

การพัฒนาแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3

วิทยานิพนธ์
ของ
สมยศ มัทธโนบล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยทักษิณ
ISBN 974-451-477-9

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จากมหาวิทยาลัยทักษิณ
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ได้
พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณได้

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุเทพ อ่วมเจริญ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสริม ทศศรี)

คณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุเทพ อ่วมเจริญ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสริม ทศศรี)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.สุรียา เหมตะศิลป์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.สุชาสินี บุญญาพิทักษ์)

มหาวิทยาลัยทักษิณ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

..... ประธานอนุกรรมการบัณฑิต
(อาจารย์ ดร.ฉันทส ทองช่วย)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วย ความกรุณา ช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษา อย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.สุเทพ อ่วมเจริญ ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสริม ทศศรี กรรมการ ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างติดต่อมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณอย่าง สูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สุริยา เหมตะศิลป์ อาจารย์ ดร.สุธาสินี บุญญาพิทักษ์ อาจารย์ ดร.เรวดี กระจโหมวงศ์ ผศ.นรา บุรณรัชท์ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และแนวคิด หลายประการ ซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบคุณลักษณะทักษะทางสังคม และคุณภาพของแบบทดสอบ ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง และให้คำแนะนำในการสร้างแบบ ทดสอบให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่สังกัดกรมสามัญศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ครูและนักเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ที่ให้ความอนุเคราะห์และความสะดวกในการ เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณคณะผู้บริหาร ครูโรงเรียนพะตงวิทยามูลนิธิ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการจัด ทำเครื่องมือวิจัย ที่ให้คำแนะนำและส่งเสริมให้กำลังใจตลอดมา

ขอขอบคุณ อาจารย์สุมลมาลย์ มหัทธโนบล อาจารย์สมจิตร กำเหนิดผล และคุณภักจิรา โอวาทกา ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ นิสิตสาขาวิชาการวัดผลการศึกษาทุกท่านที่ให้คำ แนะนำและส่งเสริมให้กำลังใจตลอดมา

ขอขอบพระคุณ ทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวนามได้หมดที่มีส่วนให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ และให้คำแนะนำ ส่งเสริมให้กำลังใจตลอดมา

คุณค่าทั้งหลายที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทีตาแต่บิดา มารดา บูรพาจารย์ที่เคยอบรมสั่งสอนและผู้ที่มีพระคุณทุกท่าน

สมยศ มหัทธโนบล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม.....	11
ความหมายของทักษะทางสังคม.....	11
ความสำคัญของทักษะทางสังคม.....	12
องค์ประกอบของทักษะทางสังคม.....	14
การพัฒนาทักษะทางสังคม.....	18
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดการปฏิบัติและแบบทดสอบการปฏิบัติ.....	29
ความหมายของการวัดการปฏิบัติและแบบทดสอบการปฏิบัติ.....	29
พฤติกรรมด้านการปฏิบัติ.....	31
ประเภทของแบบทดสอบการปฏิบัติ.....	35
หลักการสร้างแบบทดสอบการปฏิบัติ.....	37
คุณภาพของแบบทดสอบการปฏิบัติ.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม.....	45
งานวิจัยต่างประเทศ.....	45
งานวิจัยในประเทศ.....	46
กรอบความคิดในการวิจัย.....	49

บทที่	หน้า
3	50
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	50
ประชากร.....	50
กลุ่มตัวอย่าง.....	50
เครื่องมือที่พัฒนา.....	53
การสร้างแบบทดสอบการปฏิบัติทักษะทางสังคม.....	57
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	66
4	67
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
5	86
บทย่อ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	86
บทย่อ.....	86
สรุปผล.....	87
อภิปรายผล.....	88
ข้อเสนอแนะ.....	90
บรรณานุกรม.....	92
ภาคผนวก.....	99
บทคัดย่อ.....	135
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	140

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 รายชื่อโรงเรียนและจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือและ หาคุณภาพเครื่องมือการปฏิบัติทักษะทางสังคมฯ.....	52
2 ตัวอย่างแบบประเมินวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	54
3 ตารางวิเคราะห์คุณลักษณะ เนื้อหา และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการวัด...	59
4 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมโดยการทดสอบที่ จากการทดลองครั้งที่ 1.....	69
5 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมโดยการทดสอบที่ จากการทดลองครั้งที่ 2.....	73
6 สถิติพื้นฐาน ความเชื่อมั่น และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของ แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม.....	76
7 ความเที่ยงตรงเชิงสภาพของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	77
8 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ด้านการพัฒนาตนเอง.....	78
9 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น.....	78
10 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ด้านการมีส่วนร่วมในกลุ่ม.....	79
11 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ด้านความเป็นผู้นำ.....	79
12 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ด้านการเป็นผู้ตาม.....	80
13 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ด้านการวางแผน.....	80

14	ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ด้านการเป็นผู้บริโภคที่ดี.....	81
15	ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ด้านการพัฒนาสังคม.....	81
16	ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ด้านการอนุรักษ์และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม.....	82
17	ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ด้านการแสดงออกด้านวัฒนธรรม.....	82
18	ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ด้านการแสดงออกทางจริยธรรม.....	83
19	คะแนนT ปกติของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม.....	84
20	คะแนนของคำตอบในแต่ละข้อของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม...	126
21	คะแนนT ปกติของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม.....	127
22	ผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติ ทักษะทางสังคม.....	130

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบความคิดการวิจัย.....	49
2 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบการปฏิบัติทักษะทางสังคม.....	58

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้ไปในทางที่พึงประสงค์ การพัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับการจัดระบบการศึกษา ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติ ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้มุ่งเน้นให้มีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง และความต้องการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมทั้งปัจจุบันและอนาคต โดยเฉพาะให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตจริงของผู้เรียนมากที่สุด ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนจึงมุ่งเน้นให้นักเรียนปฏิบัติจริงและมีทักษะในกระบวนการต่าง ๆ ในกิจกรรมที่ปฏิบัติสามารถนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้

ในด้านวิชาสังคมศึกษา เป็นวิชาบังคับแกนหมวดหนึ่งในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีเป้าหมายและจุดประสงค์สำคัญก็คือ (กรมวิชาการ. 2533 : 35) เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อม พัฒนาการทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย และหลักธรรมของศาสนา และเพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องและปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ ตลอดจนสามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเสริมสร้างศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในชุมชน ที่เน้นการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของการเรียนรู้ทางทักษะปฏิบัติ เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ได้จากการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และการเปลี่ยนแปลงนี้ค่อนข้างถาวร แต่ขึ้นอยู่กับการศึกษา ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงนั้นจะต้องเป็นผลจากการปฏิบัติ ไม่ใช่เกิดจากภาวะหรือเกิดขึ้นจากสภาวะบีบคั้นทางกายและจิตใจ การเรียนรู้ทางทักษะปฏิบัติ เกิดจากการที่ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ โดยใช้ความเข้าใจของผู้เรียนตามลำดับขั้น ดังนี้ 1) ระลึกถึงเรื่องนั้น 2) อธิบายหรือเข้าใจในเรื่องนั้น โดยสามารถถ่าย

ทอดเป็นคำพูดของตนเองได้ 3) ยกตัวอย่างได้ 4) แก้ปัญหาได้ 5) ปฏิบัติได้ (ส.วาสนา ปรชวาลพฤษย์, <http://measurement.hypermart.net>) จากแนวคิดการกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นกระบวนการทางสังคม ความคิด และการปฏิบัติ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนอันจะนำไปสู่การค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเองอย่างแท้จริง ดังนั้นครูไม่ควรมุ่งเน้นตัวเนื้อหาหรือข้อมูลเป็นสำคัญ แต่ควรมุ่งเน้นที่จะปลูกฝังวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการของเนื้อหาและวิเคราะห์เนื้อหาต่าง ๆ เพื่อหาข้อสรุปสืบเนื่องที่จะเกิดและการนำไปใช้ (กรมวิชาการ, 2533 : 1) เป้าหมายของหลักสูตรในแต่ละรายวิชาต้องการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้ ความคิด มีค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และมีความสามารถในการทำงานหรือการปฏิบัติตนที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม (กรมวิชาการ, 2540 : 1) และต้องการให้นักเรียนได้คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหามีเหตุผลและถูกต้อง ตลอดจนสามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้ รู้จักช่วยเหลือตนเอง และสังคมส่วนรวมได้ การมุ่งพัฒนาคนจะต้องให้เกิดการพัฒนาทั้งตัวผู้เรียน และพัฒนาสังคมที่เขาเหล่านั้นอยู่ร่วมด้วย เป้าหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของหลักสูตรต้องการปลูกฝังคุณสมบัติต่อผู้เรียนให้สามารถเป็นผู้ใหญ่ที่มีประสิทธิภาพ ก็คือ การพัฒนาทักษะทางสังคมให้แก่ผู้เรียน ทักษะทางสังคมเป็นเครื่องมือที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติที่ต้องการและเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติตามที่หลักสูตรกำหนดเป็นเป้าหมายไว้ (เสรี โอภาส, 2532 : 70-71) ดังนั้นการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาทักษะทางสังคม และให้ผู้เรียนช่วยกันทำกิจกรรม และช่วยกันแก้ปัญหา ร่วมกัน การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ และรู้ถึงกลไกของกลุ่มและเป็นการสร้างนิสัยที่ดีให้แก่ผู้เรียน คือ เป็นผู้ยอมรับมติของกลุ่มด้วยการฝึกฝนผู้เรียนโดยวิธีการสอนแบบกลุ่ม ซึ่งเมื่อเขาเป็นผู้ใหญ่และออกไปอยู่ในสังคม เขาจะได้เข้าใจถึงขบวนการอยู่ร่วมกันในสังคมได้ดี (สิริวรรณ สุวรรณอาภา, 2523 : 168)

ดังนั้น การพัฒนาทักษะทางสังคมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรสังคมศึกษาในทุกระดับ ทักษะเป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้และการกระทำกิจการต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองดี ซึ่งเน้นความสำคัญของการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและการแสวงหาความรู้อย่างไม่หยุดยั้ง วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสังคมศึกษา จึงประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) การพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ได้แก่ การเรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิดอันเกิดจากการสรุปเรื่องราวหรือหลักเกณฑ์จากข้อเท็จจริงจากเนื้อเรื่อง ในวิชาสังคมศึกษา และวิชาอื่น ๆ ในสาขาสังคมศาสตร์ตลอดจนเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดในสังคม 2) การพัฒนาเจตคติ เกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม ความนิยมหรือรสนิยมหรืออุดมคติ 3) การพัฒนาทักษะ มีลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ การพัฒนาทักษะทางวิชาการในวิชาสังคมศึกษาโดยตรง กับ

การพัฒนาทักษะซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องมี เพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมด้วย (สุโขทัยธรรมราช,มหาวิทยาลัย. 2526 : 51)

ทักษะในวิชาสังคมศึกษานั้นมี 2 ลักษณะที่สำคัญ คือ มีลักษณะเป็นเครื่องมือวัดการเรียนรู้ หรือแสวงหาความรู้ และเป็นความสามารถในวิธีการปฏิบัติเพื่ออยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นสุข และได้สรุปประเภทของทักษะในวิชาสังคมศึกษาที่สำคัญได้ดังต่อไปนี้

- 1) ทักษะทางวิชาการ
- 2) ทักษะทางปัญญา เป็นทักษะทางสมองที่ใช้เหตุผลในการปฏิบัติเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์หรือเกิดการเรียนรู้
- 3) ทักษะทางสังคม เป็นความสามารถของบุคคลที่จะทำงานและดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ลาวัญย์ วิทยาวุฒิกุล. 2533 : 124-131)

การวัดและประเมินผลวิชาสังคมศึกษาในปัจจุบัน ยังเป็นการวัดและประเมินผลเน้นทางด้านความรู้ความจำ ความเข้าใจเป็นส่วนใหญ่ โดยผู้สอนทำการวัดและประเมินผลวิชาสังคมศึกษาตรงกับสภาพความเป็นจริง ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถพบความสามารถที่แท้จริงในการปรับตัว และแก้ปัญหาในการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้แบบทดสอบการปฏิบัติ (performance test) ทักษะทางสังคมได้มีการเลือกแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมและถูกต้องตลอดจนมีความสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน ซึ่งสามารถวัดได้ทั้งวิธีการ และผลงาน และสามารถประเมินค่าสิ่งที่เรียนรู้ได้ ตลอดจนสามารถวัดความสามารถในการปฏิบัติทางสังคมได้มากกว่าที่จะวัดภาคความรู้ความจำเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา เพื่อให้การวัดผลการศึกษามีคุณภาพที่เชื่อถือได้ และสามารถให้ผลที่ได้จากการวัดนั้นถูกต้องและสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง ทั้งนี้การใช้เครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพเชื่อถือได้ ผลการวัดย่อมมีความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงให้ผลที่เชื่อถือได้เช่นกัน การวัดทักษะต่างๆ ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความสามารถได้เต็มศักยภาพตามจุดหมายหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข โดยเน้นการปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง นำความรู้ไปใช้ให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะทางด้านการปฏิบัติทางสังคมที่ให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางสังคมที่จะสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของชุมชน สังคมทั่วไป

จากแนวคิดดังกล่าวในการที่จะทำให้ทราบว่าผู้เรียนมีคุณลักษณะทักษะทางสังคมหรือไม่ และอยู่ในระดับคุณภาพในระดับใด จึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือในการวัดระดับความสามารถในการปฏิบัติทักษะสังคมที่มีคุณภาพ ซึ่งมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน และมีความสอดคล้องกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

ในการจัดการเรียนการสอนในวิชาสังคมศึกษา ความมุ่งหมายที่สำคัญที่สุด คือ ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข และใน

การที่จะทำให้ทราบว่าพฤติกรรมของผู้เรียนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์เพียงใด ผู้เรียนสามารถที่จะนำความรู้ไปใช้ในการอยู่ร่วมกันในสังคมปัจจุบันได้หรือไม่เพียงใด และเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการดำเนินชีวิตที่ควรให้เกิดกับผู้เรียนและสอดคล้องกับหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีการประเมินผลผู้เรียน ซึ่งแนวทางหนึ่งที่สามารถกระทำได้อีกคือ การประเมินผลด้วยแบบทดสอบ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปลูกฝังทักษะทางสังคมที่พึงประสงค์ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการอยู่ร่วมกันในครอบครัว สังคม และชุมชนได้อย่างดี การพัฒนาแบบทดสอบดังกล่าวจะช่วยให้ครูและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบสัมฤทธิ์ผล ความสามารถในการปรับตัวแก้ปัญหา และการอยู่ร่วมกันในสังคมของผู้เรียน ซึ่งจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมการปฏิบัติทางสังคมของนักเรียนตามเอกลักษณ์คนได้เป็นอย่างดี

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาแบบทดสอบ วัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ในประเด็นต่อไปนี้

1. หาคุณภาพของแบบทดสอบ
2. สร้างเกณฑ์ปกติ และคู่มือการใช้แบบทดสอบ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้แบบทดสอบวัดการปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ได้แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนของครู โดยเฉพาะครูผู้สอนที่ทำการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. ได้เกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถนำไป

ทดสอบเพื่อตรวจสอบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนในการปฏิบัติทักษะทางสังคมของนักเรียน

3. จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมที่ส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องต่อไปนี้

3.1 จัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการปฏิบัติจริงและมีทักษะในกระบวนการดำเนินชีวิตในสังคมได้ที โดยให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

3.2 แนวคิดการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการทางสังคม ความคิด และการปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเองอย่างแท้จริง

3.3 จัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ที่ต้องการให้ผู้เรียนนำแนวคิด ความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม และสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางที่ถูกต้องและปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้

3.4 โรงเรียนสามารถจัดหลักสูตร และจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และเน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการดำเนินชีวิตในปัจจุบันได้

3.5 ผู้บริหาร ครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้ทราบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน และสามารถปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียนเป็นเอกัตบุคคลต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 จำนวน 212 โรงเรียน จำนวน 39,994 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 เขตการศึกษา 3 โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi – stage random sampling) จำนวน 1,030 คน

3. เครื่องมือที่พัฒนาครั้งนี้เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบบประเมินจากการวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางการคิดและ

ทักษะการปฏิบัติทักษะทางสังคมที่สำคัญตามแนวคิดจากการวิเคราะห์คุณลักษณะทักษะทางสังคมระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยทักษะต่างๆ ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาตนเอง
2. ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. ด้านการมีส่วนร่วมในกลุ่ม
4. ด้านความเป็นผู้นำ
5. ด้านความเป็นผู้ตาม
6. ด้านการวางแผน
7. ด้านการเป็นผู้บริโภคที่ดี
8. ด้านการพัฒนาสังคม
9. ด้านการอนุรักษ์และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม
10. ด้านการแสดงออกด้านวัฒนธรรม
11. ด้านการแสดงออกทางจริยธรรม

4. คุณภาพของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม หมายถึง คุณสมบัติด้านต่างๆ ของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ดังนี้

- 4.1 อำนาจจำแนกรายชื่อของแบบทดสอบ (discrimination) โดยการใช้การทดสอบที่
- 4.2 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา

(Alpha – coefficient)

4.3 ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ (validity) ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยหาความเที่ยงตรง 3 ด้าน ดังนี้

4.3.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ

4.3.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) โดยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทักษะทางสังคมกับคะแนนรวมแต่ละด้านจากแบบทดสอบ (item – total correlation)

4.3.3 ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ (concurrent validity) พิจารณาได้จากการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมกับคะแนนที่ได้จากแบบประเมินการปฏิบัติทักษะทางสังคมของครูประจำชั้นและครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา

5. เกณฑ์ปกติและคู่มือการใช้แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะอยู่ร่วมกัน โดยมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและประเทศชาติ ประกอบด้วย

1.1 การพัฒนาตนเอง หมายถึง การปรับปรุงและสร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่ตนเอง ยอมรับในความด้อยหรือข้อจำกัดของตนเอง พยายามแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความสามารถในการเลือกแนวปฏิบัติของตนเอง มีอิสระในการตัดสินใจ สามารถศึกษาหาความรู้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ

1.2 ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง รู้จักกฎ กติกา และมารยาทในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ยอมรับสิทธิและความรับผิดชอบของผู้อื่น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักวิธีการสนทนาหรือการเข้ามีส่วนร่วมกิจกรรมของกลุ่ม สามารถแสดงบทบาทของตนได้อย่างเท่าเทียมกับผู้อื่น ยอมรับและชื่นชมในความร่วมมือของสมาชิกของคนอื่น ๆ และสามารถวิจารณ์และยอมรับคำวิจารณ์อย่างมีเหตุผล

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในกลุ่ม หมายถึง การพยายามศึกษาและทำความเข้าใจกับกฎ กติกาของกลุ่ม มีความรับผิดชอบที่จะทำงานที่กลุ่มมอบหมายให้สำเร็จ ยอมรับการตัดสินใจของกลุ่ม ยอมรับผลอันเกิดจากการตัดสินใจของกลุ่ม เข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มด้วยความกระตือรือร้นร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ศึกษาวางแผนให้กับกลุ่ม และยึดระเบียบแบบแผนในการทำงานกลุ่ม และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน

1.4 ด้านความเป็นผู้นำ หมายถึง การยอมรับบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของความเป็นผู้นำ โดยแสวงหาจุดร่วมที่เป็นข้อตกลงของกลุ่ม มีปฏิภาณในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ ทุ่มเทความรับผิดชอบ ติดตามการดำเนินงานของกลุ่ม และมีความสามารถเป็นที่ยอมรับของบุคคลในกลุ่มเหนือสังคม

1.5 ด้านการเป็นผู้ตาม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมที่แสดงออกได้อย่างชัดเจนว่าพร้อมที่จะกระทำตามข้อตกลง โดยปฏิบัติตามที่ผู้นำมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

1.6 ด้านการวางแผน หมายถึง การแสดงออกซึ่งความสามารถในการกำหนดแผนการและแนวความคิดของตนเองต่อการพัฒนางานเพื่อให้การดำเนินงานให้สอดคล้องกับความเป็นจริง

1.7 ด้านการเป็นผู้บริโภคที่ดี หมายถึง การแสดงพฤติกรรมการแสดงออกถึงความรู้ในการบริโภค การเลือกบริโภคได้อย่างเหมาะสม สามารถให้คำแนะนำผู้อื่นในการบริโภค และการบริโภคอย่างคุ้มค่าเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

1.8 ด้านการพัฒนาสังคม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมด้านการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง การช่วยเหลือให้ผู้อื่นได้รับการพัฒนา การร่วมกับกลุ่มสร้างสรรค์ผลงาน การคิดสร้างสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ การทุ่มเทเสียสละเพื่อสังคม

1.9 .ด้านการอนุรักษ์และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมออกเป็นผู้รักและรักษาความสะอาด ช่วยสร้างและปรับปรุงสภาพแวดล้อม มีการแสดงออกโดยการพูดชักชวนหรือโน้มน้าวผู้อื่น กล่าวถึงคุณประโยชน์ของการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม และเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของตนเองและมีความรับผิดชอบ ซึ่งเน้นการปฏิบัติจริงทางสังคม

1.10 ด้านการแสดงออกด้านวัฒนธรรม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมออกตามขนบธรรมเนียมประเพณี กฎหมาย ศาสนาและศีลธรรม ด้านภาษาและการแต่งกายประจำชาติ ด้านศิลปะและด้านอาชีพ ความมีระเบียบวินัย ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และส่งเสริมเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทย

1.11 ด้านการแสดงออกทางจริยธรรม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมด้านการตัดสินใจเชิงจริยธรรม และการแสดงพฤติกรรมทางด้านจริยธรรม เกี่ยวกับทำความดีละเว้นความชั่ว และการนำหลักธรรมทางศาสนาที่ตนเองนับถือมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม สามารถวัดได้จากคะแนนการตอบแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม พฤติกรรมที่แสดงออกมาจะบ่งบอกถึงระดับความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคมจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ ตามคุณลักษณะทักษะทางสังคมตามแนวคิดการปฏิบัติทักษะทางสังคมซึ่งได้จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง 2533) รวมถึงคุณลักษณะที่แสดงถึงการปฏิบัติทักษะทางสังคมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ได้เป็นคุณลักษณะที่ครอบคลุมการปฏิบัติทักษะทางสังคมทั้ง 11 ด้าน จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาขึ้นมา

2. คุณภาพของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม หมายถึง คุณสมบัติด้านต่างๆ ของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ดังนี้

2.1 อำนาจจำแนกรายชื่อของแบบทดสอบ (discrimination) หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถจำแนกหรือแยกผู้ตอบที่มีความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคมเป็นกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ พิจารณาเป็นรายข้อ ซึ่งใช้การทดสอบที่

2.2 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (reliability) หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคมของผู้ตอบได้คงที่แน่นอน ซึ่งคำนวณค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – coefficient)

2.3 ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ (validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคมได้ตรงตามคุณลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการวัด ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยหาความเที่ยงตรง 3 ด้าน ดังนี้

2.3.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคมได้ตรงตามเนื้อหาและคุณลักษณะทักษะทางสังคมตามนิยามข้อ 1 โดยใช้วิธีการศึกษาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (face validity) ให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ

2.3.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานทักษะทางสังคม ที่สามารถวัดได้ตรงตามลักษณะของโครงสร้างของเรื่องตามนิยามข้อ 1 โดยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทักษะทางสังคมกับคะแนนรวมแต่ละด้านจากแบบทดสอบ (item – total correlation)

2.3.3 ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ (concurrent validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคมได้ตรงตามสภาพความเป็นจริงของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมกับคะแนนที่ได้จากแบบประเมินการปฏิบัติทักษะทางสังคมของครูประจำชั้นและครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา

3. เกณฑ์ปกติ หมายถึง ข้อเท็จจริงทางสถิติที่บรรยายการแจกแจงคะแนนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งได้จากการทำแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม และเป็นคะแนนที่จะบอกระดับความสามารถของผู้สอบว่าอยู่ในช่วงใดของกลุ่มประชากร โดยแสดงลงในตารางซึ่งบอกความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนดิบกับคะแนนที่ปกติ (normalized T. score)

4. แบบประเมินการวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม หมายถึง เครื่องมือตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงสภาพของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมที่นักเรียนทำกับแบบประเมินโดยครูผู้สอนและครูที่ปรึกษาเป็นผู้ประเมินการปฏิบัติทักษะทางสังคมของนักเรียน แล้วนำมาหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับทักษะทางสังคม
  - 1.1. ความหมายของทักษะทางสังคม
  - 1.2. ความสำคัญของทักษะทางสังคม
  - 1.3. องค์ประกอบของทักษะทางสังคม
  - 1.4. การพัฒนาทักษะทางสังคม

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการวัดผลภาคปฏิบัติและแบบทดสอบภาคปฏิบัติ
  - 2.1. ความหมายของการวัดผลภาคปฏิบัติและแบบทดสอบภาคปฏิบัติ
  - 2.2. พฤติกรรมด้านการปฏิบัติ
  - 2.3. ประเภทของแบบทดสอบภาคปฏิบัติ
  - 2.4. หลักการสร้างแบบทดสอบภาคปฏิบัติ
  - 2.5. คุณภาพของแบบทดสอบภาคปฏิบัติ
  - 2.6. ข้อดีและข้อจำกัดของแบบทดสอบภาคปฏิบัติ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบทักษะทางสังคม
  - 3.1. งานวิจัยต่างประเทศ
  - 3.2. งานวิจัยในประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับทักษะทางสังคม

1. ความหมายของทักษะทางสังคม

ทักษะทางสังคมเป็นทักษะที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถปฏิบัติตนอยู่ในสังคมได้อย่างถูกต้องสะดวกสบาย สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้ตามระเบียบกฎเกณฑ์ (ประนอมเดชชัย. 2521 : 81)

ทักษะทางสังคมเป็นความสามารถในการร่วมกับผู้อื่นในการทำงานทั้งในกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย ช่วยเหลือการทำงาน และการอภิปรายภายในกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้ผู้นำได้เมื่อจำเป็น และทำได้เหมาะสม (นาตยา ภัทรแสงไท. 2525 : 44)

ทักษะทางสังคมเป็นทักษะกระบวนการกลุ่ม เช่น ความสามารถในการมีส่วนร่วมทำงานในกลุ่มสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ในการอภิปรายอันเป็นวิถีทางแห่งประชาธิปไตย เป็นต้น และเป็นทักษะในการดำรงชีวิตในสังคมเป็นความสามารถในการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดี การปฏิบัติตนอย่างมีความรับผิดชอบ มีมารยาทเป็นที่ยอมรับของสังคม และเคารพกฎระเบียบของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ สามารถพัฒนาความคิดเห็นด้วยการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น ตลอดจนสามารถวางแผนร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น (พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์. 2526 : 53)

ทักษะทางสังคม เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตร่วมกันการทำงานร่วมกัน ทักษะทางสังคมเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของบุคคลในการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดี ความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่น การแสดงออกทั้งทางด้านภาษาพูด ภาษาท่าทางที่เหมาะสม เกิดจากการเรียนรู้และการฝึกฝนจากประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญและปฏิบัติต่อกันอย่างถูกต้อง (วนิดา เดี่ยวพานิช. 2527 : 8)

ทักษะทางสังคม (social skills) เป็นทักษะในปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดีกับเพื่อนและคนแปลกหน้า และเป็นที่ชื่นชอบของผู้อื่น มีความสนใจในปัญหาและกิจกรรมที่เขามีส่วนร่วม (พีระยุทธ สันตะวัน. 2533 : 11)

ทักษะทางสังคม เป็นทักษะในการรู้จักอยู่ร่วมกัน และทำงานด้วยกัน รู้จักการให้และการรับ การรู้จักความรับผิดชอบ รู้จักผลัดเปลี่ยนเวร รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น และมีความสำนึกต่อสังคม อันได้แก่ การอยู่ร่วมกันในสังคมและการรู้สึกที่ดีต่อสังคม เป็นต้น ส่วนความหมายอีกแง่หนึ่งของทักษะทางสังคม คือ ทักษะที่ทำให้มนุษย์แต่ละคนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข และเป็นประโยชน์แก่สังคมนั้น ๆ (วาริ ธีระจิตร. 2534 : 95-96)

ทักษะทางสังคม เป็นความสามารถที่จะปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคมไม่ว่าทางใดก็ตาม หนึ่งซึ่งต้องได้รับการยอมรับหรือเป็นสิ่งที่มีความค่าทางสังคมและในขณะที่เดียวกันก็จะเป็นประโยชน์ ต่อตนเองและบุคคลอื่นหรือเป็นผลดีของทั้งสองฝ่าย (เสรี โอภาส. 2532 : 14 อ้างอิงมาจาก Combs and Slaby, 1980)

ทักษะทางสังคม เป็นความสามารถในการสื่อสาร ทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน การรู้จัก ทำงานร่วมกันและการยอมรับนับถือกันเป็นรากฐานของการสร้างบุคลิกภาพให้เกิดความมุ่งมั่น พยายามปรับตัวได้ทุกโอกาส และมีความสำเร็จสูง ทั้งในปัจจุบันและการทำงานในอนาคต (สมใจ ลักษณ์. 2529 : 15 อ้างอิงมาจาก Johnson , 1980)

ทักษะทางสังคม เป็นทักษะการอยู่ร่วมกันและการทำงานร่วมกับผู้อื่น การยอมรับ การ นับถือในสิ่งที่ถูกต้องของผู้อื่น และการอยู่ร่วมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอได้ การรู้จัก ควบคุมตนเองและรู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง และการแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์กับผู้อื่น ได้ (ปาริชาติ โชคพิพัฒน์. 2538 : 14 อ้างอิงมาจาก Jarolimek , 1977)

ทักษะทางสังคมเป็นทักษะที่ทำให้เรามีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น เป็นทักษะที่มีขอบเขตที่ กว้างกว่าทักษะทักษะทางวิชาการ จึงยากกว่าในการส่งเสริมทักษะทางสังคมให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ได้ แต่ทักษะทางสังคมจะเกิดขึ้นตลอดชีวิตของแต่ละบุคคล (ปาริชาติ โชคพิพัฒน์. 15 : 2538 อ้างอิงมาจาก Fraenkel, 1980)

จากความหมายของทักษะทางสังคมซึ่งนักวิชาการได้กล่าวไว้สรุปได้ว่า ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะอยู่ร่วมกันในลักษณะของกลุ่มหรือในสังคม สามารถปรับตัว ได้ดีทั้งกับเพื่อนและคนแปลกหน้าได้อย่างรวดเร็ว รู้จักแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ กับผู้อื่นด้วยการรู้จักบทบาทของผู้นำและบทบาทของสมาชิกที่มีประสิทธิภาพของกลุ่มหรือสังคม ทักษะสังคมได้จากการเรียนรู้ และสามารถฝึกฝนจากประสบการณ์ต่างๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญได้ ถ้าปฏิบัติต่อกันอย่างถูกต้อง ซึ่งความสามารถเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่มีคุณค่าต่อสังคม เป็นประโยชน์ต่อ ตนเองและบุคคลอื่นๆ ด้วย

2. ความสำคัญของทักษะทางสังคม

ทักษะทางสังคมเป็นทักษะพื้นฐานที่จะทำให้มนุษย์แต่ละคนซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม มีความสามารถในการทำงานร่วมกัน และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งมีผู้ให้ความสำคัญของทักษะทางสังคม ไว้ดังนี้

ทักษะทางสังคม เป็นทักษะที่ครอบคลุมไปถึงการดำเนินชีวิตในสังคม นั่นคือ การพัฒนา ด้านเศรษฐกิจและการครองชีพที่ถูกหลักเกณฑ์ด้วยการปลูกฝังค่านิยมให้เด็กเป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ (ประนอม เดชชัย, 2521 : 81)

ทักษะทางสังคมต่อการเรียนเกี่ยวกับสังคมในชั้นไว้ว่า (สมบัติ มหารศ. 2523 : 35) การจัดห้องเรียนให้เด็กมีความสัมพันธ์กันในชั้นนับว่าเป็นสิ่งจำเป็น จะเห็นได้ว่านักเรียนที่เข้าใหม่ 70% ของเวลาทั้งหมดมักจะต้องยุ่งเกี่ยวกับเพื่อน ๆ ทำให้เด็กมีการค้นพบอะไรด้วยตนเอง และเป็นวิธีหนึ่งที่ครูแนะนำในการเรียนเกี่ยวกับสังคมไปด้วย การพัฒนาให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนย่อมมีผลโดยตรงต่อวัตถุประสงค์ของการศึกษา และต่อประสิทธิภาพของการเรียนร่วมกับกลุ่ม นอกจากนี้ทักษะทางสังคมยังส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม ให้เป็นบุคคลเข้าใจตนเองและมีความอดกลั้น มีสังกัดแห่งความเป็นตัวของตัวเอง มีทักษะในการเข้าร่วมมือทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคม

การพัฒนาทักษะในวิชาสังคมศึกษามีตอนหนึ่งว่า “ผู้เรียนอาจจะไม่ได้รับประโยชน์จากการแสดงและแลกเปลี่ยนความคิดจากสมาชิกในกลุ่มย่อย ถ้าผู้เรียนขาดทักษะที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาความคิดด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในกลุ่ม” (นาตยา ภัทรแสงไทย, 2525 : 195-197)

ทักษะทางสังคมเป็นทักษะพื้นฐานที่ทำให้สังคมดำรงอยู่ได้ ฉะนั้นครูจะต้องสอนด้วยเหตุผลที่ว่า เมื่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคมมีทักษะทางสังคมอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ทักษะในการพัฒนาสังคม ทักษะในการมีส่วนร่วม และทักษะจัดการส่วนบุคคลย่อมจะทำให้สังคมดำรงอยู่ได้ และถ้าทักษะเหล่านั้นเป็นทักษะที่คนในสังคมใช้กันอยู่เสมอ การสอนและการเรียนรู้ทักษะดังกล่าวก็เป็นไปอย่างธรรมดา ไม่เกิดปัญหา แต่ทักษะดังกล่าวเป็นทักษะที่จะต้องมีการฝึกฝนกัน โดยเฉพาะจากครูผู้มีความเชี่ยวชาญ เพื่อความเจริญงอกงามทางอารมณ์ ร่างกาย และความงาม การตอบสนองทางสติปัญญา ตลอดจนความสัมพันธ์ทางสังคม (รัตนา ตุงคสวัสดิ์, 2528 : 131)

เป้าหมายของวิชาสังคมศึกษา 2 ลักษณะ ได้กล่าวถึง ความสำคัญของทักษะทางสังคมไว้ในดังนี้

ความสำคัญด้านสังคม เป็นการมุ่งเตรียมผู้เรียนให้เป็นผู้รับผิดชอบต่อสังคม เช่น รู้จักพัฒนาสังคมที่ตนอาศัยอยู่ให้ดีขึ้น ในการศึกษาด้านนี้จะต้องเน้นหนักในเรื่องของการฝึกฝนทักษะส่วนบุคคล ไม่เฉพาะเตรียมรับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเท่านั้น แต่เพื่อสร้างสรรค์สังคมที่ดีให้แก่อนาคตด้วย

ความสำคัญด้านส่วนบุคคล เป็นการมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถเข้าใจชีวิต สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวผู้เรียนได้ (ปาริชาติ โชคพิพัฒน์, 2538 : 18 อ้างอิงมาจาก Joyce, 1972)

ทักษะทางสังคม เป็นทักษะการส่งเสริม การร่วมมือ ครูสังคมศึกษาจะต้องพยายามส่งเสริมให้นักเรียนเป็นฝ่ายปฏิบัติและลงมือกระทำ ต้องหาวิธีให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่น การวางแผนร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน การอภิปราย การทำงานกลุ่มอื่นๆ กิจกรรมเหล่านี้จะทำให้เด็กได้ร่วมมือกันทำงานเป็นกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มย่อย ที่สำคัญก็คือได้เรียนด้วยตนเองอย่างแท้จริง การให้เด็กร่วมมือหมายถึงให้โอกาสแก่ผู้เรียนได้ใช้ข้อมูลต่าง ๆ และเพื่อพัฒนาทักษะและเจตคติที่เป็นพื้นฐานของการเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ(จรูญ คุณมี. 2520 : 110-112)

ทักษะทางสังคมสามารถที่จะมีผลโดยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งได้แก่การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ความสามารถในการทำงานกลุ่ม การแก้ปัญหาเมื่อเกิดความขัดแย้ง ซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อมนุษย์มาก เพราะเหตุว่า จะมีผลต่อการที่คน ๆ หนึ่งติดต่อกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้ทักษะทางสังคมจะทำให้มนุษย์มีความสุข ความมั่นคง เพราะถ้าชีวิตอยู่ในสังคมอย่างไม่มีสุขแล้ว ชีวิตก็คงเต็มไปด้วยความขมขื่น ความอ้างว้างโดดเดี่ยว และความไม่ไว้วางใจ (วิณา วโรตมะวิชญ. 2530 : 165)

ทักษะทางสังคมมีส่วนช่วยพัฒนาบุคคลและสังคมต่อบุคคล ได้แก่ การที่ทำให้บุคคลอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกันอย่างราบรื่น ตลอดจนการนำไปใช้แสวงหาความรู้ใหม่ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในกลุ่มต่อสังคมได้แก่ การที่ทำให้สังคมดำรงอยู่ได้และพัฒนาให้เจริญงอกงามยิ่งขึ้น (เสรี โอภาส. 2531 : 18)

ทักษะทางสังคมจะทำให้บุคคลสามารถอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักแสวงหาความรู้ใหม่ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทำให้บุคคลแสดงบทบาทและหน้าที่ของตนเองได้อย่างเหมาะสม อันจะส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ (ว่าที่ ร.ต.รังสี วิบูลย์อรรรถกร. 2534 : 17)

จากความสำคัญของทักษะทางสังคมดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า ทักษะทางสังคมมีส่วนช่วยพัฒนาบุคคลและสังคม การพัฒนาบุคคล ได้แก่ การที่ทำให้บุคคลอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกันอย่างราบรื่น ตลอดจนการนำไปใช้แสวงหาความรู้ใหม่ด้วย การพัฒนาต่อสังคม ได้แก่ การที่ทำให้สังคมดำรงอยู่ได้และพัฒนาให้เจริญงอกงามยิ่งขึ้น

3. องค์ประกอบของทักษะทางสังคม

ได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะทางสังคมไว้ดังนี้

องค์ประกอบของทักษะทางสังคม ประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการ คือ (ภาศิษญา อ่อนดี. 2539 : 9 อ้างอิงมาจาก Van Hasselt and other. 1979)

1. ทักษะทางสังคม เป็นสถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจง เป็นพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นเหมือน ๆ กัน ถึงแม้จะต่างสถานการณ์และวัฒนธรรมกัน เช่น การสบตาที่แสดงถึงความรู้สึกถึงความรักที่ยิ่งใหญ่ของคู่รักหนุ่มสาว หรือการเล่นที่แสดงความรุนแรงทางร่างกายของเด็กหนุ่ม

2. การใช้ภาษาพูดและภาษาท่าทางของแต่ละบุคคล จะมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งการตอบสนองในด้านภาษาพูดและภาษาท่าทางนั้นสามารถเรียนรู้ได้ บุคคลที่ล้มเหลวในการเรียนรู้ทักษะทางสังคมจะเป็นผู้ที่มีความยากลำบากในการอยู่ในสังคม

3. บทบาทของบุคคลแต่ละคนมีความสำคัญและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจะมีประสิทธิภาพได้นั้นจะรวมถึงความสามารถแสดงพฤติกรรมโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเสียหายทั้งคำพูดและร่างกาย

องค์ประกอบของทักษะทางสังคม ประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 5 ประการ คือ (ภาศิษญา อ่อนดี. 2539 : 9 อ้างอิงมาจาก Hargie. 1986)

1. ทักษะทางสังคมเป็นพฤติกรรมที่มีจุดมุ่งหมายและต้องมีความตั้งใจ
2. ทักษะทางสังคมยังหมายถึงพฤติกรรมทางสังคมที่ผู้อื่นสามารถสังเกตได้
3. พฤติกรรมที่แสดงออกนั้นจะต้องเหมาะสมกับสถานการณ์
4. ทักษะทางสังคมจะประกอบด้วยพฤติกรรมทางสังคมหลาย ๆ อย่างที่มีความสัมพันธ์กัน เช่น การแสดงความรู้สึกสนใจผู้อื่น เป็นต้น
5. ทักษะทางสังคม ประกอบด้วยพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้

องค์ประกอบของทักษะทางสังคม ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ (ภาศิษญา อ่อนดี. 2539 : 9 อ้างอิงมาจาก Riggio. 1986)

1. การแสดงออกทางอารมณ์ (emotional expressivity) หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกในการสื่อความกับคนอื่น โดยไม่ใช่ถ้อยคำ เป็นการสื่อความด้วยอารมณ์ รวมทั้งการแสดงทัศนคติและการแสดงระหว่างบุคคลโดยไม่ใช่ถ้อยคำ

2. ความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น (emotional sensitivity) หมายถึง ความสามารถในการรับและแปลความหมายอารมณ์ของผู้อื่น โดยบุคคลนั้นไม่ต้องใช้คำพูด

3. การควบคุมอารมณ์ของตนเอง (emotional control) หมายถึง ความสามารถในการแสดงถ้อยคำหรือการสนทนากับบุคคลอื่นอย่างคล่องแคล่ว และมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นได้อย่างดี

4. การแสดงออกทางสังคม (social expressivity) หมายถึง ความสามารถในการแสดงถ้อยคำหรือการสนทนากับบุคคลอื่นอย่างคล่องแคล่ว และมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นได้อย่างดี

5. ความไวในการรับรู้ทางสังคม (social sensitivity) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจข้อความที่ผู้อื่นพูด มีความรู้ทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับปทัสถานทางสังคม

6. การควบคุมทางสังคม (social control) หมายถึง ความสามารถในการแสดงบทบาททางสังคม มีทักษะในการแสดงตน และการแนะนำผู้อื่น

องค์ประกอบของทักษะทางสังคม ประกอบด้วยทักษะที่สำคัญ ดังนี้ (ปารีชาติ โชคพิพัฒน์. 2538 : 20 อ้างอิงมาจาก Jarolimek, 1967)

1. การเป็นผู้ให้และผู้รับ
2. การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม
3. การยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่น
4. การควบคุมตนเอง
5. การมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่
6. การรู้จักสิทธิของตนเองและผู้อื่น
7. การวางแผน
8. การเป็นผู้นำ
9. การแสดงความคิดเห็นของผู้อื่น

องค์ประกอบของทักษะทางสังคม ทักษะทางสังคมเน้นในเรื่อง (ปารีชาติ โชคพิพัฒน์. 2538 : 20)

1. การทำงานกลุ่ม
2. ความสามารถในการร่วมกันอภิปราย
3. ความสามารถในการพัฒนาความคิดในการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ
4. ความสามารถในการร่วมมือกันวางแผนงาน

องค์ประกอบของทักษะทางสังคมว่าประกอบด้วย การพูดจา การทำความเคารพ การรู้จักลำดับก่อนหลัง การเคารพสิทธิของผู้อื่น การมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่น ฯลฯ (สุนทร สุนันท์ชัย. 2514 :32)

องค์ประกอบของทักษะทางสังคม ประกอบด้วย ทักษะในการปฏิบัติตนในสังคม มารยาทในสังคม การแต่งกาย การรู้จักค่านิยมในสังคม ความรอบรู้กฎระเบียบข้อบังคับ กฎหมาย และความต้องการของสังคม (ประนอม เดชชัย. 2521 : 32)

องค์ประกอบของทักษะทางสังคม ประกอบด้วย (นาตยา ภัทรแสงไทย. 2525 : 199)

1. การวางแผนร่วมกับผู้อื่น เช่น จะแบ่งงานกันทำในกลุ่มอย่างไร

2. การมีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ เช่น ความพยายามของคณะกรรมการชุดหนึ่งที่จะศึกษาปัญหาใดปัญหาหนึ่ง หรือการทำงานกลุ่มย่อย
3. การมีส่วนร่วมในการอภิปรายกลุ่ม ด้วยการพัฒนาความเชื่อมั่นในความสามารถของบุคคลอื่นที่เสนอความคิดเห็น และข้อมูลให้ผู้อื่นทราบ
4. การสนองตอบอย่างมีมารยาทต่อคำถามผู้อื่น ด้วยการเรียนรู้ว่า จะถามให้เหมาะสมได้อย่างไร เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มมีปฏิริยาต่อคำถามนั้น จะสนับสนุนให้สมาชิกได้พูดอย่างไร
5. การเป็นผู้นำการอภิปราย ด้วยการเรียนรู้ว่า จะถามให้เหมาะสมได้อย่างไร เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มมีปฏิริยาต่อคำถามนั้น จะสนับสนุนให้สมาชิกได้พูดอย่างไร
6. การแสดงความรับผิดชอบ ด้วยการประมาณการณ์ว่า จะมีอะไรเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น และจะมีการรับผิดชอบต่อการกระทำเหล่านั้นอย่างไร
7. การช่วยเหลือผู้อื่นให้มีความสะดวกขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ

องค์ประกอบของทักษะทางสังคม ได้ดังนี้ (एमजन्तु सुविनतवत्त. 2526 : 49)

1. ร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงานกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย
2. ผลิตผลงานให้แก่กลุ่มได้และสามารถอภิปรายในกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ร่วมงานมือกับผู้อื่นในกลุ่มเพื่อความสำเร็จของผลงาน
4. ความสามารถช่วยเหลือและแก้ปัญหากิจการของกลุ่มเมื่อเกิดปัญหา
5. มีวิริจุงใจสมาชิกในกลุ่มให้มั่นคงต่อการประกอบกิจการ
6. สามารถแก้ปัญหาขัดแย้งในระหว่างกลุ่ม ได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลดี
7. เป็นผู้นำกลุ่มได้ เมื่อจำเป็นและเป็นไปได้อย่างเหมาะสม

ทักษะทางสังคมของเยาวชนไทยในทศวรรษหน้าตามทรรศนะของนักสังคมศาสตร์ คือ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ใช้สิทธิและเสรีภาพอย่างมีคุณธรรม ปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ต่าง ๆ ในสังคมอย่างถูกต้องทั้งทางโลกและทางธรรม ควรสนใจข่าวสารและรับรู้การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ทำหน้าที่พลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย รู้จักอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ รู้จักเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในระบอบประชาธิปไตย มีความรู้และความเข้าใจในการเมืองแบบประชาธิปไตย มีทักษะการแก้ปัญหาาร่วมกันเป็นกลุ่มด้วยวิธีแห่งปัญญา อีกทั้งมีทักษะการจัดการแบบประชาธิปไตย (วราพร จำรัสประเสริฐ. 2531 : 67)

ทางด้านหลักสูตรมัธยมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา พบว่า ได้กำหนดจุดประสงค์ที่เน้นด้านทักษะไว้ชัด

เจน คือ “เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเสริมสร้างศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในชุมชน” (กรมวิชาการ. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น. 2533 : 47)

จากองค์ประกอบของทักษะทางสังคม พอสรุปได้ดังนี้ ทักษะทางสังคมเกิดจากการที่ตนได้มีปฏิสัมพันธ์กันนับตั้งแต่การใช้ชีวิตร่วมกัน ตลอดการทำงานร่วมกัน ประกอบด้วย ทักษะการพัฒนาตนเอง เป็นการปรับปรุงและสร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่ตนเอง ยอมรับในความค้อยหรือข้อจำกัดของตนเอง สามารถศึกษาหาความรู้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นการทำงานร่วมกับผู้อื่น ยอมรับสิทธิและความรับผิดชอบของผู้อื่น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถแสดงบทบาทของตนได้อย่างเท่าเทียมกับผู้อื่น ทักษะการมีส่วนร่วมในกลุ่ม เป็นการพยายามศึกษาและทำความเข้าใจกับกฎกติกาของกลุ่ม มีความรับผิดชอบที่จะทำงานที่กลุ่มมอบหมายให้สำเร็จ ทักษะการวางแผน เป็นการแสดงออกซึ่งความสามารถในการกำหนดแผนการ และแนวความคิดของตนเองต่อการพัฒนางานเพื่อให้การดำเนินงานให้สอดคล้องกับความเป็นจริง ทักษะการเป็นผู้บริโภคที่ดี เป็นการแสดงพฤติกรรมการแสดงออกถึงความรู้ในการบริโภค การเลือกบริโภคได้อย่างเหมาะสม ทักษะการพัฒนาสังคม เป็นการแสดงพฤติกรรมด้านการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง การช่วยเหลือให้ผู้อื่นได้รับการพัฒนา และเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม ทักษะการอนุรักษ์และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม เป็นการแสดงพฤติกรรมออกเป็นผู้รักและรักษา ช่วยสร้างและปรับปรุงสภาพแวดล้อม ซึ่งเน้นการปฏิบัติจริงทางสังคม ทักษะการแสดงออกด้านวัฒนธรรม เป็นการแสดงพฤติกรรมออกตามขนบธรรมเนียมประเพณี กฎหมาย ศาสนาและศีลธรรมด้านภาษาและการแต่งกายประจำชาติ ด้านศิลปะ และด้านอาชีพ ความมีระเบียบวินัย ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และส่งเสริมเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทย ทักษะการแสดงด้านจริยธรรม เป็นแสดงพฤติกรรมด้านการแสดงพฤติกรรมและการตัดสินใจเชิงจริยธรรม เกี่ยวกับการทำความดีละเว้นความชั่ว และการนำหลักธรรมทางศาสนาที่ตนเองนับถือมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

4. การพัฒนาทักษะทางสังคม

ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงการพัฒนาทักษะทางสังคม ไว้ดังนี้

การพัฒนาทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการมีมนุษยสัมพันธ์อันราบรื่นนั้น นักเรียนควรได้รับการฝึกหัดให้มีความสามารถในทักษะย่อยๆ 5 ประการ ดังต่อไปนี้ (พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์. 2526 : 60-86)

1. ความสามารถที่จะรู้สึกเห็นใจผู้อื่น เช่น รู้ถึงความต้องการ ปัญหาและความมุ่งหวังของผู้อื่น และมองเห็นสิ่งต่าง ๆ เหมือนอย่าง que ผู้อื่นมองเห็นและเข้าใจ ครูอาจสังเกตได้จากพฤติกรรมที่นักเรียนแต่ละคนแสดงออกในแง่ของหลักการความเชื่อ ความคิดเห็นอย่างระมัดระวังไม่ให้กระทบกระเทือนความรู้สึกของผู้อื่น การแสดงท่าทีเป็นมิตรต่อผู้อื่นและเต็มใจช่วยเหลือตามสมควร

2. ความสามารถในการสำรวจความรู้สึก ค่านิยม ความสามารถและจุดอ่อนของตนเอง ซึ่งครูจะสังเกตได้จากพฤติกรรมต่อไปนี้นักเรียน คือ การเสนอความคิดเห็นของตนแล้วยอมรับฟังการวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นโดยดี การพิจารณาข้อผิดพลาดของตนเอง โดยไม่โยนความผิดให้แก่ผู้อื่น และการยอมรับมอบหมายหน้าที่การงานหลังจากได้พิจารณาความสามารถและความเหมาะสมของตนเองแล้วอย่างรอบคอบ

3. ความสามารถที่เข้าใจคนในฐานะเอกลักษณ์บุคคล ไม่ใช่พวกพ้องของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ทักษะนี้จะช่วยให้นักเรียนสามารถทำงานกับบุคคลต่างๆ ที่ไม่ใช่พวกเดียวกันและมีภูมิหลังแตกต่างกันได้ พร้อมทั้งจะสร้างความเป็นมิตรให้กับทุกๆ คน โดยไม่มีอคติต่อลักษณะภายนอกเชิงกิริยา ท่าทางการแต่งกาย ผิวและความเชื่อถือของบุคคลเหล่านั้น

4. ความสามารถที่จะชั่งน้ำหนักระหว่างข้อเท็จจริงกับความรู้สึก ระหว่างสติปัญญา กับอารมณ์ ซึ่งจะแสดงให้เห็นเป็นพฤติกรรมดังนี้ คือ การยอมรับว่าปัญหาทั้งหลายของมนุษย์มิใช่แก้ได้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์เสมอไป แต่ก็สามารถแยกแยะปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ด้วยข้อมูล และพร้อมกันนั้นก็พิจารณาถึงความรู้สึกและอารมณ์ประกอบกันด้วยผู้เรียนยังสามารถจะคาดการณ์ได้ว่า ผลสืบเนื่องของการคิดกับปัญหาของตนนั้นจะเป็นเช่นไร

5. ความสามารถร่วมทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ในฐานะสมาชิกของกลุ่มนักเรียนที่มีพัฒนาการทางทักษะนี้จะมีพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ดังนี้ คือ ยอมรับและใช้ประโยชน์จากการร่วมมือของผู้อื่น โดยทำให้ผู้อื่นเกิดความรู้สึกว่าความร่วมมือของเขาคือสิ่งที่มีคุณค่า และเป็นที่ต้องการพร้อมกันนั้นก็แสดงความเชื่อมั่น และความเป็นเอกภาพของคนที่จะร่วมมือกับผู้อื่น ทั้งในฐานะผู้ตามและผู้หน้าที่เคารพต่อกฎเกณฑ์และข้อตกลงของกลุ่ม

การพัฒนาทักษะทางสังคมควรเน้นกิจกรรมการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม กิจกรรมที่ใช้ เช่น การอภิปราย การร่วมกันทำโครงการ การสนทนา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การถามคำถาม การจัดนิทรรศการ เป็นต้น (สิริวรรณ ศรีพหล. 2526 : 70)

ศุคติ ฤทธิอินทร์ และคณะ (2526 : 35) ได้เสนอ การพัฒนาลักษณะนิสัยทางสังคมไว้ดังนี้

1. การสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก จะต้องคำนึงถึงวุฒิภาวะ และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ครูจึงควรมีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก เพื่อจะได้จัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะของเด็ก แม้ว่าเด็กจะไม่สามารถพัฒนาลักษณะนิสัยต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์ แต่เด็กก็

สามารถพัฒนาเจตคติที่ดี และมีพฤติกรรมที่ซบงถึงการมีลักษณะนิสัยนั้น ๆ ในระดับของตัวเอง เด็กจะเรียนรู้ได้จากการกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ขณะที่เด็กเล่นกับเพื่อน ๆ เด็กจะค่อย ๆ เรียนรู้เรื่องการผลัดกันเล่นของเล่น กติกาในการเล่น ตลอดจนบทบาทในการเล่น เป็นต้น

2. การเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีต้องอาศัยการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ติดเป็นนิสัย ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กควรจะช่วยให้เด็กได้มีโอกาสฝึกฝน และกระทำอย่างสม่ำเสมอดูแลให้ถือปฏิบัติจนเคยชิน และตักเตือนหรือหาวิธีแก้ไขโดยทันทีเมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เพราะลักษณะนิสัยที่ดีนั้นไม่สามารถเกิดขึ้นได้โดยการให้ท่องจำหรือการฝึกเพียงครั้งเดียว

3. การปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีควรจะผสมผสานอยู่ในกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้น การจัดกิจกรรมให้แก่เด็กจึงควรมีการสอดแทรกลักษณะนิสัย ค่านิยม คุณธรรมต่าง ๆ อย่างผสมกลมกลืนในมวลประสบการณ์ทั้งหลายที่เด็กจะได้รับตลอดระยะเวลาในช่วงวัยนี้

4. การวางแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีของเด็กจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องหลายประการ เช่น ลักษณะสังคมที่เด็กอยู่ใกล้ชิดความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก ความต้องการของเด็ก และพิจารณาปรับกิจกรรมให้เหมาะสมเพื่อพัฒนาเด็กสำหรับเด็กที่มีปัญหาพิเศษ ซึ่งอาจมีสาเหตุจากตัวเด็กเองหรือจากสิ่งแวดล้อมจะต้องหาวิธีทางที่เหมาะสมในการช่วยเหลือเด็ก เพื่อให้เด็กได้มีมโนคติที่ดีเกี่ยวกับตนเอง มีเจตคติที่ดีต่อสังคมที่เด็กใกล้ชิด และสามารถดำรงชีวิตอยู่ภายในสังคมได้อย่างเป็นสุข

5. ความสำเร็จในการสร้างเสริมลักษณะนิสัยให้เด็กอยู่ที่บทบาท และความร่วมมือของผู้ปกครองและครู เนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด ผู้ปกครองและครูต้องมีความเข้าใจเด็กให้เด็กได้แสดงออกอย่างเสรีตามสมควร ให้กำลังใจ และยกย่องชมเชยเด็กเมื่อเด็กแสดงออกซึ่งลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ และจะต้องทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี

การพัฒนาทักษะทางสังคม เป็นทักษะในการสมาคม การสอนสังคมศึกษาต้องเน้นในแง่ปฏิบัติให้มาก เช่น การกราบ การไหว้ การพูดจาอ่อนหวาน การขอบคุณ การขอโทษ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การช่วยเหลือผู้อื่น การอยู่ร่วมกัน การทำงานร่วมกัน และการเล่นร่วมกับบุคคลอื่น ซึ่งจะช่วยให้ประสบความสำเร็จและเป็นสุขในสังคม (น้อมฤดี จงพยุหะ. 2519 : 12)

ทิสนา เขมมณี และคณะ (2528 : 15) ได้เสนอ ทักษะการทำงานกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับพัฒนาทักษะทางสังคมไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. ทักษะการวางแผนงาน ทั้งผู้นำและสมาชิกต้องร่วมกันวางแผนภายในการนำและควบคุมของผู้นำกลุ่ม แบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้

1.1 กำหนดจุดประสงค์ของงานหรือกิจกรรมในกลุ่ม ซึ่งต้องเป็นจุดประสงค์ที่ดี มีความชัดเจน สามารถปฏิบัติได้ และสามารถสังเกตเห็นผลได้

1.2 จัดทำเค้าโครง หรือโครงสร้างของงานอย่างคร่าว ๆ

1.3 กำหนดวิธีทำงานที่สมาชิกทุกคนรับทราบ

1.4 มีการมอบหมายงานให้สมาชิกทุกคนรับทราบ

1.5 กำหนดกฎเกณฑ์ระเบียบการทำงาน

1.6 กำหนดแนวทางกว้าง ๆ ในการประเมิน

2. ทักษะสื่อความหมาย กระบวนการสื่อความหมายที่สมบูรณ์จะต้องมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือผู้พูด ผู้ฟัง และสื่อ ดังนั้นสมาชิกทุกคนจะต้องมีทักษะที่สำคัญคือ ทักษะการพูด ทักษะการฟัง ทักษะการเขียน และทักษะการอ่าน สำหรับทักษะการพูดและทักษะการฟังนั้นสำคัญและจำเป็นมากในการทำงานกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมใด ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการอภิปราย สมาชิกจำเป็นต้องใช้อย่างมากและตลอดเวลา เพราะการอภิปรายมักเป็นกระบวนการเน้นเรื่องการพูด การฟังเพื่อหาข้อสรุปที่ถูกต้องและเหมาะสม

ทักษะการพูดที่ดีของสมาชิกกลุ่ม คือ ต้องสื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ใช้ภาษาถูกต้องและชัดเจน มีลำดับขั้นตอนที่ให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่าย การพูดต้องคำนึงถึงวัยพื้นฐานประสบการณ์ของผู้ฟัง และเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้ซักถามจนมีความเข้าใจตรงกัน

ทักษะการฟังที่ดีของสมาชิกกลุ่ม คือ ต้องมีสมาธิในการฟัง มีความตั้งใจ สนใจ และสามารถจับใจความทุกประเด็นทุกตอนได้ โดยไม่วิเคราะห์ ประเมินผลจนกว่าจะรับฟังข้อความจนจบและซักถามเพื่อให้เข้าใจตรงกันกับผู้พูด

ทักษะการเขียนของสมาชิก เป็นทักษะที่สำคัญ ผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่มและเลขานุการกลุ่ม ต้องสามารถสรุปประเด็นได้ชัดเจน รัดกุม และเข้าใจง่าย แต่ได้ความครบบริบูรณ์

3. ทักษะการจูงใจ ระหว่างมีการทำงานหรืออภิปรายกลุ่ม บรรยากาศของการทำงานเป็นปัจจัยที่สำคัญ เช่น การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ยิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน ยอมรับซึ่งกันและกัน กล่าวชมเชยและติเพื่อก่อให้เกิดกำลังใจแก่กัน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นแรงจูงใจในการทำงานร่วมกัน สมาชิกทุกคนควรมีทักษะการจูงใจอื่น ๆ ได้แก่ การใช้คำพูดและท่าทางอย่างนุ่มนวล การพูดด้วยหลักการและเหตุผล ไม่ใช้การบังคับข่มขู่ มีความจริงใจต่อกัน ตลอดจนรู้ลักษณะการให้คำติชมที่เหมาะสมถูกต้องแก่กันและกัน

4. ทักษะการตัดสินใจ กระบวนการตัดสินใจ เป็นทักษะที่สำคัญที่มีผลต่อการดำเนินงานตลอดจนการทำงาน เพื่อให้กลุ่มบรรลุเป้าหมายที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540 : 26 อ้างอิงมาจาก Janis and mans, 1982) ได้สรุปกระบวนการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพมี 7 ขั้นตอนดังนี้

4.1. พยายามศึกษาเรื่องที่จะตัดสินใจ ที่สามารถเป็นไปได้อย่างละเอียดรอบคอบ

4.2 พยายามสำรวจเป้าหมายและคุณค่าที่เกิดจากการตัดสินใจเรื่องนั้น ๆ

4.3 พยายามชั่งน้ำหนักระหว่างคุณค่า และข้อเสียที่อาจเกิดขึ้นเมื่อมีการตัดสินใจเลือกเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

4.4 พยายามค้นคว้าเรื่องราวข้อมูลใหม่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประเมินผลของการเลือก

4.5 พยายามทำความเข้าใจอย่างถูกต้อง เกี่ยวกับข้อมูลใหม่ที่ได้มา เพื่อสามารถพิจารณาตัดสินใจ

4.6 สำรวจข้อดี ข้อบกพร่องครั้งสุดท้ายก่อนทำการตัดสินใจ

4.7 จำทำรายละเอียดสำหรับการนำเรื่องที่ได้รับการตัดสินใจไปใช้ และต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษในการวางแผนทำงาน เพราะอาจมีข้อเสียต่าง ๆ เกิดขึ้นได้มากมาย

5. ทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

ความขัดแย้ง หมายถึง สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในตัวเอง เมื่อบุคคลจำเป็นต้องตัดสินใจเลือกระหว่างสิ่งที่มีคุณสมบัติแตกต่างกัน หรือสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคล เมื่อมีความคิดเห็นหรือความต้องการแตกต่างกัน โดยที่คู่กรณีไม่สามารถที่จะตัดสินใจหรือตกลงหาข้อยุติเป็นที่พอใจของทั้งสองฝ่ายได้

วิธีการพื้นฐานของการแก้ปัญหาความขัดแย้งมี 3 วิธี

5.1 ยุทธวิธีแบบแพ้-ชนะ การแก้ปัญหาแบบนี้มักจะยุติลงที่ว่าฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายชนะ อีกฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายแพ้ ส่วนดีของวิธีนี้คือ ผู้ชนะได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ การตัดสินใจเป็นไปอย่างเด็ดขาด ไม่ยืดเยื้อ ถ้าคู่กรณียอมรับ ข้อเสียคือ ถ้าคู่กรณีไม่ยอมรับจะเกิดความรู้สึกไม่พอใจ ซึ่งซึ่งหรือถึงกับเกลียดแค้น

5.2 ยุทธวิธีแบบแพ้-แพ้ การแก้ปัญหาแบบนี้คือ การที่ทั้งสองฝ่ายต่างไม่ได้ตามที่ต้องการ มักจะใช้วิธีการอ้อมๆกัน หรืออาจหาคนกลางช่วยตัดสินใจ ซึ่งอาจออกมาเป็นแบบแพ้-แพ้ หรือแพ้-ชนะก็ได้

5.3 ยุทธวิธีแบบชนะ-ชนะ คือ การที่ทั้งสองฝ่ายต่างก็ได้ตามที่ตนต้องการ โดยมีการร่วมมือกันแก้ปัญหา และพยายามหาวิธีที่จะช่วยให้ทั้งสองฝ่ายบรรลุผลสำเร็จไม่มีฝ่ายใดแพ้ฝ่ายใดชนะ

6. ทักษะการแก้ปัญหา เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่า การรวมกันแก้ปัญหาเป็นกลุ่มนั้น ต้องประสบความสำเร็จมากกว่าการแก้ปัญหาเพียงคนเดียว วิธีการแก้ปัญหามีหลายแนวทาง แต่การแก้ปัญหานั้นต้องอาศัยวิธีการที่มีระบบระเบียบ ดังนี้

วิธีการแก้ปัญหของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey's method) ประกอบด้วย

1. กำหนดขอบเขตของปัญหาให้แน่นอน

2. วิเคราะห์ปัญหา
3. ตั้งสมมติฐานอย่างมีหลักการและเหตุผล
4. ระดมสมอง เพื่อหาคำตอบที่ถูกต้องเหมาะสมที่สุดจากสมมติฐานที่ตั้งไว้
5. ตัดสินใจนำคำตอบนั้นไปใช้ในการทำงาน

7. ทักษะกระบวนการประเมินผลการทำงานกลุ่ม การประเมินผลงานนั้นพิจารณาได้ทั้งคุณภาพของงานที่ปรากฏ และคุณภาพของผู้ร่วมงาน ซึ่งทั้งสองส่วนนี้มีอิทธิพลต่อกัน ผู้ร่วมงานมีคุณภาพ จะได้งานที่คุณภาพดี ถ้าผู้ร่วมงานไม่ดีก็จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของงานให้ไม่ดี หลักการประเมินผู้ร่วมงานซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมจุดเด่น จุดด้อยของสมาชิก กำจัดข้อบกพร่องออกไป

หลักการประเมินงานมีดังนี้

1. พิจารณาว่าผลงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์เพียงใด หรือไม่อย่างไร
2. งานที่ได้นั้นมีคุณภาพดีพอหรือยัง
3. การทำงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดเพียงใด

8. ทักษะการนำเสนอผลงาน การนำเสนอผลงานเป็นขั้นตอนสุดท้าย เป็นการถ่ายทอดเรื่องราวตลอดจนวิธีการต่างๆ ไปยังผู้ฟัง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและกรรมวิธีที่สามารถโน้มน้าวผู้ฟังให้เข้าใจอย่างชัดเจน และรวดเร็ว ผู้เสนอผลงานอาจเป็นผู้นำกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มหรือทั้งสองฝ่าย โดยมีทักษะที่จำเป็น 2 ประการ

8.1 ทักษะการเร้าความสนใจ เป็นการเร้าความสนใจผู้ฟัง โดยใช้ท่าทางประกอบการพูด เช่น การเคลื่อนไหวร่างกาย การใช้สีหน้า ผงกศีรษะเมื่อยอมรับ สั่นศีรษะเมื่อต้องการปฏิเสธ ตลอดจนการทรงตัวของผู้เสนอรายงานอย่างพอเหมาะ

8.2 ทักษะลีลาการพูด หมายถึง การใช้น้ำเสียง ต้องมีหนักเบา เสียงสูงเสียงต่ำ พูดเร็วพูดช้า โดยมีจังหวะในการพูด มีการเน้นคำพูดที่ต้องการให้ผู้ฟังสนใจเป็นพิเศษ เช่น การพูดเสียงหนักแน่นหรือกล่าวซ้ำ และสิ่งสำคัญที่สุด คือ ภาษาพูดต้องชัดเจน รัดกุม เข้าใจง่าย และมีลำดับขั้นตอน

รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาขึ้น ซึ่งนับว่าเป็นทักษะทางสังคมประการหนึ่ง คือ ได้ผสมผสานหลักการสอนทางด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัยเข้าด้วยกัน โดยมีมุ่งหวังที่จะพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มให้เด็ก เพื่อให้ถึงขั้นการเป็นลักษณะนิสัย กล่าวคือ ได้ดำเนินการฝึกเด็กให้ครบองค์ประกอบทั้ง 3 อย่าง ได้แก่ (ทศนา เขมมณีและคณะ. 2531)

1. การช่วยให้เด็กได้มีประสบการณ์และเห็นคุณค่าในสิ่งที่ฝึก โดยผ่านกระบวนการรับรู้ การตอบสนอง การเห็นคุณค่า ตามหลักการสอนด้านจิตพิสัย
2. การช่วยให้เด็กเกิดความรู้ ความเข้าใจ ในสิ่งที่ฝึก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ถึงสิ่งที่ฝึก ถึงขั้น “เข้าใจ” เป็นอย่างน้อย ตามหลักการสอนด้านพุทธพิสัย
3. การช่วยให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติบ่อยๆ จนเกิดความชำนาญ ตามหลักการสอนด้านทักษะ พิสัยและจิตพิสัย

หากผู้เรียนมีองค์ประกอบเพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ หากเห็นคุณค่า แต่ทำไม่ได้ก็ไม่เกิดประโยชน์ หากเห็นคุณค่าและมีการฝึกปฏิบัติ แต่ขาดความรู้ความเข้าใจก็จะทำให้การปฏิบัติไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร หากมีความรู้ความเข้าใจสามารถปฏิบัติได้ แต่ไม่ให้ความสำคัญของสิ่งที่ทำก็จะทำให้เกิดการหลีกเลี่ยง ถ้าทำได้และจะเป็นการยากที่จะพัฒนาให้เกิดลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ (ทิสนา แคมมณี และคณะ. 2531 มปป.)

จากหลักการดังกล่าว ทิสนา แคมมณีและคณะ ได้จัดรูปแบบออกมาเป็นลักษณะกิจกรรม 2 ประเภท ซึ่งสามารถใช้ควบคุมกันอย่างเป็นระบบระเบียบ คือ

1. กิจกรรมการสอน คือ กิจกรรมที่ประกอบไปด้วยกระบวนการสอน วิธีการสอน และเทคนิคการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน
2. กิจกรรมฝึก คือ กิจกรรมที่ประกอบไปด้วยกระบวนการฝึก วิธีการฝึก และเทคนิคการฝึก เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติในเรื่องที่ได้เรียนรู้ไปแล้วในกิจกรรมการสอนอย่างต่อเนื่องหรือซ้ำบ่อยๆ

กิจกรรมทั้ง 2 ประเภทนี้ จะใช้ควบคู่กันอย่างเป็นระบบระเบียบ อันจะเป็นผลเด็กได้ฝึกในสิ่งที่ได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องจนชำนาญ

ขั้นตอนในการเตรียมบทเรียนสำหรับการพัฒนาทักษะทางสังคมศึกษาแก่ครูไว้ 3 ขั้นตอน ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะทางสังคม ดังต่อไปนี้ (สุนทร จันทตรี. 2528 : 65-67)

1. ตัดสินใจว่าจะสอนทักษะอะไร
2. ค้นหาทักษะที่จะเป็นในการสอนให้แก่ผู้เรียนแต่ละคน โดยการทดสอบ และสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ พิจารณาว่าปัจจุบันนักเรียนมีความสามารถในแต่ละทักษะอย่างไร พิจารณาว่าจะพัฒนาทักษะให้เกิดขึ้นได้แก่ไหนในอนาคต
3. เลือกวิธีสอนที่เหมาะสม ซึ่งมีคำแนะนำดังต่อไปนี้
  - 3.1 ต้องมีการจูงใจนักเรียน

นักเรียนจะทำได้ดี ถ้ามีความต้องการที่จะทำ ดังนั้นจึงต้องมีการจูงใจนักเรียนเมื่อเริ่มต้นบทเรียนเพื่อที่จะพัฒนาทักษะนั้น โดยวิธีการต่อไปนี้ แสดงให้เห็นทักษะนั้นจะช่วยให้เขาประสบความสำเร็จในการเรียนได้อย่างไร ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตั้งจุดมุ่งหมาย สำหรับการพัฒนาทักษะของตน

3.2 นักเรียนจะต้องเข้าใจในสิ่งที่ครูหวังจะให้เกิดการเรียนรู้

นักเรียนจะต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นอย่างชัดเจน เป็นมาตรฐานไว้คอยตัดสินความเจริญก้าวหน้าของตน ตัวอย่างหรือแม่แบบจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่จะต้องทำให้สำเร็จ

3.3 นักเรียนจะต้องปฏิบัติทักษะนั้นด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดทักษะทักษะนั้น

3.4 นักเรียนจะต้องเรียนรู้ทักษะนั้นอย่างถูกต้องตามขั้นตอน

3.5 นักเรียนจะต้องปรับปรุงการปฏิบัติให้ดีขึ้น เมื่อเห็นผลงานของตน

การฝึกทักษะจะได้ผลดีขึ้นอยู่กับความปรารถนาที่จะปรับปรุงให้ดีขึ้น และควรมีโอกาสได้เห็นผลงานของตน ดังนั้นการประเมินผลบ่อยๆ เป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้นักเรียนปรับปรุงการทำงานของตนให้ดีขึ้น

3.6 การประเมินผลอาจทำได้หลายอย่าง อาจทำได้โดยครู เพื่อนร่วมชั้น และตัวนักเรียนเอง โดยใช้วิธีประเมินมาตรฐานและกระบวนการ (checklist of standards and procedures)

3.7 การประเมินควรเป็นไปในทางส่งเสริมนักเรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ เพื่อที่จะได้ทราบว่าสิ่งที่เขาทำไปนั้นผิดหรือถูกอย่างไร จะได้นำปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

3.8 นักเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ อย่างกว้างขวาง เพื่อสนับสนุนให้เกิดทักษะต่างๆ ที่จำเป็นจะต้องนำไปใช้ทั้งในและนอกห้องเรียน

3.9 นักเรียนจะต้องได้พัฒนาทักษะไปตามระดับชั้น ตั้งแต่ต้นไปยังง่ายๆ สู่ขั้นสูงขึ้นเรื่อยๆ

แนวการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางสังคม ผู้สอนควรระลึกอยู่เสมอว่า สังคมของเราเป็นสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง ดังนั้นควรให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้ โดยจัดให้สอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิตของผู้เรียนให้มากที่สุด ผู้สอนและผู้เรียนควรจะได้นำไปปฏิบัติ กระทำ ฝึกฝน และแก้ปัญหาาร่วมกันโดยอาศัยกระบวนการสอนอย่างต่อเนื่อง โดยการให้ผู้เรียนสามารถฟังอ่านวิเคราะห์ แก้ปัญหา และแสดงวิธีแก้ปัญหานั้น ได้อย่างดีและอย่างมีเหตุผล (วารี ธีระจิต. 2534 : 90)

การพัฒนาทักษะทางสังคม จะต้องเป็นไปตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่องตลอดกันไป การพัฒนาแต่ละขั้นจะมีความสำคัญต่อกัน โดยเริ่มตั้งแต่การรวมกลุ่ม การร่วมประชุม ปรึกษาหารือกัน จึงมีสิ่งที่จะต้องพิจารณา ดังต่อไปนี้ (สำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 30 อ้างอิงมาจาก Joyce, 1979)

1. มีประสบการณ์ในการตัดสินใจด้วยตนเองอย่างไร
2. ระยะเวลาในการร่วมกลุ่มนานมากน้อยเพียงใด
3. จะแสดงความรู้สึกปรารถนาด้วยมารยาทอันควรได้อย่างไร
4. มีมารยาทในการพูดสิ่งสำคัญได้อย่างไร
5. รับฟังคนอื่นพูดด้วยมารยาทอันควรได้อย่างไร
6. จะแบ่งปันการใช้ทรัพยากรร่วมกันได้อย่างไร
7. เป็นผู้ปฏิบัติตามที่ดีได้อย่างไร
8. จะเสนอความรู้อะไรบ้างต่อกลุ่ม หรือแสดงถึงความสำเร็จ การยอมรับ และเป็นหน้าที่

ต่อปัญหาหรืออุปสรรคใดของกลุ่ม

9. ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มอะไรบ้าง ตามความสามารถ วัย และระดับความรู้ ตลอดจนความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ทักษะทางสังคมในลักษณะที่มีผลจากสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีดังนี้ (วิณา วัชรมะวิชัย. 2530 : 165-170)

1. ทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

ในการที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น บุคคลนั้นควรมีความรู้สึที่ดีต่อตนเอง ซึ่งเราเรียกว่า ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง (self concept) การที่จะช่วยให้นักเรียนมีภาพพจน์ที่ดีต่อตนเองได้ต้องสร้างสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนและบรรยากาศทางสังคมให้ดี โดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมที่มีลักษณะเอื้ออาทรต่อกัน (caring environment) การจัดการสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนให้มีลักษณะที่สนับสนุนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยมีพื้นฐานอยู่ที่การไว้วางใจ ความยอมรับนับถือ ความซื่อสัตย์ จริงใจ ทักษะทางสังคมที่นักเรียนควรจะได้รับควรจะรวมสิ่งต่อไปนี้ด้วย

1. การเข้าร่วมกระบวนการทางสังคมอย่างสุภาพ
2. รับรู้ปัญหาและความรู้สึกของคนอื่น
3. ฟังคนอื่นพูดอย่างตั้งใจ
4. คำนึงถึงพฤติกรรมย่อย และพฤติกรรมรวมของคนอื่น
5. ทำความเข้าใจในสาเหตุที่คนมีพฤติกรรมต่างๆ

6. คำเนื่งถึงการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและการเลือก

2. ทักษะของการทำงานกลุ่ม

ความสามารถในการที่จะทำงานกลุ่มได้เป็นอย่างดี จะเป็นทักษะที่สำคัญในโรงเรียนและในชีวิตนอกโรงเรียน เพราะสิ่งต่างๆ ที่เด็กทำนั้นส่วนมากแล้วจะต้องทำงานร่วมกับคนอื่น

ทักษะที่ต้องสอนและเรียนเพื่อให้ทำงานกลุ่มได้ดี มีดังนี้

1. ให้การวางแผนในกลุ่ม (ให้คำแนะนำ ประนีประนอมจุดที่มีความแตกต่าง)
2. ระบุปัญหา (ชี้ให้เห็นปัญหา ขอรับความคิดเห็นของคนอื่น)
3. จัดการสิ่งต่างๆ เพื่อให้ได้งานที่ได้ระบุไว้ (แนะนำงานย่อย แนะนำงานพิเศษ เฉพาะอย่างยิ่ง)
4. ทำงานในฐานะสมาชิกของกลุ่ม (รู้และทำงานในความรับผิดชอบเฉพาะอย่าง ทำงานร่วมกับผู้อื่น)
5. ความเป็นผู้นำของกลุ่ม (ให้การยอมรับข้อคิดเห็นและสิ่งต่างๆ ที่สมาชิกเสนอ พยายามนำกลุ่มไปให้ถึงเป้าหมาย)

3. ทักษะการแก้ไขความขัดแย้ง

แนวทางที่ครูจะต้องเตรียมไว้สำหรับสถานการณ์ที่ขัดแย้ง ดังนี้

1. สร้างเงื่อนไขในห้องเรียน ในการที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้งให้น้อยที่สุดและให้ความสัมพันธ์ที่ราบรื่น
2. ต้องแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลทันที
3. ทำการสอบความขัดแย้งที่เกิดขึ้นและหาข้อสรุปของความขัดแย้ง

การพัฒนาทักษะของนักเรียนจะประสบผลสำเร็จได้นั้น จะต้องอาศัยการพัฒนาทักษะย่อยๆ และสิ่งสำคัญที่ครูจะต้องเอาใจใส่อย่างมาก คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเน้นให้นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมต่างๆ ให้มากที่สุดและควรได้ฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องมรการผสมผสานกันในทุกบทเรียนและอีกประการหนึ่งคือ การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน (เสรี โอภาส. 2532 : 36)

การพัฒนาทักษะทางสังคมพ่อแม่ควรให้ออกาสลูกๆ ได้เล่นกับเพื่อนๆ ตามประสาเด็กๆ ปล่อยให้เขาได้อยู่ตามธรรมชาติของเด็กตามวัยที่เขาควรจะได้ ไม่ไปจัดการหรือวางแผนกำหนดเวลาในการเล่น การเรียนการกิน หรือการสอนให้เด็กตลอด 24 ชั่วโมง เพราะเด็กย่อมต้องการอิสระและเวลาที่จะอยู่ตามธรรมชาติของเด็กบ้าง ให้เขาได้เรียนรู้ทั้งความผิดหวังและความสมหวังด้วยตัวของเขาเอง ครูอาจารย์ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สนองความต้องการของธรรมชาติของเด็ก คือ ให้เด็กได้แสดงออก เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การแบ่งกลุ่มมอบหมาย

งาน ควรให้นักเรียนได้ฝึกการรวมกลุ่มที่เปลี่ยนไปเรื่อยๆ ไม่จำกัดอยู่กับกลุ่มเดิมตลอด เพราะจะทำให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน จะนำไปสู่การปรับตัวกับเพื่อนและบุคคลอื่นได้ดี (พีระยุทธ สันตะวัน, 2533 : 104)

รังสี วิบูลย์อรรรถกร (2534 : 30) ได้เสนอ องค์ประกอบทักษะทางสังคม ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม
2. การมีส่วนร่วมในการอภิปรายกลุ่ม
3. การมีมารยาทในการเข้าสังคม
4. การแสดงความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
5. การเคารพต่อระเบียบวินัยของตนเองและหมู่คณะ
6. การเป็นผู้นำกลุ่มได้
7. การช่วยเหลือผู้อื่น

การพัฒนาทักษะทางสังคมเป็นทางหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีความสามารถในการเผชิญกับปัญหาต่างๆ ในสังคม ทำให้ตระหนักถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และเป็นการเตรียมตัวในการที่จะนำไปใช้กับคนอื่นๆ ซึ่งทักษะทางสังคมที่จะฝึกให้เด็กนั้นรวมทั้งสิ่งต่อไปนี้ด้วย คือ การแสดงความคิดเห็น ความมั่นใจในตนเอง การตระหนักถึงผลกระทบของการกระทำของเราต่อบุคคลอื่น การควบคุมอารมณ์อดกลั้นต่อความกดดันของกลุ่ม เข้าใจเจตนาของคนอื่นๆ มีความรู้สึกที่ดีต่อการสนทนาร่วมกัน (ปาริชาติ โชคพิพัฒน์, 2538 : 27 อ้างอิงมาจาก Priestley, 1978)

จากแนวคิดในการพัฒนาทักษะทางสังคมสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนจะประสบผลสำเร็จได้นั้น จะต้องอาศัยทักษะต่างๆ ดังนี้ ทักษะการพัฒนาตนเอง เป็นการปรับปรุงและสร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่ตนเอง สามารถศึกษาหาความรู้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นการงานร่วมกับผู้อื่น ยอมรับสิทธิและความรับผิดชอบของผู้อื่น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถแสดงบทบาทของตนได้อย่างเท่าเทียมกับผู้อื่น ทักษะการมีส่วนร่วมในกลุ่ม เป็นการพยายามศึกษาและทำความเข้าใจกับกฎกติกาของกลุ่ม มีความรับผิดชอบที่จะทำงานที่กลุ่มมอบหมายให้สำเร็จ ทักษะการวางแผน เป็นการแสดงออกซึ่งความสามารถในการกำหนดแผนการ และแนวความคิดของตนเองต่อการพัฒนางานเพื่อให้การดำเนินงานให้สอดคล้องกับความเป็นจริง ทักษะการเป็นผู้บริโภคที่ดี เป็นการแสดงพฤติกรรมการแสดงออกถึงความรู้ในการบริโภค การเลือกบริโภคได้อย่างเหมาะสม ทักษะการพัฒนาสังคม เป็นการแสดงพฤติกรรมด้านการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง การช่วยเหลือให้ผู้อื่นได้รับการพัฒนา และเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม ทักษะการอนุรักษ์และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม เป็นการแสดงพฤติกรรมออกเป็นผู้รักและรักษา ช่วยสร้างและปรับปรุงสภาพแวดล้อม ซึ่งเน้นการปฏิบัติจริงทางสังคม ทักษะการแสดง

ออกด้านวัฒนธรรม เป็นการแสดงพฤติกรรมออกตามขนบธรรมเนียมประเพณี กฎหมาย ศาสนา และศีลธรรม และส่งเสริมเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทย ทักษะการแสดงด้านจริยธรรม เป็นแสดงพฤติกรรมด้านการแสดงพฤติกรรมและการตัดสินใจเชิงจริยธรรม เกี่ยวกับการทำความดีละเว้นความชั่ว และการนำหลักธรรมทางศาสนาที่ตนเองนับถือมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และสิ่งสำคัญที่สุด คือ ครูผู้สอน ควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้การสอนให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ และเน้นการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ให้มากที่สุด และควรได้ฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มีการผสมผสานกันในทุกบทเรียน โดยเฉพาะการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการวัดผลการปฏิบัติและแบบทดสอบวัดการปฏิบัติ

1 ความหมายของการวัดการปฏิบัติและแบบทดสอบวัดการปฏิบัติ

การประเมินการปฏิบัติ (performance assessment) เป็นการประเมินที่ควบคู่ไปกับแนวคิดทางการเรียน เป็นวิธีนำไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร จนถึงการสรุปทำทนายด้วยเนื้อหาใหม่ เป็นทางเลือกใหม่ของการประเมินวิธีหนึ่งที่ทำให้ครูได้มีโอกาสคิดทบทวนเนื้อหาวิชาและเป้าหมายของการสอน การวัดความสามารถในการคิดประยุกต์และปัญหาในชีวิตจริง (อมรรัตน์ ทิพยจันทร์. 2543 : 63)

การประเมินการปฏิบัติ (performance assessment) เป็นวิธีการประเมินความคล่องแคล่วชำนาญของพฤติกรรมนักเรียนที่สามารถสังเกตได้โดยตรง (direct observation) โดยจำกัดสถานการณ์ว่า ต้องเกี่ยวข้องกับสิ่งต่อไปนี้ 1. เป็นพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจงหรือเป็นผลจากพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ 2. สามารถตัดสินความเหมาะสมของการกระทำของนักเรียนได้ หรืออย่างน้อยสามารถระบุว่าการตอบสนองของคนหนึ่งเหมาะสมกับคนอื่นๆ หรือไม่ 3. กระบวนการหรือผลผลิตไม่สามารถวัดได้โดยตรงจากการใช้แบบสอบถามแบบปิด แบบเลือกตอบ แบบตอบสั้นหรือแบบเรียงความก็ตาม ประเภทของการประเมินการปฏิบัติสามารถแบ่งได้หลายวิธี ในที่นี้จะแบ่งเป็นคู่ตรงกันข้ามคือ การวัดกระบวนการหรือผลผลิต (process versus product measures) กำหนดจากสภาพจริงหรือสถานการณ์จำลอง (simulated versus real setting) สิ่งเร้าที่เป็นธรรมชาติหรือสิ่งเร้าที่สร้างขึ้น (natural versus structured stimuli) การที่ผู้สังเกตมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ (อมรรัตน์ ทิพยจันทร์. 2543 : 63)

การประเมินการปฏิบัติ (performance assessment) เป็นการประเมินความสามารถในการทำงานของผู้เรียน ภายใต้สถานการณ์และเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพจริงมากที่สุด โดยมีลักษณะ

ที่สำคัญของการประเมินการปฏิบัติ ดังนี้ การกำหนดวัตถุประสงค์ของการวัดอย่างชัดเจน การกำหนดวิธีการทำงาน การกำหนดความสำเร็จของงาน กำหนดคำสั่งควบคุมสถานการณ์ในการปฏิบัติงาน กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน และกำหนดการประเมินขั้นสุดท้ายของการปฏิบัติงาน โดยมีกระบวนการประเมินการปฏิบัติโดยการทดสอบ (Testing) โดยการวัดการปฏิบัติของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อตัดสินผลระดับความสำเร็จในการเรียนรู้ตามผลงานหรือกระบวนการที่กำหนด เป็นแบบทดสอบที่สามารถวัดระดับความสามารถในการเรียนรู้ ระดับทักษะที่ได้จากการปฏิบัติที่เกิดจากการวิเคราะห์การปฏิบัติของผู้เรียน การบรรลุเป้าหมายการจัดการเรียนการสอน หรือมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น (วัฒนาพร กระจับทุกข์. 2542 : 55 – 56)

การประเมินการปฏิบัติ (performance assessment) การตีค่าความสามารถ ซึ่งเป็นการตีค่าตามเกณฑ์ที่กำหนดในความสามารถทางสมอง จิตใจ ทักษะทางภาษา และคณิตศาสตร์ สุขอนามัย และร่างกาย ทักษะทางสังคม และการปฏิบัติของผู้เรียน (อุทุมพร จามรมาน. 2540 : 4)

การวัดปฏิบัติเริ่มตั้งแต่การทดสอบทางด้านความรู้ความคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติจนกระทั่งนักเรียนได้ปฏิบัติจริง ดังนั้นการวัดการปฏิบัติเป็นการเลียนแบบชีวิตจริงในระดับต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณความเป็นจริงที่เกิดขึ้น (สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์. 2530 : 97-124)

การวัดการปฏิบัติเป็นการวัดความสามารถในการปฏิบัติซึ่งเป็นการวัดที่ให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมตรงออกมาด้วยการกระทำ โดยถือว่าการปฏิบัติเป็นความสามารถในการผสมผสานหลักวิธีการต่างๆ ที่ได้รับการฝึกฝนให้ปรากฏออกมาเป็นทักษะของผู้เรียน (ไพศาล หวังพานิช. 2526 : 89)

การวัดการปฏิบัติ เป็นการวัดความสามารถของบุคคลในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยบุคคลนั้นได้ลงมือปฏิบัติการจัดการกระทำ (manipulate) ซึ่งมีการเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับสิ่งที่อยู่ในลักษณะเชิงรูปธรรม (materials or physical objective) โดยทางกาย หรือการรับรู้ทางประสาทสัมผัส (เผียน ไชยสร. 2529 : 37)

การวัดการปฏิบัติ เป็นการทดสอบเพื่อพิจารณาความสามารถในการทำงานได้ตามจุดหมาย (manipulate objective) หรือเป็นการทดสอบเพื่อพิจารณาประสิทธิภาพ และประสิทธิผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำหรือจากสถานการณ์ที่ได้กำหนดขึ้น (สุนันท์ สล โกลุสม. 2534 : 65)

จากความหมายของการวัดการปฏิบัติที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การวัดการปฏิบัติเป็นการวัดความสามารถในการปฏิบัติ โดยผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมออกมาด้วยการกระทำที่อาศัยประสบการณ์ และจากการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อพิจารณาประสิทธิภาพ ประสิทธิผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำหรือจากสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น

แบบทดสอบการปฏิบัติ เป็นเครื่องมือที่ออกแบบเพื่อวิเคราะห์และวัดทักษะของนักเรียน ในด้านการปฏิบัติหรือการกระทำที่ให้เลือกปฏิบัติภายใต้เงื่อนไขที่ควบคุมไว้อย่างดี (เชดส์กั๊ด โจนวาลินธุ์. 2534 : 121)

แบบทดสอบการปฏิบัติ เป็นแบบทดสอบเพื่อพิจารณาการกระทำในการประเมินผลวิธีการ ปฏิบัติงานและผลผลิตของงาน (วิทยา กล้าหาญ. 2535 : 9)

จากความหมายของแบบทดสอบการปฏิบัติพอสรุปได้ว่า แบบทดสอบการปฏิบัติ หมายถึง แบบทดสอบที่วัดความสามารถในการปฏิบัติหรือการกระทำ โดยจะวัดความสามารถในด้านวิธีการ ผลงานที่ได้จากการปฏิบัติ ซึ่งอาศัยประสบการณ์และการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์ที่กำหนดขึ้น

2. พฤติกรรมทางด้านการปฏิบัติ

พฤติกรรมทางด้านการปฏิบัติเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความสามารถในเชิงปฏิบัติตาม พฤติกรรมการเรียนรู้ทักษะพิสัย ซึ่งได้มีนักวิชาการ และนักการศึกษาหลายได้แบ่งพฤติกรรมทาง ด้านการปฏิบัติ ดังนี้

ซิมป์สัน ได้แบ่งระดับของพฤติกรรมทางด้านการปฏิบัติตามระดับการซับซ้อนของการ กระทำของกล้ามเนื้อเป็น 5 ชั้น คือ (โกวิท ประมวลพฤษ์และสมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์. 2523 : 25-28 อ้างอิงมาจากSimpson. 1966)

1. การรับรู้ (perception) การรับรู้เป็นขั้นแรกของการกระทำของกล้ามเนื้อ เช่น การรับรู้ วัตถุ ปริมาณ หรือความสัมพันธ์ โดยอวัยวะทางด้านความรู้สึก การรับรู้แบ่งออกเป็น 3 ชนิด มี ระดับต่างๆ กัน

1.1 การเร้าอวัยวะสัมผัส (sensory stimulation) การกระทบกับสิ่งเร้าโดยอวัยวะสัมผัส อย่างเดียวหรือหลายอย่าง เช่น ความรู้สึกหรืออวัยวะการได้ยิน มองเห็น สัมผัส ลิ้มรส ผ่านความรู้ เคลื่อนไหว

1.2 มองหาแนวปฏิบัติ (cue selection) คือ ตัดสินใจเลือกพฤติกรรมตอบสนองให้ เหมาะกับความต้องการของงานที่กระทำ เรื่องนี้จะเกี่ยวข้องกับการกำหนดพฤติกรรมเดียวหรือ หลายพฤติกรรมและสัมพันธ์กับงานซึ่งได้ปฏิบัติไป การกำหนดพฤติกรรมนั้นจะเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่ได้รับเลือกไว้เพื่อเป็นแนวทางไปสู่การกระทำพฤติกรรมใดที่ไม่เกี่ยวข้องก็จะไม่รับรู้และ ละทิ้งไป

1.3 การแปลเป็นทางปฏิบัติ (translation) สามารถสัมพันธ์การรับรู้ต่อการกระทำของ กล้ามเนื้อ สิ่งนี้เป็นกระบวนการทางสมองในการตัดสินใจความหมายของการกำหนดพฤติกรรมใน

การกระทำซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการแปลสัญลักษณ์ใช้จินตนาการหรือเตือนให้ระลึกถึงบางสิ่งบางอย่างได้ “มีความคิด” ซึ่งเป็นผลของการกำหนดพฤติกรรมที่ได้รับมา มันอาจจะเกี่ยวกับปัญหาที่เห็นหรือรับรู้ภายในและเข้าใจโดยปรุโปร่ง ซึ่งสิ่งนี้จำเป็นต่อการแก้ปัญหาโดยผ่านการรับรู้ ความสัมพันธ์ระดับนี้ ถือว่าเป็นการแปลโดยใช้ความรู้สึก

2. การเตรียมพร้อมปฏิบัติ (set) เป็นการเตรียมการปรับตัวหรือความพร้อมในการกระทำหรือประสบการณ์เฉพาะ การลงมือกระทำแบ่งเป็น 3 ชนิด คือ

2.1 ความพร้อมทางสมอง (mental set) ความพร้อมของความรู้สึกทางสมอง เพื่อการกระทำอันแน่นอนของกล้ามเนื้อ เรื่องนี้จะเกี่ยวกับระดับการรับรู้ในแต่ละอย่างที่มีมาก่อน ซึ่งพร้อมที่จะบ่งเพื่อจำแนกการใช้การตัดสินใจในการกระทำที่แตกต่างกัน

2.2 ความพร้อมทางกาย (physical set) เป็นความพร้อมในความรู้สึกที่ทำการปรับตัวของร่างกายที่จำเป็นเพื่อการกระทำของกล้ามเนื้อ ความพร้อมในการลงมือกระทำทางกายเกี่ยวกับประสาทการรับรู้ต่างๆ เช่น ความรู้สึกที่มีส่วนรวมหรือความตั้งใจของอวัยวะความรู้สึกที่จำเป็นตรงกัน หรือการกำหนดอวัยวะของร่างกาย

2.3 ความพร้อมทางอารมณ์ (emotional set) เป็นความพร้อมในความหมายของทัศนคติทางความชอบที่เกิดขึ้นจากการกระทำของกล้ามเนื้อ ความเต็มใจที่จะตอบสนองเกี่ยวกับความจริง

3. การตอบสนองตามที่มีคนนำ (guided response) เป็นก้าวแรกของการพัฒนาทักษะในที่นี้จะเน้นเกี่ยวกับส่วนประกอบของทักษะที่รวมกลุ่มกันอยู่ การตอบสนองตามที่มีคนนำก็คือ การแสดงพฤติกรรมโดยเปิดเผยของแต่ละคนภายใต้คำแนะนำของผู้สอน สิ่งใดที่ได้กระทำมาก่อนก็พร้อมที่จะตอบสนองได้ การเลือกการตอบสนองให้คำนิยามไว้ว่า เป็นการตัดสินใจว่าจะอะไรที่จะต้องมีการตอบสนอง เพื่อจะทำตามพอใจแก่ความต้องการที่เฉพาะของการปฏิบัติงาน แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

3.1 การเลียนแบบ (imitation) เป็นการดำเนินการกระทำตอบสนองโดยตรงต่อการรับรู้ของบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่กระทำต่อกัน

3.2 การลองผิดลองถูก (trial and error) ความพยายามที่จะตอบสนองหลายอย่างจนกว่าการตอบสนองจะสัมฤทธิ์ผล ซึ่งปกติการตอบสนองแต่ละครั้งจะมีเหตุผล การตอบสนองที่เหมาะสมจะทำให้การปฏิบัติงานที่ต้องการนั้นสำเร็จ หรือมีประสิทธิภาพมากขึ้น การลองผิดลองถูกก็คือ การตอบสนองการเรียนรู้หลายๆ อย่าง ซึ่งการตอบสนองที่เหมาะสมจะได้รับการเลือกออกจากพฤติกรรมที่แตกต่างกัน หรืออาจเป็นไปได้ว่าเป็นเพราะอิทธิพลของการให้รางวัลและการลงโทษ

4. ปฏิบัติ (mechanism) เรียนรู้การตอบสนองจนเป็นนิสัย ในระดับนี้ผู้เรียนจะสัมผัสในความมั่นใจในสิ่งนั้น รวมทั้งระดับทักษะของการกระทำ การกระทำเป็นส่วนหนึ่งของการรวบรวมข้อมูลของการตอบสนองนั้นเหมาะสมกับการกระทำ และการตอบสนองนี้อาจจะซับซ้อนกว่าการตอบสนองในระดับก่อนๆ

5. การตอบสนองที่ซับซ้อน (complex overt response) ในระดับนี้แต่ละความสามารถสามารถกระทำโดยกล้ามเนื้อซึ่งถือว่าซับซ้อน เพราะแบบของการเคลื่อนไหวที่ต้องการในระดับนี้ต้องได้รับทักษะในขั้นสูงแล้ว การตอบสนองความสามารถแสดงออกอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ คือ ใช้เวลาและพลังงานน้อยที่สุด แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

5.1 ความแน่นอนในการแก้ปัญหา (resolution of uncertainly) การปฏิบัติโดยปราศจากความลังเลที่จะทำให้เกิดภาพขั้นตอนของงานทางสมอง โดยเราจะต้องรู้ขั้นตอนที่ต้องการและสิ่งที่จะทำต่อไปด้วยความมั่นใจ การกระทำในขั้นนี้เป็นความซับซ้อนทางธรรมชาติ

5.2 การกระทำโดยอัตโนมัติ (auto performance) ในระดับนี้แต่ละคนสามารถใช้ทักษะของกล้ามเนื้อ ซึ่งสามารถประสานกันอย่างดีโดยสะดวก รวมทั้งควบคุมกล้ามเนื้อได้

เต็ป แบ่งพฤติกรรมด้านการปฏิบัติโดยเรียงตามลำดับการประสานกัน คือ (โกวิท ประวาทพฤกษ์และสมศักดิ์ สิ้นธุระเวชชัย. 2523 : 28 อ้างอิงมาจาก Dave. 1971.)

1. การเลียนแบบ (imitation) ทำเลียนแบบซ้ำๆ โดยที่ยังไม่ได้ผลสมบูรณ์
2. ยักย้ายถ่ายเท (manipulation) ทำตามแบบ โดยมีคำสั่งชี้แจงที่จะพัฒนาทักษะ
3. ประณีต (precision) ทำอย่างมีทักษะ โดยปราศจากคำแนะนำหรือรูปแบบ
4. มีศิลปะ (articulation) ทำต่อเนื่องประสานกัน เพื่อความถูกต้องและควบคุม
5. ทำได้อย่างธรรมชาติ (naturalization) มีความสามารถระดับสูง ทำอย่างอัตโนมัติ

ฮาร์โรว์ แบ่งพฤติกรรมด้านการปฏิบัติตามระดับพฤติกรรมเคลื่อนไหว ดังนี้ (โกวิท ประวาทพฤกษ์และสมศักดิ์ สิ้นธุระเวชชัย. 2523 : 29 Harrow. 1972.)

1. การเคลื่อนไหวโต้ตอบ (reflex Movement) โดยการเคลื่อนไหวหรือไม่เคลื่อนไหว หรือผสมผสานกัน
2. การรับรู้ (perceptual) โดยการรู้สึกทางการเคลื่อนไหวทางตา ทางหู ทางการสัมผัส และทางการประสานกันของอวัยวะ
3. ความสามารถทางกาย (physical ability) หมายถึง ความทนทาน ความแข็งแรง ความยืดหยุ่น ความคล่องแคล่ว
4. ทักษะการเคลื่อนไหว (skilled movement) เป็นทักษะที่ปรับจากขั้นที่ง่าย ยากขึ้น และซับซ้อน

5. ทักษะการสื่อความหมายที่ไม่อ้อมค้อม (nondiscursive communication) เป็นการแสดงออกเพื่อสื่อความหมายโดยการเคลื่อนไหวหรือการเคลื่อนไหวนั้นเป็นการแสดงออกที่มีความหมายอยู่ในตัว

ประเภทของความสามารถในด้านการปฏิบัติ สรุปแบ่งออกได้ 5 ชั้น คือ (เขียน ไชยสร. 2529 : 37)

1. การเลียนแบบ (imitation) เป็นการทำตามทีละขั้นๆ ไปตามที่แสดงให้เห็นคู่อาจจะมีการช่วยเหลือในขณะที่ทำตาม โดยเน้น

- การทำตามแบบ
- ทำไปตามทีละขั้น
- มีผู้ทำให้ดู
- มีการช่วยเหลือในขณะปฏิบัติ

2. การทำโดยยึดแบบ (patterning) เป็นการทำได้ด้วยตนเอง โดยการบอกแนวให้คำชี้แจง หรือ ทบทวนการปฏิบัติให้ก่อน ผู้ปฏิบัติอาจทำโดยการลองผิดลองถูก อาจซ้ำไม่ถูกต้องทีเดียวในตอนแรก จุดเน้น

- ทำหลังจากอธิบายวิธีการให้ฟัง
- ทำหลังจากทบทวนขั้นตอนให้ทำ
- ทำหลังจากแสดงหรือปฏิบัติให้ดู
- ทำหลังจากให้ศึกษาจากคำสั่ง

3. การทำได้ด้วยความชำนาญ (mastering) เป็นการทำได้ถูกต้อง แม่นยำเหมาะสมกับเวลา โดยไม่มีการช่วยเหลือ ไม่มีการชี้แจง ไม่มีการแนะนำ ไม่มีการทำให้ดู หรือไม่มีการให้ดูรูปแบบใดๆ เพียงแต่กำหนดเรื่องวิธีการให้ว่าทำอะไร โดยเน้น

- ความถูกต้อง
- ความว่องไว
- ความคงที่
- ความประสานสัมพันธ์
- ความอดทน
- ความแน่นอน
- ความถูกต้องตามสัดส่วน

4. การทำในสถานการณ์ต่างๆ ได้ (applying) เป็นการทำในสถานการณ์ต่างๆ สถานการณ์ใหม่ หรืออื่นๆ ที่นอกจากไปจากที่เคยทำมาแล้วได้ด้วยความสามารถในเวลาอันเหมาะสม

โดยไม่มี的帮助เหลือ ไม่มีการแนะนำขั้นตอน กระบวนการหรือการปฏิบัติใดๆ จากผู้อื่น โดยเน้น

- การเลือกทักษะที่ต้องใช้ในการแก้ปัญหา
- การกำหนดทักษะที่ต้องใช้ทักษะนั้นในยามจำเป็น
- กำหนดขั้นตอนกระบวนการในการแก้ปัญหา

5. การแก้ปัญหาโดยฉับพลัน (improvising) เป็นการทำให้แก้ปัญหาโดยฉับพลัน ซึ่งอาจเป็นการแก้ไขปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ขยาย ยืดหยุ่น เสนอสดแทรกสิ่งใหม่เข้าไปกับทักษะที่มีหรือทำมาก่อน โดยเน้น

- การหาหนทางใหม่ในการใช้ทักษะเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์
- การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงทักษะที่ต้องทำในวิถีทางที่ต้องปฏิบัติ
- วิธีการสร้างเสริมแต่งบุคลิกภาพบางอย่างที่ปฏิบัติงานนั้นๆ
- การประสานสัมพันธ์ทักษะที่ใช้ในกิจกรรมนั้นๆ

พฤติกรรมทางการปฏิบัติ ตามแนวคิดการวัดการปฏิบัติ (performance assessment) ทางด้านทักษะทางสังคม (social skill) เป็นการวัดทักษะทางด้านปัญญา cognitive skills (อุทุมพร จามรมาน, 2540 : 3) เช่นเดียวกับทักษะทางด้านภาษา และการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ การคิดคำนวณ ที่ให้ผู้เรียนเกิดการนำความรู้ ความคิดนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงหรือในสถานการณ์ที่เป็นจริง จากการแบ่งพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติดังกล่าวนี้ ถ้าแบ่งพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติในวิชาสังคมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางสังคมนั้น มีการเน้นพฤติกรรมกระทำในสถานการณ์ต่างๆ ได้ (applying) และขั้นการแก้ปัญหาได้โดยฉับพลัน (improvising)

3. ประเภทของแบบทดสอบการปฏิบัติ

ประเภทของแบบทดสอบการปฏิบัติออกเป็น 4 ชนิด ตามลำดับความเป็นจริง ได้ดังนี้ (เทียมจันทร์ พานิชย์ผลิน ไชย, 2533 : 5-6)

1. การทดสอบการปฏิบัติด้วยการเขียนตอบ (paper and pencil performance) ลักษณะแบบสอบการปฏิบัติประเภทนี้ แตกต่างจากแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ชนิดเขียนตอบ โดยที่แบบสอบการปฏิบัติประเภทนี้เน้นในการประยุกต์ความรู้และทักษะจากสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น เช่น การเขียนแบบ การสร้างแผนที่ การแปลโจทย์ปัญหาเป็นรูปภาพ การแต่งกลอน การเขียนโครงงานวิทยาศาสตร์

2. การทดสอบเชิงจำแนกหรือการทดสอบโดยการระบุชื่อและกระบวนการปฏิบัติ (identification) แบบสอบนี้อาจเป็นรูปแบบที่ให้ให้นักเรียนระบุชื่อเครื่องมือหรือชิ้นส่วนของอุปกรณ์ต่างๆ พร้อมทั้งระบุหน้าที่ของสิ่งเหล่านี้ด้วย เช่น ให้หาจุดที่ไฟฟ้าช็อตในวงจรไฟฟ้า แล้วให้ระบุเครื่องมือ อุปกรณ์ และวิธีการที่จะใช้ในการปฏิบัติงานของเครื่องยนต์และหาสาเหตุว่าทำไมจึงมีเสียงเช่นนั้น และจะแก้ไขได้อย่างไร

การทดสอบเชิงจำแนกจะใช้กันอย่างกว้างขวางในวงการอุตสาหกรรม แต่ในการเรียนการสอนก็สามารถนำมาใช้ได้ เช่น ครูสอนวิชาชีววิทยาอาจจะให้นักเรียนจำแนกเครื่องมือและวิธีการทดลอง ครูสอนวิชาเคมีอาจจะให้จำแนกสารเคมีต่างๆ ครูสอนภาษาให้นักเรียนจำแนกการอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง เป็นต้น

การทดสอบเชิงจำแนกในบางครั้งอาจจะใช้ในการวัดทักษะการปฏิบัติทางอ้อม เช่น เพื่อที่จะดูว่าใครมีประสบการณ์ในการทำงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือไม่ ก็จะใช้การทดสอบเชิงจำแนกไปวัด โดยประเมินว่าผู้ที่สามารถจำแนกเครื่องมือต่างๆ ในงานนั้นได้ ก็จะมีประสบการณ์ในการทำงานนั้น ถ้าไม่สามารถจำแนกได้ก็ไม่มีประสบการณ์ในงานนั้น การทดสอบเชิงจำแนกยังใช้เป็นเครื่องมือในการเตรียมนักเรียนเพื่อการปฏิบัติหรือปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง

3. การปฏิบัติเชิงสร้างสถานการณ์ (simulated performance) จะเน้นวิธีการโดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติงานในสถานการณ์ที่เหมือนจริง หรือบอกวิธีการ ขั้นตอนทำงาน เพื่อสร้างงาน หรือเพื่อระงับบรรเทาความเสียหาย ซึ่งอาจจะนำไปใช้การประเมินในขั้นสุดท้ายของทักษะกระบวนการปฏิบัติ

4. การปฏิบัติงานจริง (work sample) ในการทดสอบการปฏิบัติซึ่งมีวิธีการอยู่หลายวิธีนั้น การปฏิบัติงานจริงถือว่ามีระดับความเป็นจริงสูงสุด นักเรียนจะต้องแสดงตัวอย่างของงานภายใต้สภาวะการณ์จริง เช่น ในการทดสอบทักษะการขับรถยนต์ นักเรียนจะต้องขับจริงๆ มีสภาพเหมือนกับขับรถยนต์ทั่วไป เช่น มีเครื่องหมายจราจรต่างๆ เลี้ยวซ้าย เลี้ยวขวา ดัดไฟแดง ขึ้นสะพาน โดยนักเรียนจะต้องแสดงความสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เผชิญหน้าได้ การปฏิบัติงานจริงยังนำมาใช้ในธุรกิจและงานอุตสาหกรรม โดยกำหนดงานให้ทำเป็นโครงการ โดยมีขั้นตอนเหมือนกับงานจริงๆ มีการออกแบบการเลือกใช้วัสดุการก่อสร้าง เป็นต้น

แบบทดสอบการปฏิบัติโดยทั่วไปจะเป็นแบบทดสอบ 1 ใน 3 ของประเภทต่อไปนี้

1. แบบทดสอบภายใต้สภาวะการณ์ที่จำลองขึ้น (tests under simulated conditions) เช่น การฝึกหัด (training) ของนักบินภายในอุปกรณ์ฝึกภาคสนามสำหรับนักบิน (link trainer) เป็นตัวอย่างของแบบทดสอบประเภทนี้ ข้อจำกัดของวิธีดำเนินการของแบบทดสอบชนิดนี้คือ พฤติกรรมในสถานการณ์ที่จำลองขึ้นมาบางทีแตกต่างกันอย่างชัดเจน เมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ที่เป็น

จริง ดังนั้นผลที่ได้จากการประเมินการปฏิบัติจึงมีความถูกต้องน้อย

2. แบบทดสอบตัวอย่างงาน (work sample tests) เป็นแบบทดสอบที่เชื่อถือได้ (reliable) และสมเหตุสมผล (valid) มากที่สุด เพราะว่ามีผู้เข้าสอบจะทำการผลิตบางสิ่งบางอย่างแท้จริง

3. แบบทดสอบการจำได้ (recognition tests) เป็นแบบทดสอบที่จะวัดความสามารถของผู้เข้าสอบเกี่ยวกับความสามารถในการจำลักษณะเฉพาะ (characteristics) ของผลผลิตและการปฏิบัติได้หรือไม่ หรือวัดความสามารถในการจำแนกแยกแยะ (identify) เช่น ตัวอย่างเกี่ยวกับพืชบางชนิด (วิทยา กล้าหาญ. 255 : 10)

ลักษณะการประเมินการปฏิบัติ สามารถวัดได้ 4 วิธี ดังนี้

1. การวัดเกี่ยวกับการเขียน (pencil and paper performance) เป็นการวัดการประยุกต์และทักษะเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเขียน เช่น การเขียนแบบ การสร้างแผนที่ การแปลโจทย์ปัญหา การวาดรูป เป็นต้น

2. การจำแนกและการระบุกระบวนการปฏิบัติ (identification test) เป็นการระบุชื่อเครื่องมือขั้นตอนการปฏิบัติงาน เป็นต้น

3. การสร้างสถานการณ์จำลอง (simulated performance) เป็นการวัดโดยกำหนดสถานการณ์จริงมากที่สุดให้นักเรียนแก้ปัญหา เพื่อสร้างงานหรือเพื่อระงับหรือบรรเทาความเสียหาย

4. การกำหนดตัวอย่างงาน (work sample test) เป็นการคัดเลือกงานที่เป็นตัวแทนงานอื่นๆ มาทดสอบ (ไพศาล ศรีสำราญ. 2540 : 45)

4 หลักการสร้างแบบทดสอบการปฏิบัติ

ขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดการปฏิบัติ โดยยึดหลักการสร้างดังต่อไปนี้ (โกวิท ประมวลพฤษย์. 2530 : 186-190)

1. กำหนดผลการปฏิบัติที่จะทำการวัดให้ชัดเจน

กำหนดจุดประสงค์ในการสอบต้องชัดเจน ถ้ายังไม่ชัดเจนจะต้องระบุ นิยามการปฏิบัติ การที่จะทำการวัดเสียก่อน จุดประสงค์การปฏิบัติมักใช้คำกริยาว่า จำแนก สาธิต

เมื่อกำหนดจุดประสงค์ของการปฏิบัติที่จะวัดเรียบร้อยแล้ว ต่อไปจะต้องกำหนดมาตรฐานของงานที่ทำในแต่ละอย่าง ซึ่งจะเห็นตัวชี้ให้เห็นถึงระดับการปฏิบัติที่ยอมรับ เช่น การวัดอุณหภูมิของคนไข้ให้ใกล้เคียงที่สุด โดยให้ผิดพลาดเพียง 0.2 องศาเซลเซียส การให้จุดผิดพลาดของวงจรไฟฟ้าในเวลา 3 นาที การให้ปรับกล่องจุลทรรศน์ตามลำดับชั้นในเวลา 2 นาที

2. การเลือกระดับความเป็นจริงที่เหมาะสม ระดับความเป็นจริงที่จะเลือกใช้แต่ละวิธีจะขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้

1. จุดประสงค์การสอน ว่าเหมาะที่จะยอมรับวิธีการปฏิบัติแบบไหน
2. การจัดอันดับการสอนในแต่ละกระบวนวิชา ว่าจะต้องให้ปฏิบัติจริงกับเครื่องมือ นั้นๆ หรือไม่
3. ขึ้นอยู่กับข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลา ราคาเครื่องมือ ความยุ่งยากในการดำเนินการสอบและการให้คะแนน ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดระดับความเป็นจริง
4. งานที่จะให้ปฏิบัติจะต้องกำหนดขอบเขตระดับความเป็นจริงว่ามีประสงค์ที่จะทำการวัดอะไร เช่น จะทดสอบทักษะปฏิบัติต่อคนไข้ที่ป่วยจริงๆ เกี่ยวกับบาดแผล กระดูกหัก หรือสภาวะการณ์อย่างอื่น ซึ่งควรจะใช้ระดับความเป็นจริงสูงในการปฏิบัติ

3. เตรียมวิธีการทดสอบให้ชัดเจน ในการทดสอบการปฏิบัติจะต้องอธิบายให้ผู้สอนเข้าใจข้อกำหนดต่างๆ โดยเฉพาะการปฏิบัติงานจริง (work Sample) ควรจะอธิบายรายละเอียดต่างๆ ดังนี้ วัตถุประสงค์ของแบบทดสอบ เครื่องมือและวัสดุที่ใช้ วิธีดำเนินการสอบ ได้แก่ เงื่อนไขการใช้เครื่องมือ ระดับการปฏิบัติที่ต้องการ กำหนดเวลา และวิธีการให้คะแนน

วิธีดำเนินการทดสอบจะต้องเขียนไว้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะแบบทดสอบที่ผู้สอนจะต้องอ่านวิธีการสอบเองแล้วจะจำเป็นอย่างยิ่ง บางครั้งอาจต้องแสดงตัวอย่างประกอบด้วย

4. การเตรียมแบบฟอร์มการสังเกตที่จะใช้ประเมินผลการปฏิบัติ การประเมินผลการปฏิบัติจะเน้นเกี่ยวกับวิธีการหรือกระบวนการและผลงานการปฏิบัติ หรือเน้นทั้งสองอย่างร่วมกัน

ขั้นตอนทั่วไปในการสร้างเครื่องมือวัดการปฏิบัติไว้ 5 ขั้นตอนด้วยกัน ดังนี้ (Bradfield. 1957 : 341)

1. เขียนรายงานของกิจกรรมทั้งหมดในการปฏิบัติที่เครื่องมือจะทำการวัด
2. เลือกกิจกรรมเพื่อที่จะบรรจุลงในเครื่องมือวัด
3. ปรับปรุงงานหรือชุดของงานที่กิจกรรมเหล่านั้นไม่มีตัวตน (incorporates) และมีมิติต่างๆ ให้เห็นปรากฏชัดแจ้ง

4. ปรับปรุงรูปแบบการสังเกต ที่จะทำการวัดกิจกรรมให้อยู่ในรูปมิติ (dimension) ที่สำคัญ

5. ปรับปรุงคำสั่ง คำชี้แจง ตลอดจนแผนในการดำเนินการสอบ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวัดการปฏิบัติโดยทั่วไปมี 4 ขั้นตอน (Tuckman. 1975 : 180-185)

1. กำหนดจุดประสงค์ของการปฏิบัติงานที่ชัดเจน คำบ่งชี้การกระทำ (action word) ที่ใช้ประจำ คือ แสดงหรือสาธิต (demonstrate) สร้าง (construct)

ตัวอย่างของการกำหนดจุดประสงค์ของการปฏิบัติงาน เช่น

ก. จุดประสงค์เพื่อที่จะแสดงวิธีการแบ่งมุมออกเป็นสองส่วนเท่าๆ กัน

ข. จุดประสงค์เพื่อที่จะแสดงถึงวิธีการวัดความต้านทานไฟฟ้า

2. กำหนดสถานการณ์ของการทดสอบที่ชัดเจน ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวนี้จะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการที่จะบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ได้แก่ การกำหนดวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน การกำหนดคำสั่งในการปฏิบัติงาน

3. กำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลวิธีการ (process) และผลงาน (product) อย่างชัดเจนซึ่งจะทำให้เป็นการตัดสินที่มีความเป็นปรนัยมากขึ้น

4. สร้างแบบประเมินในการให้คะแนนการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการนำเกณฑ์ในการประเมินงานปฏิบัติที่ได้จัดทำขึ้นในข้อ 3 นำมาเรียบเรียงลำดับก่อนหลังตามข้อคำถามและกำหนดให้น้ำหนักคะแนนหรือเกณฑ์แล้วแต่ความสำคัญในวิธีการปฏิบัติงาน ผู้ประเมินพิจารณาว่าการปฏิบัติงานของนักเรียนตรงตามเกณฑ์ที่ระบุไว้หรือไม่ ถ้าตรงก็จะให้คะแนนเต็ม แต่ถ้าไม่ตรงก็จะไม่ให้คะแนน

ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินการปฏิบัติงานดังนี้ (สวัสดี ประทุมราช, 2524 : 32)

1. วิเคราะห์เพื่อกำหนดขอบข่ายของงาน
2. กำหนดมิติและหัวข้อการปฏิบัติงาน
3. เขียนข้อคำถามที่แสดงพฤติกรรมตามหัวข้อที่กำหนด
4. วินิจฉัยความครอบคลุมและความเกี่ยวข้องโดยผู้ชำนาญในสาขาวิชา
5. การแก้ไขปรับปรุงเป็นแบบประเมินผลขั้นสุดท้าย
6. การกำหนดคะแนนของแบบประเมิน
7. การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
8. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดการปฏิบัติ ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2530 : 260)

1. กำหนดจุดประสงค์ที่จะทำการวัด
2. ระบุกิจกรรมจากจุดประสงค์ที่ต้องการจะวัด เพื่อให้ผู้สอนทราบว่างานนั้นมี

ลักษณะอย่างไรบ้าง

3. กำหนดขอบเขตของงานและหน้าที่ในการปฏิบัติ เพื่อให้ผู้สอนได้ทราบว่าต้องการให้กระทำการใดบ้างและงานนั้นๆ จะต้องใช้เครื่องมือหรือวัสดุอุปกรณ์อะไรบ้าง เพื่อสามารถวางแผนการปฏิบัติงานและกำหนดระยะเวลาของงานได้

4. กำหนดแบบประเมินผล และการแปลความหมายของผลการปฏิบัติออกมาเป็นคะแนน ในแบบประเมินผลนี้จะทำให้ทราบว่า คุณลักษณะที่จะประเมินมีอะไรบ้าง

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดการปฏิบัติ ดังนี้ (สมศักดิ์ สันธุระเวชญ์. 2530 :100-104)

1. กำหนดผลการปฏิบัติที่จะทำการวัดให้ชัดเจน
2. การเลือกระดับความเป็นจริงที่เหมาะสม
3. เตรียมวิธีการสอนให้ชัดเจน
4. การเตรียมแบบฟอร์มการสังเกตจะใช้แบบประเมินผลการปฏิบัติ มีสิ่งที่ควรจะ

วัด 2 ประการ คือ

4.1 ความสามารถและทักษะเกี่ยวกับการปฏิบัติ

4.2 การวัดทางด้านพฤติกรรมของนักเรียน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัดการปฏิบัติ ดังนี้ (สุภรณ์ ลีมบริบูรณ์. 2534 : 15-17)

1. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ คือ จุดประสงค์ที่ระบุว่าต้องการให้นักเรียนทำอะไรได้ เพื่อจะได้ประเมินว่านักเรียนมีพฤติกรรมตามที่กำหนดหรือไม่ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ผู้สอนดูได้จากคู่มือครูหรือผู้สอนกำหนดขึ้นเอง จากการพิจารณาว่าเนื้อหาที่วัดการปฏิบัติหรือทักษะอะไรบ้าง

2. กำหนดลักษณะของการประเมิน พิจารณาว่าจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการประเมินในลักษณะใด คือ กระบวนการหรือผลงาน

3. กำหนดพฤติกรรมจากการพิจารณาลักษณะของการประเมิน นำมากำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัด ดังนี้ ถ้าเป็นกระบวนการหรือกระบวนการและงาน ให้พิจารณาว่ากระบวนการนั้นควรประกอบด้วยพฤติกรรม หรือลำดับขั้นตอนของการทำงานตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้าย

4. สร้างเครื่องมือรวบรวมรายการหรือพฤติกรรมที่กำหนดไว้มาสร้างเครื่องมือวัด

5. กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน คือ กำหนดว่าผู้เรียนจะต้องทำได้แค่ไหนเพียงใด หรือมีพฤติกรรมใด จึงยอมรับว่านักเรียนมีความสามารถหรือมีทักษะในเรื่องนั้นเพียงพอแล้ว

5. คุณภาพของแบบทดสอบการปฏิบัติ

1. ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบการปฏิบัติ

แบบทดสอบการปฏิบัติสร้างให้มีความเชื่อมั่นสูง ทำได้ยากกว่าแบบทดสอบข้อเขียน ความเชื่อมั่นของทดสอบการปฏิบัติจะขึ้นอยู่กับผู้ประเมินกับนักเรียนซึ่งทั้ง 2 ส่วนนี้จะเป็นผลทำให้ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบการปฏิบัติคลาดเคลื่อนได้อย่างมาก แต่อย่างไรก็ตามก็สามารถปรับปรุงการทดสอบการปฏิบัติให้มีความเชื่อมั่นให้สูงขึ้นได้ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2530 : 269-270)

ในการกำหนดเงื่อนไขหรือสถานการณ์ของการปฏิบัติงาน ต้องกำหนดสิ่งต่อไปนี้ให้ชัดเจน

ก. กำหนดเครื่องมือในการใช้ปฏิบัติงาน

ข. กำหนดเวลาในการปฏิบัติงาน

ค. กำหนดลักษณะของงานที่เป็นมาตรฐาน

ง. กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

จ. กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการให้คะแนนสำหรับผู้ประเมินอย่างชัดเจน พร้อมกับมี

คำอธิบายวิธีการให้คะแนนและมีคู่มือในการดำเนินการสอบด้วย

ความเชื่อมั่นของการวัดการปฏิบัติจะขึ้นอยู่กับสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (ส.วาสนา ประवालพุกฤษ. 2532 : 1-4)

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่างของข้อสอบ

2. ความคงเส้นคงวาของการปฏิบัติของผู้สอบ

3. ความแปรผัน (ความแตกต่าง) ในการดำเนินการสอบ

4. ความคงเส้นคงวาของการให้คะแนน

ความเชื่อมั่นของการวัดผลการปฏิบัตินั้นจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ให้คะแนนด้วย แม้ว่าจะเป็นเพียงการนับจุดบนกระดาษหรือการให้คะแนนเล่นเปียโน ซึ่งความเชื่อมั่นจะประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ความคงที่ของการปฏิบัติของผู้สอบและความคงที่ของการตัดสินใจของผู้ประเมิน (ความคงที่ของการให้คะแนน)

ความเชื่อมั่นของผลงานจะทำให้ผู้ตัดสินหลายคนตัดสินผลงานอย่างเป็นอิสระแล้วดูความสอดคล้องกัน ถ้าเป็นการสังเกตการปฏิบัติงานก็ให้ผู้ตัดสินหลายคนเช่นกัน

ถ้าความสัมพันธ์ภายในระหว่างแต่ละคู่ของผู้ตัดสินมีค่าเฉลี่ยสูง (ประมาณ .90) ค่าความเชื่อมั่นก็นับว่าใช้ได้ วิธีการนี้จะทำให้ทราบว่า ผู้ตัดสินคนใดไม่สอดคล้องกับผู้อื่นได้ด้วย ถ้าค่าเฉลี่ยความสัมพันธ์ภายในต่ำ จะต้องปรับปรุงความเชื่อมั่นใหม่ ดังนี้

1. ในบางครั้งผู้ตัดสินไม่มีคุณสมบัติ ต้องคัดเลือกใหม่
2. ในกรณีที่ผู้ตัดสินมีคุณสมบัติเหมาะสม วิธีการตัดสินอาจจะไม่เข้าใจตรงกัน เช่น ไม่เข้าใจคุณสมบัติที่จะตัดสิน ไม่เข้าใจการให้ความหมายของมาตราวัด จึงต้องดำเนินการโดย

2.1 เขียนคู่มือการตัดสินอย่างชัดเจนแจ่มแจ้งในแต่ละด้าน

2.2 พยายามแจกแจงรายละเอียดในการตัดสินให้เข้าใจตรงกัน เมื่อผู้ตัดสินมีความเชื่อมั่นสูงแล้ว จึงจะประเมินความเชื่อมั่นของการปฏิบัติซึ่งจะทำให้ผู้ปฏิบัติ ปฏิบัติหลาย ๆ ครั้ง (ซ้ำ) แล้วตัดสินโดยผู้ตัดสิน 1 คน กราวนี้ค่าความเชื่อมั่นจะขึ้นอยู่กับตัวเครื่องมือวัดหรือตัวผู้ปฏิบัติเอง ถ้าความเชื่อมั่นสูงก็ใช้ได้ แต่ถ้าไม่สูงก็อาจจะมีสาเหตุมาจากแบบวัดเองมีความเชื่อมั่นต่ำ หรือฝึกฝนไม่ดีพอ

โดยทั่วไป แบบทดสอบจะแบ่งออกตามลักษณะการตอบได้ 2 แบบ คือ

1. แบบให้เลือกคำตอบจากที่กำหนด คือ มีคำตอบให้เลือกกว่าคำตอบไหนดีที่สุด ได้แก่ แบบทดสอบเลือกตอบ ถูกผิด จับคู่ แบบทดสอบนี้จะมีค่าความเชื่อมั่นสูงกว่าแบบที่ 2

2. แบบให้เขียนตอบเอง ได้แก่ ข้อสอบที่ให้นักเรียนเขียนตอบตามความคิดของตน เช่น แบบทดสอบความเรียง เติมคำ เติมข้อความ การทดสอบแบบนี้จะมีค่าความเชื่อมั่นต่ำ เนื่องจากความคลาดเคลื่อนของคะแนนมีมากกว่า เนื่องมาจากตัวข้อสอบเอง ผู้ตอบ ผู้ตรวจข้อสอบ และวิธีการให้คะแนนที่ไม่มาตรฐานทำให้การแปลความหมายของคำตอบไม่ตรงกัน

วิธีการปรับปรุงความเชื่อมั่นของการทดสอบภาคปฏิบัติว่าจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ (สุนันท์ สลโกสม. 2534 : 119)

1. งานนั้นต้องใช้ส่วนประกอบสิ่งใดบ้างในการผลิต
2. กำหนดการให้คะแนนในแต่ละเรื่องให้ชัดเจน
3. เครื่องมือในการทำงาน
4. เวลาในการปฏิบัติงาน
5. ลักษณะของงานที่เป็นมาตรฐาน
6. เครื่องมือที่ใช้ในการให้คะแนนสำหรับผู้ประเมิน จะต้องมีการอธิบายวิธีการให้คะแนน และมีคู่มือในด้านการสอบ การให้คะแนน

2. ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบการปฏิบัติ

ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบการปฏิบัตินั้นขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2530 : 269)

1. ความชัดเจนของการกำหนดจุดประสงค์ของงาน
2. ความสอดคล้องของการกำหนดคุณลักษณะที่ต้องการประเมินกับจุดประสงค์ของงาน

3. ผู้กำหนดงานหรือสถานการณ์ที่จะให้ปฏิบัติต้องมีทักษะในงานนั้น ๆ
แบบทดสอบการปฏิบัติจะมีความเที่ยงได้มากขึ้น ถ้าทำการประเมินได้กำหนดสิ่งต่อไปนี้
(สุนันท์ ศลโกสุม. 2534 : 120)

1. จุดประสงค์ของงานหรือจุดประสงค์ของการทดสอบการปฏิบัติ
2. การกำหนดคุณลักษณะที่ต้องประเมินให้ตรงกับจุดประสงค์
3. ผู้กำหนดงานหรือสถานการณ์ให้แก่ผู้ถูกประเมิน ต้องมีทักษะในการวางเงื่อนไขและกำหนดสถานการณ์ให้เป็นการกระทำที่ต้องใช้เทคนิคและวิธีการที่ตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนด

ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ เป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่เป็นดัชนีชี้ให้เห็นว่า ผลที่ได้จากการวัดนั้น คือ คุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่เราต้องการวัดจริง ในการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงจากแบบทดสอบ สามารถพิจารณาได้ 2 แนว คือ วิเคราะห์ภายในตัวแบบทดสอบเอง ได้แก่ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และวิเคราะห์จากเกณฑ์ภายนอก ได้แก่ การใช้เกณฑ์จากการวัดคุณลักษณะนั้นด้วยการวัดวิธีอื่นๆ (ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ) และการใช้เกณฑ์ผลสำเร็จในอนาคต (ความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์) นอกจากนั้นยังมีความเที่ยงตรงแบบอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งล้วนแต่อยู่ในเงื่อนไขของเกณฑ์ทั้งสองเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่ง

ในการสอบวัดการปฏิบัติ เกณฑ์ที่มักใช้มักจะเป็นการจัดอันดับ (rank) ของการปฏิบัติ ซึ่งมักจะมีคามเชื่อมั่นต่ำ เป็นเหตุให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบกับเกณฑ์ต่ำ จึงควรจะต้องมีการประมาณค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ โดยใช้การปรับแก้ เพื่อให้เกณฑ์มีค่าความเชื่อมั่นเข้าใกล้ค่า 1

3. ข้อดีและข้อจำกัดของแบบทดสอบการปฏิบัติ

ข้อดีและข้อจำกัดของแบบทดสอบการปฏิบัติไว้ดังนี้ (เอี่ยม โคนบุญเลี้ยง. 2509 : 40)

1. ข้อดีของแบบทดสอบการปฏิบัติ
  - 1.1 เน้นให้เด็กนำความรู้ไปใช้
  - 1.2 เป็นเครื่องช่วยในการเรียนให้แจ่มชัดขึ้น
  - 1.3 แสดงถึงสัมฤทธิ์ผลในการเรียนดี
  - 1.4 สามารถวัดทักษะและความสามารถ
2. ข้อจำกัดของแบบทดสอบการปฏิบัติ
  - 2.1 ไม่สามารถนำไปวัดได้ในทุกสาขาวิชา
  - 2.2 ให้คะแนนยาก ใช้เวลามากและวิธีการสอบยาก

4. ประโยชน์และข้อจำกัดของแบบทดสอบการปฏิบัติ ดังนี้ (เชดส์คัต โฆวาสินธุ์,

2534 : 123)

1. ประโยชน์ของแบบทดสอบการปฏิบัติ

1.1 ช่วยวางแผนและจัดหาแนวทางการประเมินความสามารถในการทำงานของนักเรียนอย่างมีความปรนัย เชื่อมั่น และเที่ยงตรง

1.2 ช่วยเตรียมการวิเคราะห์ และวัดขีดความสามารถในการทำงานของนักเรียนในส่วนที่เป็นทักษะหรือการกระทำ

1.3 ช่วยพยากรณ์ผลของการนำความรู้ไปใช้ของนักเรียน

2. ข้อจำกัดของแบบทดสอบการปฏิบัติ

2.1 ข้อจำกัดเกี่ยวกับเวลา-สถานการณ์หรือข้อสอบแต่ละงานไม่ควรใช้เวลามากนัก

2.2 ข้อจำกัดในเรื่องการสอบกลุ่ม (ผู้ดำเนินการสอบ 1 คน ควรดำเนินการสอบกับผู้เข้าสอบจำนวน 2-8คน ให้ดำเนินการสอบกับผู้เข้าสอบเพียง 1 คน ได้ดียิ่งขึ้น)

2.3 สร้างยาก

2.4 ความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเป็นที่ยอมรับสำหรับบุคคลอื่นได้ยาก

2.5 ในการดำเนินการสอบถ้าพิจารณารายละเอียดของงาน และวิธีการทำงานมากเกินไป อาจทำให้เป้าหมายในการวัดผลผิดไป

จากแนวคิดการวัดการปฏิบัติที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า ในการสร้างแบบทดสอบวัดการปฏิบัติด้านใด ๆ ก็ตาม โดยเฉพาะการพัฒนาแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ผู้วิจัยจะต้องกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของคุณลักษณะทักษะทางสังคมให้ชัดเจน และการกำหนดระดับการให้คะแนนเชิงคุณภาพที่เหมาะสม การหาคุณภาพของแบบทดสอบในด้านต่างๆ รวมถึงลักษณะของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมจะต้องวัดให้ครอบคลุมสถานการณ์จริงทางสังคมได้ ซึ่งนั่นแสดงว่าแบบทดสอบที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพ ความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรง ที่เป็นคุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมรวบงานวิจัย ไว้ดังนี้

1. งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมไว้ดังนี้ สตาร์ค (Stark, 1983 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การประเมินวิธีการอบรมทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษากับการเรียนรู้ปกติ” ผลการศึกษา พบว่า จำนวนเด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพิ่มมากขึ้นตามระยะเวลาการฝึกอบรม

ประมุข (Pramuk, 1979 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาวิธีการสอนทักษะการโต้ตอบของนักเรียน” ผลการศึกษา พบว่า การเสริมพฤติกรรม การมีส่วนร่วมของนักเรียน การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การสรุปความและการประเมิน เป็นความสำเร็จและให้ลดพฤติกรรมต่อไปนี้ คือ การควบคุมนักเรียน แต่ให้มีการแสดงออกทางความคิดมากขึ้น ตลอดจนมีความยืดหยุ่นซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จเท่าเทียมกัน

เว็บบ (Webb, 1984 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างของเพศกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านความร่วมมือกับกลุ่มย่อย” ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหญิงต่ำกว่านักเรียนชาย แต่ในการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มนักเรียนหญิงมักจะออกคำสั่งอยู่เสมอ สำหรับกลุ่มที่มีนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชายสูงกว่านักเรียนหญิง และการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม ปรากฏว่า ผู้ชายไม่ให้ความสำคัญแก่ผู้หญิงเท่าที่ควร

กอร์ดัน (Gorton 1985 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาผลกระทบของการสอนทักษะทางสังคมของการอยู่ตามลำพังของนักเรียน” ผลการศึกษา พบว่า เด็กนักเรียนมีความเข้าใจในตนเองและสามารถแสดงบทบาทตามหน้าที่ของตนเองได้ ทั้งก่อนดำเนินการและหลังดำเนินการในแผนการสอนทั้ง 10 แผน และชี้ให้เห็นว่าการสอนทักษะทางสังคมในระยะเวลาสั้นๆ ด้วยการฝึกหัดตามลำพังทำให้นักเรียนได้รับประโยชน์เมื่อเขาอยู่ในโรงเรียนและผลสืบเนื่องนี้ทำให้นักเรียนมีความแตกต่างทางด้านทักษะทางสังคมน้อยกว่าเด็กนักเรียนกลุ่มที่ไม่ได้รับการสอนด้วยวิธีนี้ ยิ่งไปกว่านั้นการที่จะเปลี่ยนแนวการสร้างปฏิสัมพันธ์ต่อกันในหมู่เพื่อนด้วย การแยกตัวออก

ไปจากหมู่เพื่อนไม่มีผลต่อการเพิ่มความนับถือตนเองหรือรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองของเด็กก่อนเข้าสู่วัยรุ่น

มาร์ติน (Martin. 1986 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาผลกระทบของการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์” ผลการศึกษาพบว่า ทักษะทางสังคมมีส่วนช่วยพฤติกรรมและผลการเรียนให้ดีขึ้น แสดงให้เห็นถึงทิศทางในทางบวกของพฤติกรรมและผลการเรียนของกลุ่มที่ได้รับการฝึกทักษะทางสังคม

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง พบว่า งานวิจัยทางการพัฒนาทักษะทางสังคม ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง โดยอาศัยการเปรียบเทียบพฤติกรรมก่อนและหลังการอบรม ที่อาศัยปรากฏการณ์ทางสังคมและจิตวิทยาสังคมมาอธิบายพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น ในการพัฒนาแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ผู้วิจัยจะต้องกำหนดครอบคลุมลักษณะที่ต้องการจะวัดให้ชัดเจน นั่นคือ แบบทดสอบจะต้องมีความเที่ยงตรงของการวัด และมีความเชื่อถือได้จากการวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

2. งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมงานวิจัยในประเทศ ดังนี้

วราพร จำรัสประเสริฐ (2531 : 64-67) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะของเยาวชนไทยในทศวรรษหน้าตามทัศนะของนักสังคมศาสตร์ โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางสังคมศาสตร์จาก 7 สาขา สาขาละ 3 ท่าน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 3 รอบ พบการวิจัยพบว่า ทักษะการคิดวิพากษ์วิจารณ์ที่มีความจำเป็นมากที่สุด คือ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะมนุษยสัมพันธ์ที่มีความจำเป็นมากที่สุดคือ การเป็นผู้รู้จักเหตุผล และทักษะทางสังคมที่มีความจำเป็นมากที่สุด คือ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม การเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง การมีสิทธิเสรีภาพอย่างมีคุณธรรม การปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ต่าง ๆ ในสังคมอย่างถูกต้องทั้งทางโลกและทางธรรม

จารุวรรณ ภัทรนาวิน (2532 : 83-87) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างชุดฝึกปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะการมีส่วนร่วมในสังคมในด้านการเป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพในกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดมกุฎกษัตริย์ฯ กรุงเทพมหานคร โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งเครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วยแบบทดสอบ 40 ข้อ แบบสังเกตพฤติกรรม 2 ชุด และชุดฝึกปฏิบัติการ 15 ชุด ผลการวิจัยพบว่า

หลังการฝึกทักษะนักเรียนมีพัฒนาการการมีส่วนร่วมในสังคมในด้านการเป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพในกลุ่มสูงกว่าก่อนการฝึกทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งคุณลักษณะที่นักเรียนมีพัฒนาการสูงสุดคือ การคิดแบบวิพากษ์วิจารณ์ รองลงมาได้แก่ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสื่อสาร การประนีประนอมแก้ไขความขัดแย้ง และการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผลตามลำดับ

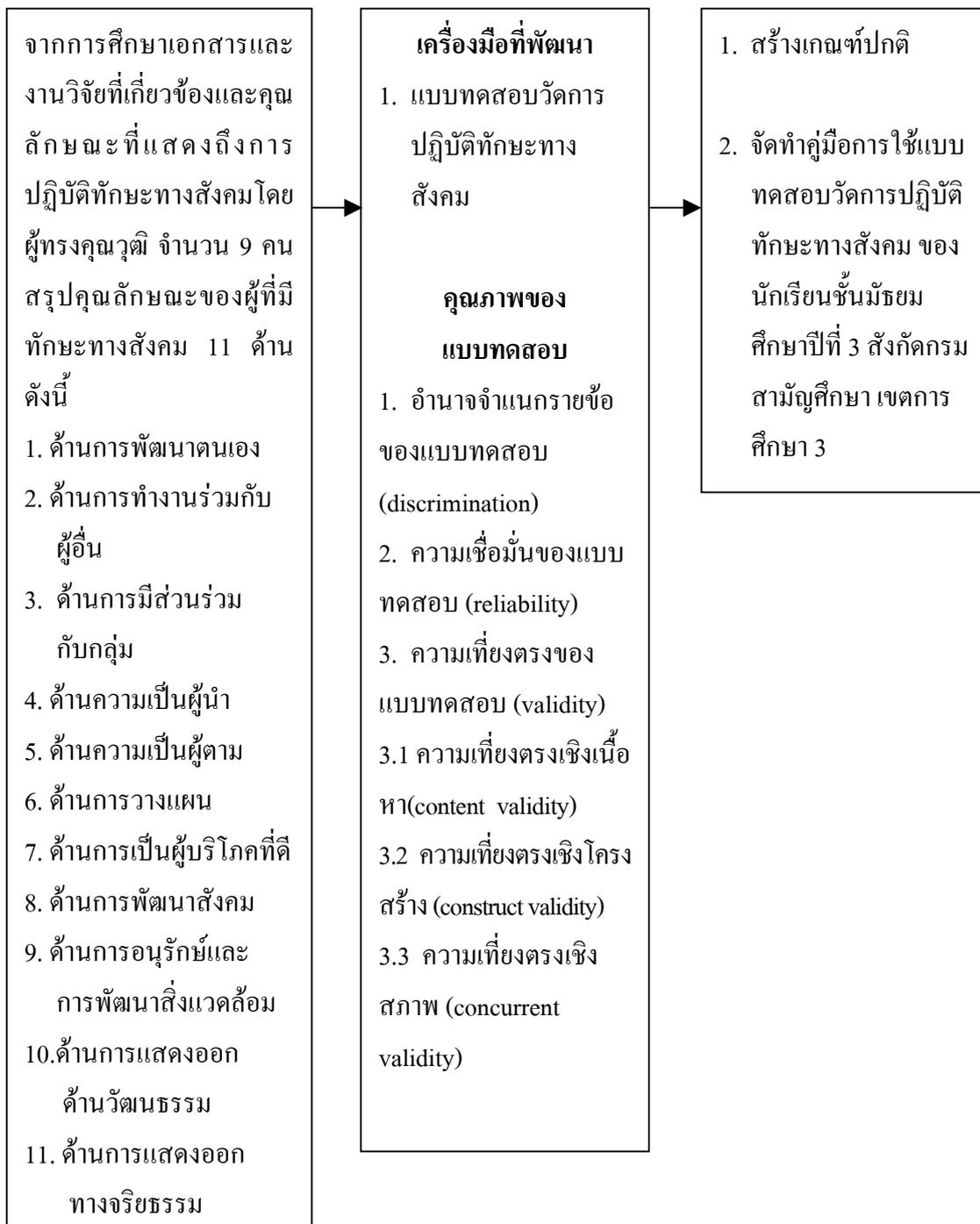
เสรี โอภาส (2532 : 101-103) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ในจังหวัดสุโขทัย โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในจังหวัดสุโขทัย จำนวน 573 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะทางสังคม 7 ด้าน คือ การวางแผนร่วมกับผู้อื่น การมีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ การมีส่วนร่วมในการอภิปรายกลุ่ม และการสนองตอบอย่างมีมารยาทต่อคำถามของผู้อื่น ผลการวิจัยพบว่า ทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีทักษะทางสังคมด้านการตอบสนองอย่างมีมารยาทต่อผู้อื่นอยู่ในระดับสูง ส่วนทักษะทางสังคมของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับกลาง

รังษิ วิบูลย์อรรรดกร (2534 : 73-76) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางสังคมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2533 จำนวน 160 คน โดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นที่เป็นภาษาและรูปภาพประกอบสถานการณ์ต่าง ๆ จำนวน 7 ด้าน ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ ซึ่งคำตอบทุกข้อเหมาะสมกับสถานการณ์แตกต่างกันไป สถานการณ์ด้านต่าง ๆ มีดังนี้ การมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการอภิปรายกลุ่ม การมีมารยาทในการเข้าสังคม การแสดงความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย การเคารพต่อระเบียบวินัยของตนเองและหมู่คณะ การมีลักษณะความเป็นผู้นำกลุ่ม และการช่วยเหลือผู้อื่น ผลการวิจัยพบว่า ทักษะทางสังคมโดยส่วนรวมมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม การแสดงความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย การมีลักษณะความเป็นผู้นำกลุ่ม และการช่วยเหลือผู้อื่น และทักษะทางสังคมโดยส่วนรวมของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกัน และทักษะทางสังคมโดยส่วนรวมของกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและนักเรียนกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม การเคารพระเบียบวินัยของตนเองและหมู่คณะ การมีลักษณะความเป็นผู้นำกลุ่ม และด้านการช่วยเหลือผู้อื่น

ปีทมาวดี บุญยสวัสดิ์ (2536:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการใช้เกมและการละเล่นพื้นบ้านของไทยที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนที่สอนด้วยเกมการละเล่นพื้นบ้านของไทย กับนักเรียนที่สอนด้วยการสอนแบบปกติมีความสามารถทางทักษะทางสังคม ในด้านการเคารพต่อระเบียบวินัยของตนเองและกลุ่มไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านการมีมารยาทในสังคม การแสดงความรับผิดชอบ และลักษณะการเป็นผู้นำ การช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมมิติของกลุ่มที่สอนโดยใช้เกมและการละเล่นพื้นบ้านไทยสูงกว่ากลุ่มที่สอนแบบปกติ

ปาริชาติ โชคพิพัฒน์ (2538 : 337) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการฝึกโดยชุดกิจกรรม ฝึกทักษะทางสังคม การฝึกตามโครงการ และการฝึกตามคู่มือครู โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเขาหินซ้อน (พัฒนาการภาคตะวันออก) อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 90 คน ผลการวิจัยพบว่า การฝึกโดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะทางสังคมกับการฝึกตามโครงการการฝึกโดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะทางสังคมกับการฝึกตามคู่มือครู และการฝึกตามโครงการกับการฝึกตามคู่มือครู ทำให้ทักษะทางสังคมด้านความสามารถในการทำงานกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการฝึกโดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะทางสังคมกับการฝึกตามโครงการ และการฝึกโดยชุดกิจกรรมฝึกทักษะทางสังคมกับการฝึกตามคู่มือครู ทำให้ทักษะทางสังคมด้านความมีเหตุผลกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษางานวิจัย สรุปว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมยังคงมีจำนวนน้อยมาก ส่วนใหญ่งานวิจัยทางด้านทักษะทางสังคมยังคงเป็นการมองภาพโดยรวมของทักษะทางสังคม และยังขาดทฤษฎีทักษะทางสังคม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการกล่าวถึงทักษะทางสังคมโดยอาศัยความรู้ทางจิตวิทยาสังคม และสังคมวิทยา มาอธิบายคุณลักษณะทางสังคม ในการที่จะพัฒนาแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ผู้วิจัยจะต้องกำหนดกรอบคุณลักษณะทักษะทางสังคมให้ชัดเจนที่เป็นรูปธรรมที่สามารถวัดและสังเกตได้ รวมไปถึงสถานการณ์และพฤติกรรมที่ต้องการวัดให้ชัดเจน และการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน ถูกต้อง เหมาะสม และสามารถอ้างอิงไปสู่สังคมปัจจุบันได้ ตลอดจนการคุณภาพของแบบทดสอบทั้งทางด้านความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่น ตลอดจนค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัยดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชากร
2. กลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่พัฒนา
4. การสร้างแบบทดสอบภาคปฏิบัติทักษะทางสังคม
5. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 212 โรงเรียน จำนวน 39,994 คน (สามัญศึกษา. กรม2545 : ไม่มีเลขหน้า)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 1,030 คน โดยทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi - stage random sampling) มีขั้นตอนในการสุ่ม ดังนี้

ขั้นที่ 1 ประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ โดยใช้ตารางยามานะ (Yamane. 1973 : 886)

1.1 เพื่อหาคุณภาพแบบทดสอบ ที่ระดับความเชื่อมั่น 99 เปอร์เซนต์ ทั้งนี้ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน 5 เปอร์เซนต์ ได้กลุ่มตัวอย่าง 884 คน

1.2 เพื่อใช้ทดสอบครั้งที่ 1 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน 5 เปอร์เซ็นต์ ได้กลุ่มตัวอย่าง 397 คน

1.3 เพื่อใช้ทดสอบครั้งที่ 2 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน 5 เปอร์เซ็นต์ ได้กลุ่มตัวอย่าง 397 คน

ขั้นที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามขนาดโรงเรียน โดยใช้เกณฑ์ของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสงขลา (สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสงขลา. 2545) แบ่งออกเป็น 4 ขนาด คือ

1.1 ขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป

1.2 ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500-2,499 คน

1.3 ขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 – 1,499 คน

1.4 ขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 500 คน

โดยการสุ่มโรงเรียนจากโรงเรียนแต่ละขนาด โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

ขั้นที่ 3 สุ่มห้องเรียนจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยแบ่งดังนี้

1. การทดสอบครั้งที่ 1 สุ่มจากโรงเรียนละจำนวน 1 ห้องเรียน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 408 คน

2. การทดสอบครั้งที่ 2 สุ่มจากโรงเรียนละจำนวน 1 ห้องเรียน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 408 คน

3. การทดสอบเพื่อหาคุณภาพและเครื่องมือและสร้างเกณฑ์ปกติ ในครั้งที่ 3 สุ่มจากโรงเรียนละจำนวน 3 ห้องเรียน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,030 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตาราง 1 รายชื่อโรงเรียนและจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบเครื่องมือและหาคุณภาพ
แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 3

จังหวัด	ขนาด	โรงเรียน	ทดสอบ		
			ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	หาคุณภาพ
ชุมพร	ใหญ่พิเศษ	ศรียาภัย			155
	ใหญ่	สวีวิทยาคม		45	
	กลาง	เมืองหลังสวน	40		
	กลาง	เมืองชุมพรวิทยา	40		
	เล็ก	ปากน้ำหลังสวน		35	
สุราษฎร์ธานี	ใหญ่พิเศษ	สุราษฎร์ธานี	45		130
	ใหญ่	เวียงสระ		40	
	ใหญ่	บ้านนาสาร			
	กลาง	กาญจนภิเษกสุราษฎร์ธานี	45		
	เล็ก	รัชชประภาวิทยาคม		35	
พัทลุง	ใหญ่พิเศษ	สตรีพัทลุง		43	102
	ใหญ่	หารเทา	35		
	กลาง	พัทลุงพิทยาคม		40	
	เล็ก	พรหมพินิตชัยบุรี			
	เล็ก	มัธยมเกาะหมาก	32		
นครศรีธรรมราช	ใหญ่พิเศษ	กัลยาณีศรีธรรมราช		45	135
	ใหญ่พิเศษ	ทุ่งสง	50		
	ใหญ่	โยธินบำรุง		45	
	กลาง	จุฬารัตน์ราชวิทยาลัย			
	เล็ก	ชะอวดเครื่องธรรมวิทยา	31		
สงขลา	ใหญ่พิเศษ	หาดใหญ่วิทยาลัย			150
	ใหญ่พิเศษ	นวมินทรราชูทิศ ทักษิณ	50		
	ใหญ่	หาดใหญ่วิทยาลัย 2	40		
	ใหญ่	พะตงประธานคีรีวัฒน์		135	

ตาราง 1 (ต่อ)

จังหวัด	ขนาด	โรงเรียน	ทดสอบ		
			ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	หาคคุณภาพ
สงขลา (ต่อ)	กลาง	กอบกุลวิทยาคม		50	118
	กลาง	หาดใหญ่พิทยาคม			
	เล็ก	จะโหนดพิทยาคม			105
	เล็ก	ปาดังดิมสุถานนท์		30	
รวม			408	408	1,030

เครื่องมือที่พัฒนา

เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในการศึกษานี้ เป็นแบบทดสอบภาคปฏิบัติทักษะทางสังคม และแบบประเมินจากการปฏิบัติทักษะทางสังคม จากการศึกษาจากนักวิชาการทางด้านการวัดผล การศึกษา นักสังคมศึกษา และนักวิชาการอื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วยทักษะทางสังคมที่สำคัญสำหรับผู้ ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คือ

2.1 แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มี ลักษณะของแบบทดสอบเป็นการวัดการปฏิบัติ (performance test) ประกอบด้วยข้อคำถาม กำหนด ขึ้นเป็นสถานการณ์ทางสังคมที่สามารถเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน โดยให้นักเรียนอ่านและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์นั้น ๆ แล้วพิจารณาตัวเลือกที่กำหนดให้ 4 ตัวเลือก จำนวนแบบทดสอบ จำนวน 11 ด้านละ 5 ข้อ รวมแบบทดสอบทั้งหมด 55 ข้อ

ตัวอย่างข้อคำถาม

ข้อ 0 ค.ช.เฉลิมได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำโครงการวิชาภาษาไทย ถ้า นักเรียนเป็น ค.ช. เฉลิมนักเรียนจะเริ่มปฏิบัติทำโครงการได้อย่างไร

- ก. ปรีกษาอาจารย์ที่ปรึกษา (3)
- ข. ดำเนินจัดทำโครงการร่วมกันได้ (1)
- ค. วางแผนร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม (4)
- ง. มอบหมายหน้าที่ให้กับสมาชิกในกลุ่ม (2)

2.2 แบบประเมินการวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม โดยครูประจำชั้นและครูประจำวิชา สังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงสภาพของแบบทดสอบ วัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม การสร้างแบบประเมินวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม โดยการสร้าง ตามจุดประสงค์คุณลักษณะที่ผู้เชี่ยวชาญได้ทำการศึกษา ประกอบด้วยคุณลักษณะทักษะทางสังคม ทั้ง 11 คุณลักษณะที่ต้องการวัดการปฏิบัติของนักเรียน โดยแบ่งตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของ แต่ละคุณลักษณะทักษะทางสังคม

ตาราง 2 ตัวอย่างแบบประเมินวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้ประเมิน ครูประจำชั้น

ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา

ผู้ถูกประเมิน ค.ช. / ค.ญ. ....

โรงเรียน.....

คำชี้แจง ท่านคิดว่านักเรียนที่ถูกประเมินมีการปฏิบัติทักษะทางสังคมเป็นอย่างไร โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความเป็นจริง ผลการประเมินครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบต่อผู้ ประเมิน ผู้ถูกประเมิน หรือโรงเรียนแต่อย่างใด

ข้อ ที่	คุณลักษณะทักษะทางสังคม	ปฏิบัติเป็น ประจำ	ปฏิบัติ บางครั้ง	ไม่ปฏิบัติ
1	ทักษะการพัฒนาดตนเอง 1. การศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ 2. การปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มความสามารถ ของตนเอง 3. การตัดสินใจในการเลือกแนวการปฏิบัติ ที่เหมาะสม	....	....	....
2	ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น 1. การปฏิบัติตามแนวทางในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น 2. การบทบาทของตนได้อย่างถูกต้อง 3. การแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุมีผล	....	....	....

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อ ที่	คุณลักษณะทักษะทางสังคม	ปฏิบัติเป็น ประจำ	ปฏิบัติ บางครั้ง	ไม่ปฏิบัติ
3	ทักษะการมีส่วนร่วมกับกลุ่ม 1. การกำหนดงานร่วมกัน 2. การสื่อสารให้เข้าใจในการทำงาน 3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4. การนำเสนอแนวคิดหรือผลงานของตน 5. การประเมินผลการทำงานกลุ่มร่วมกัน 6. การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	.....	.....	.....
4	ทักษะความเป็นผู้นำ 1. การแสดงความสามารถให้เป็นที่ยอมรับ ของกลุ่ม 2. การแสดงออกถึงความมีปฏิภาณและ ความคิดสร้างสรรค์ 3. การแสดงถึงความมียุติธรรม 4. การกระตุ้นให้สมาชิกมีส่วนร่วมกับกลุ่ม 5. การประเมินการทำงานภายในกลุ่ม 6. การสรุปเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน	.....	.....	.....
5	ทักษะการเป็นผู้ตาม 1. การปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกันของกลุ่ม 2. การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้นำ 3. การแสดงความคิดเห็นภายใต้ผู้นำของกลุ่ม	.....	.....	.....
6	ทักษะการวางแผน 1. การกำหนดจุดประสงค์ของงาน 2. การกำหนดแผนการให้สอดคล้องกับ สภาพความเป็นจริง	.....	.....	.....

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อ ที่	คุณลักษณะทักษะทางสังคม	ปฏิบัติเป็น ประจำ	ปฏิบัติ บางครั้ง	ไม่ปฏิบัติ
6	ทักษะทางการวางแผน 3. การกำหนดการประเมินผลงาน 4. การสรุปการดำเนินการตามแผนงาน	....	....	....
7	ทักษะการเป็นผู้บริโภคที่ดี 1. การเลือกการบริโภคที่เป็นประโยชน์ต่อ ตนเองและสังคม 2. การเสนอแนวทางการบริโภคที่เป็น ประโยชน์ 3. การประเมินการบริโภคที่เป็นประโยชน์	....	....	....
8	ทักษะการพัฒนาสังคม 1. การแสดงความคิดเห็นที่สามารถมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชนและสังคม 2. การเสนอผลงานที่สามารถนำไปสู่การ ปฏิบัติจริง 3. การวิเคราะห์สภาพชุมชนตามความเป็น จริง 4. การประเมินกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน	....	....	....
9	ทักษะการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม 1. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อม 2. การเสนอแนะแนวทางในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม 3. การบอกคุณประโยชน์ของการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม 4. การแสดงความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์และ พัฒนาสิ่งแวดล้อม	....	....	....

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อ ที่	คุณลักษณะทักษะทางสังคม	ปฏิบัติเป็น ประจำ	ปฏิบัติ บางครั้ง	ไม่ปฏิบัติ
10	ทักษะการแสดงออกด้านวัฒนธรรม 1. การมีส่วนร่วมในการแสดงออกทางด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น 2. การแสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 3. การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมเอกลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่น 4. การประเมินสภาพวัฒนธรรมท้องถิ่น 5. การสรุปวัฒนธรรมท้องถิ่น	.....	.....	.....
11	ทักษะทางด้านจริยธรรม 1. การปฏิบัติพฤติกรรมที่เหมาะสมทางด้านจริยธรรม 2. การนำหลักธรรมทางศาสนามาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 3. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับทางด้านจริยธรรม 4. การประเมินผลการปฏิบัติทางด้านจริยธรรม	.....	.....	.....

การตรวจให้คะแนน

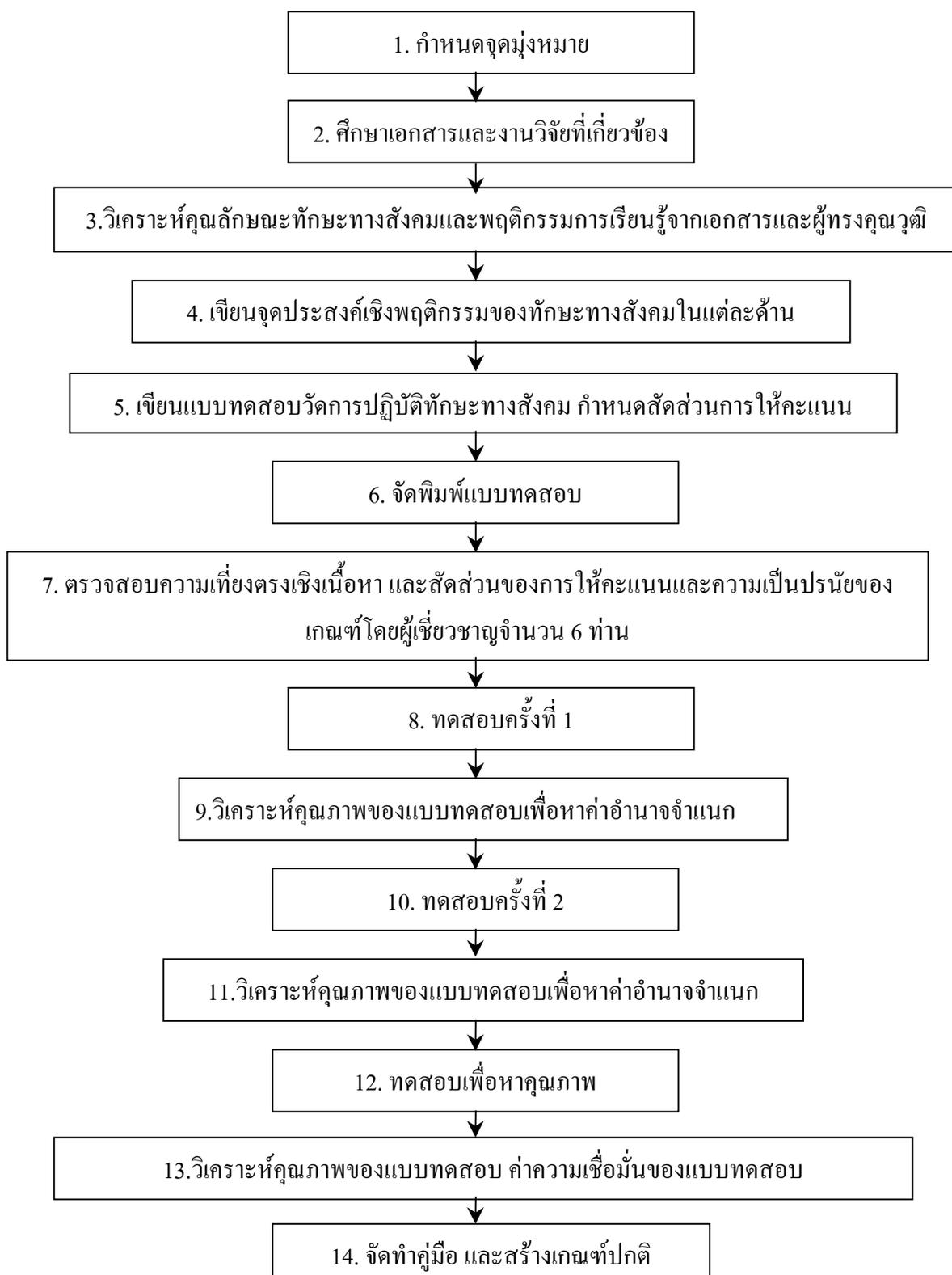
ปฏิบัติเป็นประจำ   2   คะแนน

ปฏิบัติบางครั้ง   1   คะแนน

ไม่ปฏิบัติเลย   0   คะแนน

การสร้างแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในการศึกษานี้ เป็นแบบทดสอบภาคปฏิบัติทักษะทางสังคม และแบบประเมินจากการปฏิบัติทักษะทางสังคม ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

จากภาพประกอบ 1 ขั้นตอนการพัฒนาแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ดังรายละเอียดของแต่ละขั้นดังต่อไปนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม จุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ที่มีคุณภาพ

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวความคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมทั้งในและต่างประเทศ อันเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวัดภาคปฏิบัติทักษะทางสังคม

3. วิเคราะห์คุณลักษณะที่ต้องการวัด จากการศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คนทางด้านกำหนดหลักสูตร การสอนสังคมศึกษา ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียน และกำหนดขอบเขตของทักษะทางสังคมแต่ละด้านได้เป็นคุณลักษณะทักษะทางสังคมทั้งหมด 11 ด้าน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ที่มีเนื้อหาและพฤติกรรมที่เป็นทักษะด้านกระบวนการหรือด้านผลงานให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียนให้มากที่สุด รายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 ตารางวิเคราะห์คุณลักษณะ เนื้อหา และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการวัด

ทักษะทางสังคม	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
1. ทักษะการพัฒนาตนเอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถสร้างแนวการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ 2. สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มความสามารถของตนเองได้ 3. สามารถตัดสินใจในการเลือกแนวการปฏิบัติที่เหมาะสมได้
2. ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนสามารถปฏิบัติตามแนวทางในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 2. สามารถแสดงบทบาทของตนได้อย่างถูกต้อง 3. สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล

ตาราง 3 (ต่อ)

ทักษะทางสังคม	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
3. ทักษะการมีส่วนร่วมในกลุ่ม	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถกำหนดงานร่วมกันได้ 2. สามารถสื่อสารให้เข้าใจในการทำงานได้ 3. สามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจได้ 4. สามารถนำเสนอแนวคิดหรือผลงานของตนเองได้ 5. สามารถประเมินผลการทำงานกลุ่มร่วมกันได้ 6. สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้
4. ทักษะความเป็นผู้นำ	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถแสดงความสามารถให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มได้ 2. สามารถแสดงออกถึงความมีปฏิภาณและความคิดสร้างสรรค์ได้ 3. สามารถแสดงถึงความมียุติธรรมได้ 4. สามารถกระตุ้นให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกลุ่มได้ 5. สามารถประเมินการทำงานภายในกลุ่มได้ 6. สามารถสรุปเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันได้
5. ทักษะการเป็นผู้ตาม	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกันของกลุ่มได้ 2. สามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ผู้นำได้ 3. สามารถแสดงความคิดเห็นแก่ผู้นำของกลุ่มได้
6. ทักษะการวางแผน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถกำหนดจุดประสงค์ของงานได้ 2. สามารถกำหนดแผนการให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงได้ 3. สามารถกำหนดการประเมินผลงานได้ 4. สามารถสรุปการดำเนินการตามแผนงานได้
7. ทักษะการเป็นผู้บริโภคที่ดี	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถเลือกการบริโภคที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้ 2. สามารถเสนอแนวทางการบริโภคที่เป็นประโยชน์ได้

ตาราง 3 (ต่อ)

ทักษะทางสังคม	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
7. ทักษะการเป็นผู้บริโภคที่ดี	2. สามารถเสนอแนวทางการบริโภคที่เป็นประโยชน์ได้ 3. สามารถประเมินการบริโภคที่เป็นประโยชน์ได้
8. ทักษะการพัฒนาสังคม	1. สามารถแสดงความคิดเห็นที่สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมได้ 2. สามารถเสนอผลงานที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้ 3. สามารถวิเคราะห์สภาพชุมชนตามความเป็นจริง 4. สามารถประเมินกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนได้
9. ทักษะการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม	1. สามารถมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม 2. สามารถเสนอแนะแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมได้ 3. สามารถบอกคุณประโยชน์ของการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมได้ 4. สามารถแสดงความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมได้
10. ทักษะการแสดงออกด้านวัฒนธรรม	1. สามารถมีส่วนร่วมในการแสดงออกทางด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ 2. สามารถแสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ได้ 3. สามารถมีส่วนร่วมในการส่งเสริมเอกลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่นได้ 4. สามารถประเมินสภาพวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ 5. สามารถสรุปวัฒนธรรมท้องถิ่นได้
11. ทักษะทางด้านจริยธรรม	1. สามารถปฏิบัติพฤติกรรมที่เหมาะสมทางด้านจริยธรรมได้

ตาราง 3 (ต่อ)

ทักษะทางสังคม	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
11. ทักษะทางด้านจริยธรรม	2. สามารถนำหลักธรรมทางศาสนามาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ 3. สามารถวิเคราะห์สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับทางด้านจริยธรรมได้ 4. สามารถประเมินผลการปฏิบัติทางด้านจริยธรรม

4. เขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหาและขอบเขตทักษะทางสังคมในแต่ละด้านที่กำหนดไว้

ผู้วิจัยได้กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ได้จากการวิเคราะห์คุณลักษณะทักษะทางสังคมและพฤติกรรมการเรียนรู้จากเอกสารและผู้ทรงคุณวุฒิ

5. เขียนแบบทดสอบภาคปฏิบัติตามพฤติกรรมที่ผู้วิจัยแสดงให้เห็นถึงทักษะทางสังคม กำหนดสัดส่วนของคะแนนและเกณฑ์การให้คะแนนตามระดับคุณภาพให้เหมาะสมกับพฤติกรรมที่ต้องการวัดที่กำหนดไว้ ตามเหตุผลของแต่ละตัวเลือก เป็น 1, 2, 3, 4

แบบทดสอบที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการสร้างแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม เป็นแบบทดสอบเขียนตอบ ที่ให้ผู้เรียนประยุกต์ความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเขียน โดยการกำหนดสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวันมากที่สุด เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา และสามารถบอกขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติ โดยสามารถบอกระดับการปฏิบัติของผู้เรียนได้ว่า ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์เหตุการณ์นั้นๆ และปฏิบัติตามเหตุการณ์นั้นอย่างเหมาะสมได้อย่างไร

การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ซึ่งจากการแบ่งพฤติกรรมด้านการปฏิบัติของนักวิชาการต่างๆ ที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า พัฒนาการในการกระทำหรือปฏิบัติตัวจากการกระทำในขั้นต้นที่ขาดทักษะในการกระทำ โดยอาศัยการเรียนรู้ การรับรู้ หรือการเลียนแบบไปสู่การกระทำที่มีทักษะ มีความชำนาญมากยิ่งขึ้นจนกระทั่งสามารถทำได้โดยอัตโนมัติ ดังนั้นในการสร้างแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมสามารถครอบคลุมสถานการณ์ทางสังคมได้ ผู้วิจัยจึงได้นำเอาแนวความคิดการจำแนกพฤติกรรมปฏิบัติของ ซิมป์สัน เดฟ และ ฮาร์โรว์ มาประยุกต์ใช้ในการสร้างแบบทดสอบและการกำหนดคะแนน ดังนี้ คือ

ให้ 4 คะแนน สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเป็นกิจนิสัย เป็นลักษณะเฉพาะตัว และมีความเหมาะสมที่สุด คือมีเหตุผลผล และรู้จักเสนอแนะความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็น โดยคำนึงถึง

ผลดีผลเสียของการปฏิบัติเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ และสามารถปรับปรุงพฤติกรรมการปฏิบัติให้เข้ากับสถานการณ์ทางสังคมได้อย่างเหมาะสม

ให้ 3 คะแนน สามารถปฏิบัติตนอยู่บ่อย มีการนำข้อมูลหลักเหตุผลมาประกอบการพิจารณาและปฏิบัติตาม แต่ขาดทักษะในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์อื่น ๆ

ให้ 2 คะแนน สามารถปฏิบัติตนตามที่ได้เคยมีประสบการณ์มาก่อน ให้ความสนใจกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น มีการหาแนวทางในการปฏิบัติจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เคยผ่านมาก่อนขาดเหตุและผลในการปฏิบัติ

ให้ 1 คะแนน ไม่สามารถปฏิบัติตนตามแนวคิดและเหตุผลของตนเองและผู้อื่น อาศัยการบอกกล่าวจากผู้รู้ หรือการบังคับให้ปฏิบัติ และจะพยายามไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในสถานการณ์นั้น หรือในสถานการณ์นั้นน้อยที่สุด โดยจะปฏิบัติตนโดยยึดความคิดเห็นของตนเองเป็นใหญ่ โดยไม่คำนึงถึงความมีเหตุและผลตลอดจนความถูกต้องของสถานการณ์นั้น ๆ

6. จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับสมบูรณ์

7. ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และสัดส่วนของการให้คะแนนและความเป็นปรนัยของเกณฑ์

ผู้วิจัยได้นำเนื้อหา จุดประสงค์ และเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 ท่าน ซึ่งเป็นนักวัดผล ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา และนักการศึกษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และเกณฑ์การให้คะแนน และความเหมาะสมของข้อคำถามของระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ความถูกต้องของเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ความเหมาะสมของตัวเลือกตามระดับการปฏิบัติที่เหมาะสม โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น ซึ่งจะพิจารณาความเที่ยงตรงที่อยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 1 ได้แบบทดสอบการปฏิบัติทักษะทางสังคม จำนวน 77 ข้อ

หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบทดสอบภาคปฏิบัติทักษะทางสังคมมาปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์แบบทดสอบภาคปฏิบัติทักษะทางสังคมฉบับสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง

8. ทดสอบครั้งที่ 1 นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ที่ได้ผ่านการตรวจสอบในแต่ละขั้นตอนแล้วไปทดสอบกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 408 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 เพื่อตอบแบบทดสอบภาคปฏิบัติทักษะทางสังคม

9. วิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ครั้งที่ 1

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบภาคปฏิบัติทักษะทางสังคมที่นำไปทดสอบเครื่องมือ ครั้งที่ 1 มาวิเคราะห์หาคุณภาพ หาข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนของแบบทดสอบมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป และหาค่า

อำนาจจำแนกของเครื่องมือวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมเป็นรายชื่อ โดยเลือกข้อที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ

10. ทดสอบครั้งที่ 2 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นที่ได้ปรับปรุง แก้ไขแล้วหลังจากการทดสอบครั้งที่ 1 ไปทดสอบกับนักเรียน จำนวน 408 คน เพื่อตอบแบบทดสอบภาคปฏิบัติทักษะทางสังคม

11. วิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ครั้งที่ 2

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบภาคปฏิบัติทักษะทางสังคมที่ได้ทำการทดสอบครั้งที่ 2 มาวิเคราะห์หาคุณภาพ ค่าอำนาจจำแนก โดยคัดเลือกแบบทดสอบที่มีคุณภาพ โดยเลือกข้อที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ

12. ทดสอบเพื่อหาคุณภาพ ผู้วิจัยนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นและได้ปรับปรุง แก้ไขแล้วหลังจากการทดสอบครั้งที่ 2 ได้ข้อสอบที่มีคุณภาพ และนำไปสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 1,030 คน

13. วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบ

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบภาคปฏิบัติทักษะทางสังคมที่ได้ทำการทดสอบครั้งที่ 3 เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับและเกณฑ์การให้คะแนน โดยใช้สูตรแอลฟา (α - Coefficient) และความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบจากการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทักษะทางสังคมกับคะแนนรวมแต่ละด้านจากแบบทดสอบ (item - total correlation) และค่าความเที่ยงตรงเชิงสภาพจากการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมกับคะแนนที่ได้จากแบบประเมินการปฏิบัติทักษะทางสังคมของครูประจำชั้นและครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา

14. จัดทำคู่มือ และสร้างเกณฑ์ปกติ

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบภาคปฏิบัติทักษะทางสังคมที่ผ่านการหาคุณภาพเครื่องมือและสร้างเกณฑ์ปกติ โดยนำคะแนนที่ได้ผ่านการหาคุณภาพเครื่องมือไปสร้างเกณฑ์ปกติ และเขียนคู่มือการใช้แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และจัดทำรูปเล่ม

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ติดต่อสถานศึกษาที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างและขออนุญาตผู้บริหารศึกษา เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการทดสอบ อาทิ วัน เวลาในการสอบ เพื่อนำแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง

2. เตรียมแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมให้เพียงพอกับจำนวนผู้เข้าสอบ เช่น แบบทดสอบ แบบประเมิน กระดาษคำตอบ ซึ่งจะใช้ในการทดสอบแต่ละครั้ง และวางแผนงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. อธิบายให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้เข้าใจ ได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำแบบทดสอบ และชี้แจงการใช้คู่มือการประเมินการปฏิบัติทักษะทางสังคมให้แก่ครูผู้ทำหน้าที่ประเมินการปฏิบัติทักษะทางสังคม

4. นำแบบทดสอบและแบบประเมินการวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

4.1 นำแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมไปทดสอบครั้งที่ 1, 2 และครั้งที่ 3 แล้วหาคุณภาพเครื่องมือกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.2 นำแบบประเมินวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมหาคุณภาพเครื่องมือกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้กับครูผู้ประเมิน โดยครูประจำชั้นและครูประจำวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

5. รวบรวมแบบทดสอบและแบบประเมินวัดการปฏิบัติ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เพื่อหาสถิติต่างๆ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบทดสอบและแบบประเมินวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ได้แก่
  - 2.1 ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้การทดสอบที (t-test) (บุญชม ศรีสะอาด. 2538 : 161)
  - 2.2 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
  - 2.3 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ (Reliability) โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 200)
  - 2.4 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) หาโดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนรวมในแต่ละด้าน (item – test correlation) ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2525 : 225)
  - 2.5 ความเที่ยงตรงเชิงสภาพของแบบทดสอบ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน Pearson product moment correlation coefficient (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2525 : 225) ระหว่างแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมกับแบบประเมินจากการปฏิบัติทักษะทางสังคม
  - 2.6 หาเกณฑ์ปกติ (norms) ของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม โดยนำคะแนนของแบบทดสอบหาค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile rank) แล้วนำค่าเปอร์เซ็นต์ที่ได้เปลี่ยนเป็นคะแนนที่ปกติ (normalized T - score) แล้วปรับขยายคะแนนโดยใช้วิธีกำลังสองต่ำสุด (least squares method) (เสริม ทศศรี. 2545 : 116 – 120)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับหัวข้อ ดังนี้ต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
k	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S.E. _{means}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด
t	แทน	สถิติที่ใช้ในการพิจารณา t – distribution
r_{tt}	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
T	แทน	คะแนน T ปกติ (Normalized T-score)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. คุณภาพของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม
  - 1.1 การประเมินคุณภาพของแบบทดสอบเบื้องต้น
  - 1.2 การทดสอบครั้งที่ 1 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม เพื่อคัดเลือกและปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบเพื่อนำไปทดสอบครั้งที่ 2
  - 1.3 การทดสอบครั้งที่ 2 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม เพื่อคัดเลือกและปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบเพื่อหาคุณภาพ
  - 1.4 การทดสอบเพื่อหาคุณภาพ
    - 1.4.1 ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความเชื่อมั่น และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด
    - 1.4.2 ค่าความเที่ยงตรงเชิงสภาพของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
    - 1.4.3 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของ แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เกณฑ์ปกติ (norms) และคู่มือการใช้แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
  - 2.1 เกณฑ์ปกติ (norms) ของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
  - 2.2 คู่มือการใช้แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. คุณภาพของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม
  - 1.1 การประเมินคุณภาพของแบบทดสอบเบื้องต้น

ในการประเมินคุณภาพของแบบทดสอบเบื้องต้นนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม จำนวน 11 ด้าน ๆ ละ 10 ข้อ รวมทั้งหมด 110 ข้อที่สร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านทักษะทางสังคม จำนวน 4 คน และด้านการวัดผลการศึกษา 2 คน เป็นผู้พิจารณาข้อสอบเป็นรายข้อ พร้อมทั้งปรับปรุง แก้ไขข้อสอบทางด้านภาษา ข้อความ เพื่อความเหมาะสมกับนักเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยทำการคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 – 1.00 ได้ข้อสอบ จำนวน 77 ข้อ รายละเอียดดังภาคผนวก ง

1.2 การทดสอบ ครั้งที่ 1 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม โดยนำแบบทดสอบทั้ง 11 ด้าน จำนวน 77 ข้อ ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทดสอบเครื่องมือ จำนวน 408 คน แล้วนำคะแนนสอบมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยการใช้การทดสอบที (t – test) ผลปรากฏดังตาราง

ตาราง 4 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม โดยการทดสอบทีจากการทดสอบครั้งที่ 1

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	2.95	1.06	1.92	0.99	7.50*	คัดเลือกว่า
2	2.10	0.88	2.33	0.90	1.90	ตัดออก
3	3.37	0.95	1.63	0.93	13.81*	คัดเลือกว่า
4	3.04	0.98	2.51	0.66	4.69*	คัดเลือกว่า
5	2.48	0.70	1.85	0.68	6.84*	คัดเลือกว่า
6	3.55	0.86	1.55	0.80	17.94*	คัดเลือกว่า
7	3.37	0.78	1.87	0.68	15.25*	คัดเลือกว่า
8	3.63	0.74	3.35	0.95	2.37*	คัดเลือกว่า
9	2.81	1.32	2.04	1.33	4.32*	คัดเลือกว่า
10	2.97	0.97	2.72	0.92	1.99*	คัดเลือกว่า
11	2.13	0.65	1.45	0.93	6.24*	คัดเลือกว่า
12	3.82	0.47	3.40	0.92	4.24*	คัดเลือกว่า
13	2.04	1.33	1.96	1.10	0.44	ตัดออก
14	3.33	0.80	2.61	0.89	6.29*	คัดเลือกว่า
15	2.72	0.96	2.39	1.04	2.43*	คัดเลือกว่า
16	3.23	1.00	2.85	1.11	2.62*	คัดเลือกว่า
17	2.68	0.65	2.65	0.92	0.25	ตัดออก
18	2.72	1.43	1.87	1.03	5.03*	คัดเลือกว่า

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
19	2.48	0.71	2.09	1.25	2.84*	คัดเลือกว่า
20	3.19	0.71	2.80	1.02	3.30*	คัดเลือกว่า
21	3.55	0.70	2.95	1.16	4.73*	คัดเลือกว่า
22	3.08	0.58	2.71	0.85	3.81*	คัดเลือกว่า
23	2.75	0.73	1.75	0.99	8.51*	คัดเลือกว่า
24	3.07	1.20	2.60	1.12	3.02*	คัดเลือกว่า
25	3.15	1.17	2.58	1.01	3.82*	คัดเลือกว่า
26	3.50	0.79	2.07	0.80	13.36*	คัดเลือกว่า
27	3.05	0.56	2.93	1.16	0.96	ตัดออก
28	3.09	1.13	2.50	1.22	3.72*	คัดเลือกว่า
29	3.94	0.37	1.36	0.70	34.16*	คัดเลือกว่า
30	3.77	0.59	2.07	0.77	18.37*	คัดเลือกว่า
31	3.56	0.78	2.97	0.99	4.91*	คัดเลือกว่า
32	3.45	1.11	1.73	0.94	12.50*	คัดเลือกว่า
33	3.58	0.58	1.85	0.97	16.08*	คัดเลือกว่า
34	2.91	1.12	2.24	1.14	4.41*	คัดเลือกว่า
35	3.74	0.73	3.10	1.11	5.04*	คัดเลือกว่า
36	2.90	0.56	3.05	0.98	1.43	ตัดออก
37	2.65	0.80	2.55	0.89	0.88	ปรับปรุง
38	3.46	0.92	2.62	0.93	6.80*	คัดเลือกว่า
39	3.60	0.84	3.00	1.06	4.66*	คัดเลือกว่า
40	2.79	0.58	2.34	0.97	4.23*	คัดเลือกว่า
41	2.59	1.10	2.27	0.60	2.65*	คัดเลือกว่า
42	3.23	0.77	2.35	1.16	6.63*	คัดเลือกว่า
43	3.95	0.34	1.57	0.95	24.68*	คัดเลือกว่า
44	2.58	1.04	2.46	1.22	0.78	ตัดออก

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
45	2.38	0.77	2.07	1.03	2.53*	คัดเลือกไว้
46	2.02	0.56	1.68	1.05	2.97*	คัดเลือกไว้
47	3.49	0.83	1.87	1.01	13.00*	คัดเลือกไว้
48	3.03	0.95	2.15	1.24	5.87*	คัดเลือกไว้
49	3.50	0.82	1.74	0.97	14.52*	คัดเลือกไว้
50	2.45	0.97	1.72	1.20	4.94*	คัดเลือกไว้
51	3.10	1.01	1.87	0.96	9.23*	คัดเลือกไว้
52	3.45	0.95	1.67	0.93	14.03*	คัดเลือกไว้
53	3.08	0.92	1.85	0.96	9.70*	คัดเลือกไว้
54	2.92	1.05	2.17	1.08	5.18*	คัดเลือกไว้
55	2.93	1.18	1.99	0.95	6.48*	คัดเลือกไว้
56	3.49	0.91	2.61	0.78	7.74*	คัดเลือกไว้
57	2.16	1.20	2.15	1.20	0.13	ตัดออก
58	1.89	0.61	1.75	0.61	1.15	ปรับปรุง
59	3.45	0.96	1.67	0.96	13.42*	คัดเลือกไว้
60	3.28	1.09	2.97	1.09	2.09*	คัดเลือกไว้
61	2.56	1.10	2.19	1.10	2.55*	คัดเลือกไว้
62	3.37	0.93	2.80	1.14	4.09*	คัดเลือกไว้
63	3.39	0.93	1.73	1.01	12.69*	คัดเลือกไว้
64	1.85	1.10	1.79	1.00	0.39	ปรับปรุง
65	3.19	1.10	2.24	0.87	7.16*	คัดเลือกไว้
66	3.19	0.94	2.59	0.76	5.20*	คัดเลือกไว้
67	3.42	0.95	2.05	1.10	9.88*	คัดเลือกไว้
68	2.67	1.13	2.62	1.21	0.35	ตัดออก
69	2.88	1.13	2.21	1.08	4.52*	คัดเลือกไว้
70	2.80	0.91	2.17	0.86	5.28*	คัดเลือกไว้

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
71	3.42	0.88	2.74	1.04	5.25*	คัดเลือกไว้
72	2.87	0.74	2.15	0.83	6.78*	คัดเลือกไว้
73	2.82	1.00	2.12	0.91	5.45*	คัดเลือกไว้
74	2.65	0.75	1.55	0.98	9.42*	คัดเลือกไว้
75	2.52	1.13	2.36	1.18	0.99	ปรับปรุง
76	2.47	1.31	2.28	0.76	1.32	ตัดออก
77	3.63	0.88	1.66	0.98	15.67*	คัดเลือกไว้

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 การทดสอบครั้งที่ 1 แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 77 ข้อ มีค่าสถิติที่ ตั้งแต่ 1.99 – 34.16 มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่า แบบทดสอบมีอำนาจจำแนก 64 ข้อ และข้อที่ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 13 ข้อ จึงนำมาปรับปรุงแล้วนำมาทดสอบครั้งที่ 2

1.2 การทดสอบ ครั้งที่ 2 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม โดยนำแบบทดสอบทั้ง 11 ด้าน จำนวน 66 ข้อ โดยเลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผ่านการปรับปรุงแล้วนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทดสอบแบบทดสอบ จำนวน 408 คน แล้วนำคะแนนสอบมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยการใช้อำนาจทดสอบที่ (t – test) ผลปรากฏดังตาราง

ตาราง 5 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม โดยการทดสอบที
จากการทดสอบครั้งที่ 2

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	2.99	1.05	1.92	0.97	7.86*	คัดเลือกไว้
2	3.42	0.92	1.60	0.92	14.63*	คัดเลือกไว้
3	3.02	0.98	2.45	0.60	5.16*	คัดเลือกไว้
4	2.50	0.69	1.80	0.66	7.70*	คัดเลือกไว้
5	3.55	0.84	1.51	0.79	18.62*	คัดเลือกไว้
6	3.37	0.76	1.85	0.61	16.39*	คัดเลือกไว้
7	3.64	0.74	3.35	0.94	2.55*	คัดเลือกไว้
8	2.95	1.29	2.09	1.33	4.89*	คัดเลือกไว้
9	3.02	0.96	2.78	0.91	1.87	ตัดออก
10	2.10	0.62	1.43	0.91	6.39*	คัดเลือกไว้
11	3.84	0.46	3.49	0.84	3.77*	คัดเลือกไว้
12	3.31	0.83	2.62	0.88	5.99*	คัดเลือกไว้
13	2.69	0.98	2.35	1.08	2.48*	คัดเลือกไว้
14	3.20	1.01	2.84	1.10	2.56*	คัดเลือกไว้
15	2.72	1.43	1.85	1.02	5.21*	คัดเลือกไว้
16	2.50	0.71	2.00	1.20	3.75*	คัดเลือกไว้
17	3.19	0.71	2.85	1.00	2.96*	คัดเลือกไว้
18	3.55	0.71	3.02	1.14	4.18*	คัดเลือกไว้
19	3.09	0.60	2.75	0.79	3.55*	คัดเลือกไว้
20	2.75	0.73	1.64	0.95	9.81*	คัดเลือกไว้
21	3.10	1.19	2.65	1.11	2.94*	คัดเลือกไว้
22	3.21	1.13	2.55	1.05	4.45*	คัดเลือกไว้
23	3.47	0.80	2.04	0.75	13.73*	คัดเลือกไว้
24	3.13	1.12	2.58	1.18	3.53*	คัดเลือกไว้
25	3.94	0.37	1.32	0.68	35.72*	คัดเลือกไว้

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
26	3.80	0.56	2.14	0.82	17.65*	คัดลอกไว้
27	3.52	0.83	3.01	1.03	4.04*	คัดลอกไว้
28	3.42	1.14	1.71	0.93	12.20*	คัดลอกไว้
29	3.58	0.56	1.81	0.94	16.91*	คัดลอกไว้
30	3.71	0.77	3.16	1.07	4.34*	คัดลอกไว้
31	2.65	0.81	2.54	0.87	0.96	ตัดออก
32	3.42	0.94	2.55	0.95	6.83*	คัดลอกไว้
33	3.58	0.87	3.05	1.06	4.10*	คัดลอกไว้
34	2.78	0.61	2.31	0.93	4.47*	คัดลอกไว้
35	2.55	1.12	2.29	0.60	2.10*	คัดลอกไว้
36	3.22	0.79	2.28	1.10	7.23*	คัดลอกไว้
37	3.94	0.37	1.55	0.93	24.98*	คัดลอกไว้
38	2.08	1.02	2.34	0.77	2.09*	คัดลอกไว้
39	2.03	0.55	1.60	0.98	3.99*	คัดลอกไว้
40	3.52	0.81	1.75	0.95	14.87*	คัดลอกไว้
41	3.03	0.93	2.18	1.26	5.66*	คัดลอกไว้
42	3.48	0.84	1.68	0.97	14.72*	คัดลอกไว้
43	3.08	1.03	1.84	0.97	9.21*	คัดลอกไว้
44	3.41	0.99	1.65	0.93	13.53*	คัดลอกไว้
45	3.04	0.94	1.80	0.89	10.05*	คัดลอกไว้
46	2.92	1.07	2.20	1.12	4.88*	คัดลอกไว้
47	2.94	1.17	1.92	0.91	7.21*	คัดลอกไว้
48	3.48	0.93	2.60	0.73	7.84*	คัดลอกไว้
49	1.91	0.64	1.78	1.14	1.01	ตัดออก
50	3.46	0.95	1.63	0.98	14.04*	คัดลอกไว้
51	3.27	1.12	2.93	1.12	2.29*	คัดลอกไว้

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ผลการพิจารณา
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
52	2.54	1.08	2.24	1.13	2.01*	คัดเลือกไว้
53	3.37	0.91	2.82	1.14	3.99*	คัดเลือกไว้
54	3.39	0.94	1.72	1.01	12.69	คัดเลือกไว้
55	1.89	1.12	1.73	0.97	1.16	ตัดออก
56	3.16	1.11	2.25	0.87	6.82*	คัดเลือกไว้
57	3.19	0.98	2.57	0.72	5.32*	คัดเลือกไว้
58	3.43	0.93	2.09	1.10	9.69*	คัดเลือกไว้
59	2.89	1.13	2.19	1.04	4.78*	คัดเลือกไว้
60	2.84	0.90	2.15	0.86	5.74*	คัดเลือกไว้
61	3.45	0.84	2.76	1.00	5.46*	คัดเลือกไว้
62	2.90	0.73	2.12	0.83	7.41*	คัดเลือกไว้
63	2.81	0.98	2.07	0.86	5.91*	คัดเลือกไว้
64	2.68	0.70	1.57	1.04	9.29*	คัดเลือกไว้
65	2.54	1.14	2.42	1.22	0.74	ตัดออก
66	2.31	0.78	2.57	1.32	1.81*	คัดเลือกไว้

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 การทดสอบครั้งที่ 2 แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 66 ข้อ มีค่าสถิติตั้งแต่ 1.81 – 35.72 มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่าแบบทดสอบมีอำนาจจำแนก จำนวน 61 ข้อ และข้อที่ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 ข้อ จึงนำมาปรับปรุงแล้วนำมาหาคุณภาพของแบบทดสอบ

1.4 การทดสอบเพื่อหาคุณภาพ

นำแบบทดสอบไปทดสอบกับนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,030 คน เป็นการทดสอบเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ทั้ง 11 ด้าน โดยพิจารณาจากความเชื่อมั่น ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และความเที่ยงตรงเชิงสภาพ พร้อมทั้งเกณฑ์ปกติ ซึ่งผลการวิเคราะห์จะได้นำเสนอตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1.4.1 ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความเชื่อมั่น และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน จากการนำแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม จำนวน 55 ข้อ โดยพิจารณาจากค่าที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติมาทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,030 คน ผลปรากฏดังตาราง 6 ดังนี้

ตาราง 6 สถิติพื้นฐาน ความเชื่อมั่น และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

แบบทดสอบ	n	k	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	r_{tt}	S.E. _{means}
วัดการปฏิบัติ ทักษะทางสังคม	1,030	55	220	131.40	7.46	0.77	0.23

จากตาราง 6 แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม จำนวน 55 ข้อ คะแนนเต็ม 220 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 131.40 คะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 7.46 คะแนน ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.77 และมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด เท่ากับ 0.23

1.4.2 ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ ของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมกับค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านที่อาจารย์ที่ปรึกษา 1 คน กับอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษา 1 คนประเมิน ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) ผลปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 ความเที่ยงตรงเชิงสภาพของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คุณลักษณะทักษะทางสังคม	r_{xy}
1. ด้านการพัฒนาตนเอง	0.467**
2. ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น	0.561**
3. ด้านการมีส่วนร่วมในกลุ่ม	0.614**
4. ด้านความเป็นผู้นำ	0.186**
5. ด้านความเป็นผู้ตาม	0.398**
6. ด้านการวางแผน	0.650**
7. ด้านการเป็นผู้บริโภคที่ดี	0.369**
8. ด้านการพัฒนาสังคม	0.186**
9. ด้านการอนุรักษ์และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม	0.614**
10. ด้านการแสดงออกด้านวัฒนธรรม	0.561**
11. ด้านการแสดงออกทางจริยธรรม	0.467**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมของนักเรียนกับคะแนนที่ได้จากการประเมินวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมซึ่งประเมินโดยอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้านและมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.186 – 0.650 สรุปได้แบบทดสอบมีความเที่ยงตรงเชิงสภาพ

1.4.3 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้าน (item – test correlation) ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) ของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

ตาราง 8 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมด้านการพัฒนาตนเอง

ข้อ	r_{xy}
1	0.465**
2	0.548**
3	0.258**
4	0.476**
5	0.354**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 คะแนนรายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้านของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมทางด้านการพัฒนาตนเอง มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.258 – 0.548 สรุปได้ว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ตาราง 9 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ข้อ	r_{xy}
6	0.528**
7	0.625**
8	0.155**
9	0.488**
10	0.484**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 คะแนนรายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้านของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมทางด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .01 ทุกข้อ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.155 – 0.625 สรุปได้ว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ตาราง 10 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมด้านการมีส่วนร่วมในกลุ่ม

ข้อ	r_{xy}
11	0.429**
12	0.454**
13	0.499**
14	0.421**
15	0.428**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 10 คะแนนรายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้านของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมด้านการมีส่วนร่วมในกลุ่ม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.421 – 0.499 สรุปได้ว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ตาราง 11 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมด้านความเป็นผู้นำ

ข้อ	r_{xy}
16	0.313**
17	0.456**
18	0.466**
19	0.351**
20	0.551**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 คะแนนรายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้านของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมทางด้านความเป็นผู้นำ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.313 – 0.551 สรุปได้ว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ตาราง 12 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมด้านความเป็นผู้ตาม

ข้อ	r_{xy}
21	0.476**
22	0.448**
23	0.546**
24	0.513**
25	0.105**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 12 คะแนนรายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้านของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมทางด้านความเป็นผู้ตาม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.105 – 0.546 สรุปได้ว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ตาราง 13 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมด้านการวางแผน

ข้อ	r_{xy}
26	0.430**
27	0.541**
28	0.307**
29	0.644**
30	0.564**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 13 คะแนนรายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้านของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมทางการวางแผน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.307 – 0.564 สรุปได้ว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ตาราง 14 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมด้านการเป็นผู้บริโภคที่ดี

ข้อ	r_{xy}
31	0.570**
32	0.650**
33	0.603**
34	0.410**
35	0.512**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 14 คะแนนรายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้านของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมด้านการเป็นผู้บริโภคที่ดี มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.410 – 0.650 สรุปได้ว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ตาราง 15 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมด้านการพัฒนาสังคม

ข้อ	r_{xy}
36	0.602**
37	0.643**
38	0.365**
39	0.599**
40	0.077*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 15 คะแนนรายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้านของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมทางการพัฒนาสังคม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ยกเว้นข้อ 40 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.077 – 0.643 สรุปได้ว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ตาราง 16 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมด้านการอนุรักษ์และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม

ข้อ	r_{xy}
41	0.202**
42	0.501**
43	0.527**
44	0.574**
45	0.246**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 16 คะแนนรายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้านของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมทางการอนุรักษ์และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.202 – 0.574 สรุปได้ว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ตาราง 17 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมด้านการแสดงออกด้านวัฒนธรรม

ข้อ	r_{xy}
46	0.476**
47	0.344**
48	0.489**
49	0.529**
50	0.410**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 17 คะแนนรายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้านของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมทางการแสดงออกด้านวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.344 – 0.529 สรุปได้ว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ตาราง 18 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมด้านการแสดงออกทางจริยธรรม

ข้อ	r_{xy}
51	0.385**
52	0.366**
53	0.426**
54	0.229**
55	0.463**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 18 คะแนนรายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้านของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมทางการแสดงออกทางจริยธรรม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.229 – 0.463 สรุปได้ว่าแบบทดสอบมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

2. สร้างเกณฑ์ปกติ (norms) และคู่มือการใช้แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1 สร้างเกณฑ์ปกติ (norms) ของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำคะแนนจากการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างหาคุณภาพไปคำนวณหาเปอร์เซ็นต์ไทล์ (percentile) แล้วเทียบหาคะแนนที่ปกติ (normalized T-score) แล้วนำมาปรับขยายคะแนน T ปกติ โดยใช้กำลังสองต่ำสุด (least squares method) ปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 19 คะแนน T ปกติของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

คะแนนดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนนดิบ	คะแนน T ปกติ	คะแนนดิบ	คะแนน T ปกติ
167	92*	143	64	119	35
166	91*	142	63	118	34
165	90*	141	62	117	33
164	89	140	60	116	32
163	88	139	59	115	31
162	87*	138	58	114	29
161	85*	137	57	113	28
160	84*	136	56	112	27
159	83*	135	54	111	26*
158	82*	134	53	110	25
157	81*	133	52	109	23*
156	79*	132	51	108	22*
155	78	131	50	107	21*
154	77	130	48	106	20*
153	76	129	47	105	19*
152	75	128	46	104	17*
151	73	127	45	103	16*
150	72	126	44	102	15*
149	71	125	42	101	14*
148	70	124	41	100	13*
147	69	123	40	99	12*
146	67	122	39	98	10*
145	66	121	38	97	9*
144	65	120	37	96	8

* ส่วนที่ปรับขยาย

จากตาราง 19 แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม มีคะแนนดิบตั้งแต่ 96 –164 และคะแนน T ปกติของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมมีคะแนน T ตั้งแต่ T_8 ถึง T_{89}

2.2 คู่มือการใช้แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (รายละเอียดในภาคผนวก ก) ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

2.2.1 ความหมายของการปฏิบัติทักษะทางสังคม

2.2.2 ความมุ่งหมายของการใช้แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

2.2.3 โครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

2.2.4 การพัฒนาแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

2.2.5 วิธีดำเนินการสอบ

2.2.6 วิธีการตรวจให้คะแนน

2.2.7 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ในประเด็นต่อไปนี้

1. เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ
2. สร้างเกณฑ์ปกติและคู่มือการใช้แบบทดสอบ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 212 โรงเรียน จำนวน 39,994 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 1,030 คน โดยทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi – stage random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม จำนวน 11 ด้าน ๆ ละ 5 ข้อ จำนวนรวม 55 ข้อ

สรุปผล

1. คุณภาพของแบบทดสอบ

1.1 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบ โดยใช้การทดสอบ t (t – test)

1.1.1 ผลการทดสอบครั้งที่ 1 ปรากฏว่า แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม จำนวน 77 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.99 - 34.16 ที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ามีอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ จำนวน 64 ข้อ และข้อที่ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 13 ข้อ ผู้วิจัยจึงทำการคัดเลือกและปรับปรุงใหม่เพื่อนำไปทดสอบครั้งที่ 2

1.1.2 ผลการทดสอบครั้งที่ 2 ปรากฏว่า แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม จำนวน 66 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.81 - 35.72 ที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 61 ข้อ และข้อที่ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 ข้อ ผู้วิจัยจึงทำการคัดเลือกและปรับปรุงใหม่เพื่อนำไปทดสอบหาคุณภาพของแบบทดสอบ

1.2 ผลการหาคุณภาพของแบบทดสอบ

1.2.1 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบหาโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha - coefficient) ผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้ ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77

1.2.2 ค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ

1.2.2.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบแบบทดสอบในแต่ละด้าน ว่าวัดได้ตรงตามคุณลักษณะในแต่ละด้านหรือไม่ จากนั้นนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าดัชนีที่คำนวณได้มีค่าตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 ดังภาคผนวก ง

1.2.2.2 ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ (concurrent validity) โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมกับค่าเฉลี่ยที่อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาประเมินจากแบบประเมินวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment

correlation coefficient) ซึ่งคะแนนจากแบบทดสอบมีความสัมพันธ์กับค่าเฉลี่ยที่อาจารย์ประเมินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.2.2.3 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) โดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้าน (item – test correlation) ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment correlation coefficient) ซึ่งคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ ยกเว้นข้อที่ 40 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เกณฑ์ปกติ (norms) และคู่มือการใช้แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ผู้วิจัยสร้างเกณฑ์ปกติ (normalized T – score) ผลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมมีคะแนนดิบ ตั้งแต่ 96 – 164 และคะแนน T ปกติ ตั้งแต่ 8 ถึง 89

อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 3 โดยการหาคุณภาพ สร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบ ซึ่งสามารถอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

1. อำนาจจำแนกของแบบทดสอบ โดยใช้การทดสอบที (t – test)

1.1 ผลการทดสอบครั้งที่ 1 พบว่า แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม จำนวน 11 ด้าน ๆ ละ 7 ข้อ จำนวน 77 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 0.13 – 34.16 มีค่า t ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 13 ข้อ จะเห็นได้ว่าข้อสอบส่วนใหญ่มีค่า t ที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ยังมีข้อสอบบางข้อที่มีค่า t ที่ไม่มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 อันเนื่องมาจากการทดสอบแบบทดสอบครั้งแรกจึงอาจจะมีควมบกพร่องขึ้นได้ เช่น เกิดจากความไม่ชัดเจนของคำถามทางด้านภาษาไม่เหมาะสมกับวัย ข้อสอบมีจำนวนมากและสถานการณ์ที่ใช้ในบางข้อยาวเกินไป ผู้วิจัยจึงทำการคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพและปรับปรุงข้อสอบใหม่ เพื่อนำไปทดสอบครั้งที่ 2

1.2 ผลการทดสอบครั้งที่ 2 พบว่า แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม จำนวน 11 ด้าน ๆ ละ 6 ข้อ จำนวน 66 ข้อ มีค่าตั้งแต่ 0.74 – 35.72 มีค่า t ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 ข้อ จะเห็นได้ว่าข้อสอบส่วนใหญ่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีข้อสอบบางข้อที่มีค่า t ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพและปรับปรุงใหม่เพื่อนำไปหาคุณภาพของแบบทดสอบ

2. ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาความเที่ยงตรง ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบแบบทดสอบในแต่ละด้านว่า วัดได้ตรงตามคุณลักษณะในแต่ละด้านหรือไม่ จากนั้นนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 – 1.00 สอดคล้องกับพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540 : 117) ซึ่งกล่าวว่า ถ้าค่าดัชนี IOC ที่คำนวณได้มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนคุณลักษณะในแต่ละด้าน จึงกล่าวได้ว่า แบบทดสอบที่สร้างขึ้นมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่เชื่อถือได้

2.2 ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ (concurrent validity) โดยวิธีหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมแต่ละด้านกับค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านที่อาจารย์ที่ปรึกษากับอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาประเมินด้วยประเมินวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) ซึ่งคะแนนจากแบบทดสอบมีความสัมพันธ์กับค่าเฉลี่ยที่อาจารย์ประเมินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.186 – 0.650 แสดงว่า มีความเที่ยงตรงเชิงสภาพ

2.3 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) โดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคะแนนเป็นรายข้อและคะแนนรวมแต่ละด้าน (item – test correlation coefficient) ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) พบว่า คะแนนรายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 40 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ 0.105 – 0.650 ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างที่เชื่อถือได้

3. เกณฑ์ปกติ (norms) และคู่มือการใช้แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

3.1 เกณฑ์ปกติ (norms) ของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ปกติในรูปคะแนนที่ปกติ (Normalized T – score) เพื่อใช้เปรียบเทียบระดับความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคมจากคะแนนดิบของแบบทดสอบทั้งฉบับ เนื่องจากการกระจายของคะแนนไม่ครอบคลุมทุกช่วง การสร้างเกณฑ์ปกติจึงต้องขยายขอบเขตของคะแนนดิบในบางช่วงคะแนน

การประเมินผลการทดสอบ ถ้าต้องการทราบระดับความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคมเป็นรายกลุ่มว่าสูงต่ำเพียงใด ให้พิจารณาเกณฑ์ดังนี้ (ชวาล แพรัตกุล. 2520 : 53) ดังนี้

ด้านความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคม

ตั้งแต่ T_{65} และสูงกว่า	แปลว่า	มีความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคมสูงมาก
ตั้งแต่ $T_{55} - T_{64}$	แปลว่า	มีความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคมสูง
ตั้งแต่ $T_{45} - T_{54}$	แปลว่า	มีความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคมปานกลาง
ตั้งแต่ $T_{35} - T_{44}$	แปลว่า	มีความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคมต่ำ
ต่ำกว่า T_{35}	แปลว่า	มีความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคมต่ำมาก

3.2 คู่มือการใช้แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการการศึกษาคู่มือการใช้แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมสำหรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการสอบ เพื่อจะได้ทราบถึงรายละเอียดของแบบทดสอบ สามารถช่วยในการนำแบบทดสอบไปใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ ซึ่งคู่มือการใช้แบบทดสอบ ประกอบด้วย ความหมายของการปฏิบัติทักษะทางสังคม ความมุ่งหมายของการใช้แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม โครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม การพัฒนาแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม วิธีดำเนินการสอบ วิธีการตรวจให้คะแนน เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ควรนำแบบทดสอบไปใช้วัดระดับความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคม เพื่อวินิจฉัยสำหรับเป็นแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคม อันเป็นประโยชน์แก่นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคมของนักเรียน
2. ในการศึกษาครั้งนี้ ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ดังนั้นในการนำแบบทดสอบไปใช้กับกลุ่มประชากรอื่นที่แตกต่างกันออกไป จึงควรสร้างเกณฑ์ปกติใหม่ สำหรับการแปลผลคะแนนของกลุ่มด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนทั่วประเทศ และ
ควรรหาเกณฑ์ปกติระดับชาติ
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติทักษะทางสังคมกับองค์ประกอบทางด้าน
อื่นๆ ให้ครอบคลุมกับการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน
3. ควรศึกษาความเที่ยงตรงในรูปแบบอื่นๆ เช่น วิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อตรวจสอบความ
สามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคมให้มีความมั่นใจมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- โกวิท ประวาลพุกษ์ และสมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์. การประเมินในชั้นเรียน. วัฒนาพานิช, 2523.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ชุดอบรมตนเอง : เทคนิคการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่เน้นเป็นศูนย์กลางทักษะทางสังคม. ม.ป.ท., 2540.
- จารุวรรณ กัทธนาวิน. การสร้างชุดปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในสังคมในด้าน “การเป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพของกลุ่ม” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมกุฏกษัตริย์ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532.
- จินดา เครือหงส์. การพัฒนาเครื่องมือวัดการปฏิบัติวิชานาฏศิลป์ไทย สาขาละครระดับนาฏศิลป์ขั้นต้น. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. การวัดผลการศึกษา. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2544.
- จินตนา ธนวิบูลย์ชัย. “การวัดการปฏิบัติ สภาพปัญหาและแนวทางพัฒนา” วารสารการวัดผลการศึกษา. 14(41) :43 - 57 กันยายน-ธันวาคม 2535.
- ชุตินันท์ รุณดิษฐ์. การสร้างแบบวัดผลการปฏิบัติงานรายวิชาการตัดเย็บกระโปรงเบื้องต้น ตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน 180 ชั่วโมง ของกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2536.
- ทิสนา แคมมณีและคณะ. รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการทักษะกระบวนการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา. ทุนวิจัย รัชดาภิเษกสมโภชน์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- . รายงานการวิจัยเรื่องเรื่องการทดลองรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2531.
- นพเก้า ณ พัทลุง. การพัฒนาเครื่องมือวัดความสามารถในการแสวงหาความรู้และนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนตามมาตรฐานโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2541. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2544.

- น้อมฤดี จงพยุหะ, คู่มือการศึกษาวิธีสอนสังคมในชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งศิษย์, 2526.
- นาตยาภัทรแสงไทย . ยุทธวิธีการสอนสังคม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2525.
- นิสารัตน์ โขเมษฐวัฒน์. การสร้างและพัฒนาแบบสอบวิชาช่างอาหารพื้นเมือง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร 2536.
- บุญชม ศรีสะอาด. วิธีการสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2538.
- . การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2540.
- บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คู่มือการเขียนบทนิพนธ์ (รายงาน ภาคนิพนธ์ และปริญญาานิพนธ์). กรุงเทพฯ : โอเดียน สแควร์, 2534.
- บุญช่วย จงมูม. การสร้างเครื่องมือวัดผลสภาพจริง เรื่อง พืช กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542.
- ประนอม เดชชัย. แนวคิดใหม่การสอนสังคมศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2521.
- ปาริชาติ โชคพิพัฒน์. การเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการฝึกโดยชุดกิจกรรมฝึกทักษะทางสังคม การฝึกตามโครงการ และการฝึกตามคู่มือครู. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538.
- พรศักดิ์ ศรีโง๊ะ. การพัฒนาเครื่องมือวัดภาคปฏิบัติการทดลองเรื่อง แสง กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). วิทยานิพนธ์. กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2539.
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542” ราชกิจจานุเบกษา. ฉบับกฤษฎีกา. เล่มที่ 116. ตอนที่ 74. ลงวันที่ 19 สิงหาคม 2542.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2530.
- พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์. เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนสังคมศึกษา หน่วยที่ 5 -9. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์, 2526
- พีระยุทธ สันตะวัน. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม .กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2533.

- ไพโรจน์ สุวรรณ. การพัฒนาแบบประเมินความสามารถทางคณิตศาสตร์และการใช้ภาษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2541. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2542.
- เขียน ไชยสร. “การวัดผลงานภาคปฏิบัติ” วารสารการวัดผลการศึกษา. 8(23) : 37–60 ; กันยายน-ธันวาคม 2535.
- ภาศิกญา อ่อนดี. ทักษะทางสังคมกับการปฏิบัติงานและมนุษยสัมพันธ์ของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลศิริราช. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539.
- รังสี วิบูลย์อรอดกร. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางสังคมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ในสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2534.
- รัตนา ตุงคสวัสดิ์. พื้นฐานการศึกษาทางสังคม. ภาควิชาสารัตถศึกษา. คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ราตรี นันทสุคนธ์. “การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเนศวร. 5 (2) :11 – 22 ; กันยายน-ธันวาคม 2543.
- ลาวัณย์ วิทยาอุทติกุล. การสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยม. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- วรรตต์ สิริษา. การพัฒนาแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาพฤติกรรมสุขภาพในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. การวัดผลการศึกษา สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2544.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2542.
- วราพร จำรัสประเสริฐ. ทักษะของเยาวชนในทศวรรษหน้าตามทรงสนของนักสังคมศาสตร์. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2531.
- วารี ธีระจิตร. การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- วิชาการ,กรม. คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา, 2533.
- . หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา, 2533.

- . คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2535.
- . หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2535.
- วิชาการ,กรม. เอกสารทางวิชาการเรื่องแนวทางการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดภาคปฏิบัติ.
สำนักทดสอบทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540.
- วิทยา กล้าหาญ. การสร้างแบบทดสอบภาคปฏิบัติวิชาช่างซ่อมเครื่องยนต์มอเตอร์ไซด์ วิทยาลัย
สารพัดช่างและวิทยาลัยการอาชีพ. ปรินญานิพนธ์. กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2535.
- วิณา วิโรตมะวิชัย. กลวิธีการเรียนและการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา. โครงการตำราและ
เอกสารทางวิชาการ. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2530.
- ส. วาสนา ประมวลพฤษย์. การวัดการปฏิบัติงาน [http : measurement.hypermart.net](http://measurement.hypermart.net).
- . “การพิจารณาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบภาคปฏิบัติ” วารสารการวัดผลการศึกษา.
12(35) : 28 – 42 ; กันยายน-ธันวาคม 2533.
- . “การพิจารณาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบภาคปฏิบัติ” วารสารการวัดผลการ
ศึกษา. 12(34). : 53 – 64 ; พฤษภาคม-สิงหาคม 2533.
- สมใจ ลักษณะ. “เทคนิคการผสมผสานทักษะทางสังคมกับการพึ่งตนเองเพื่อให้นักเรียนแก้ปัญหา
ส่วนตัวได้” วารสารแนะแนว. 20(105) : 14 – 17 ; มิถุนายน - กรกฎาคม 2529.
- สมบัติ มหารศ. สังคมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา. กภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2523.
- สวัสดิ์ ประทุมราช (ผู้แปล). ทฤษฎีการวัดขั้นนำ. มปท, 2524.
- สามัญศึกษา,กรม. สถิตินักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และเกณฑ์การแบ่งขนาดโรงเรียน ประจำปี
การศึกษา 2543. กลุ่มงานนโยบายและแผน. สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดของเขตการ
ศึกษา 3, 2545.
- สิริวรรณ ศรีพหล. เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนสังคมศึกษา หน่วยที่ 10-15 มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช. กรุงเทพฯ : หนึ่งเจ็ดการพิมพ์, 2526.
- สุขุมล เกษมสุข. การสอนทักษะทางสังคมในชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและ
การสอน. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช,มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนสังคมศึกษา หน่วยที่ 5 -9
กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2526.

- . เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนสังคมศึกษา หน่วยที่ 10-15. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์, 2526
- . เอกสารการสอนชุดวิชาสารัตถะ และวิทยวิธีทางวิชาสังคมศึกษา หน่วยที่ 10-15.
กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์, 2526.
- สุภรณ์ ลีมบริบูรณ์. “การวัดผลการเรียนภาคปฏิบัติ” สารพัฒนาหลักสูตร. 11(170) : 10-19;
ตุลาคม – พฤศจิกายน 2534.
- สุมน อมรวิวัฒน์. หลักและแนวปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : แผนกวิชาประถมศึกษา
ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- . การศึกษาเชิงมานุษยวิทยาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีชีวิตไทย. กรุงเทพฯ :
หน่วยปฏิบัติการวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2532.
- สุนทร จันทตรี. สังคมศึกษาในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ อักษรสยามการพิมพ์, 2528.
- สุวิมล ว่องวานิช. การวัดทักษะการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ทดสอบทางการศึกษาร่วมกับศูนย์
ตำราและเอกสารทางวิชาการ. คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- เสรี โอภาส. การเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างโรงเรียน
ขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ในจังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์.
ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532.
- อมรรัตน์ ทิพย์จันทร์. “ทางเลือกในการประเมิน” วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
5 (2 : 59-69 ; กันยายน – ธันวาคม 2543.
- อุทุมพร จามรมาน. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะผู้เรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : F
โรงพิมพ์พันธ์พิบูลย์, 2532.
- . การตีค่าความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน เพื่อการปฏิรูปการศึกษา. โรงพิมพ์พันธ์
พิบูลย์ : กรุงเทพฯ, 2540.
- เอมจันทร์ สุวินทวงศ์. กลวิธีสอนสังคมศึกษา : การพัฒนาความคิดและค่านิยม. ภาควิชามัธยม
ศึกษา. คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- Cartledge Gwendolyn and Milburn Fellows JoAnne. Teaching Social Skill to Children and
Youth Innovative Approaches Third Edition. Printed in the United State of America : A
Division of Simon and Schuster.Inc, 1995.
- Gorton, M.V. The efficacy of Teaching Social Skills to Socially Isolated Preadolescents. Fresno :
California School of Professional Psychology, 1985.

- Jarolimek, J. Social Studies in Elementary Education. New York. : The Macmillan Company, 1967.
- Martin, G.E. The Effects of a social Skill Development Course on Emotionally Disturbed Secondary Student. Texas : Ed.D. Thesis, Texas A & M University, 1986.
- Phye D. Gary. Handbook of Classroom Assessment : Learning, Adjustment, and Achievement. Printed in the United State of America : Academic Press, Inc, 1997.
- Pramuk, G.D. “Teaching Classroom Discussion Skills to High School Students” Dissertation Abstracts International. 46 (August 1984) : 343-A
- Tuckman. Measuring educational outcomes : fundamentals of testing. New York. Harcourt Javanovich, 1975.
- Webb. N.M. “Sex Differences in Interaction and Achivement in Cooperative Small Group” Journal of Educational Psychology. 76 (October 1984) : 33-44.
- Yamane T. Statistic : An Introductory Analysis. 2 nd Edition, New York : Harper and Row publication, 1973.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบนิยามศัพท์คุณลักษณะทักษะทางสังคม

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

อาจารย์โชคกลาง	สุวรรณเคหะ	โรงเรียนพะตงประชานคีรีวัฒน์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
อาจารย์พรทิพย์	จันทโรจน์วงศ์	โรงเรียนหาดใหญ่พิทยาคม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
อาจารย์พิสิษฐ์	ภูวนาณพงศ์	โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย 2 อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
อาจารย์เลอพงศ์	เทพไชย	สำนักการศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม เขตการศึกษา 3 สงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
อาจารย์ศรีสุดา	จินเดหวา	โรงเรียนบำรุงศึกษา สงขลา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
อาจารย์สุกัลยา	ภูมิศิริไพบุลย์	โรงเรียนหาดใหญ่พิทยาคม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
อาจารย์สุกานดา	ชวลีวรรณ	โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย 2 สงขลา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
อาจารย์เสาวนีย์	ลิ้มไทย	โรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
อาจารย์เอมอร	คงคาลัย	โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชู สงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ผู้เชี่ยวชาญทางการวัดผลการศึกษา

อาจารย์สถิตย์	ประสิทธิ์าภรณ์	สำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 3 สงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
ผศ.ดร.สนั่น	สิทธิวัง	วิทยาลัยเมืองหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านทักษะทางสังคม

ว่าที่ร้อยตรีรังษิ	วิบูลย์อรรถกร	โรงเรียนศรีประจันต์เมธีประมุข อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี
รศ. ลำดวน	เกษตรสุนทร	สถาบันราชภัฏสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
ผศ. สุขุมาล	เกษมสุข	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) กรุงเทพมหานคร
รศ. สุนทร	จันทรี	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีจำนวน 77 ข้อ ซึ่งแต่ละข้อมี 4 ตัวเลือก ใช้เวลาทำ 1.30 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบนี้ แต่ละข้อกำหนดเป็นสถานการณ์ต่างๆ หรือเหตุการณ์ที่สามารถเกิดขึ้นจริงในสังคมและชีวิตประจำวันของนักเรียน โดยให้นักเรียนอ่านและทำความเข้าใจถึงข้อความหรือสถานการณ์นั้นๆ โดยเลือกตัวเลือกเพียงคำตอบเดียวที่ตรงกับพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติมากที่สุด
3. ในการตอบได้ก็ให้ทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบแต่ละข้อเพียงคำตอบเดียว
4. เมื่อนักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบให้นักเรียนขีดเส้นใต้ทับคำตอบที่ไม่ต้องการ แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบใหม่ ดังตัวอย่าง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1	X		X	
2				

5. แบบทดสอบนี้ ขอให้นักเรียนตอบแบบทดสอบให้ครบทุกข้อ เพราะแต่ละข้อมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ดังนั้นนักเรียนอย่าเสียเวลากับข้อใดข้อหนึ่ง วัตถุประสงค์ของแบบทดสอบนี้เพื่อต้องการทราบวิธีการปฏิบัติของนักเรียนจากสถานการณ์นั้นๆ จึงไม่มีผลต่อคะแนนสอบวิชาใดๆ
6. ก่อนส่งกระดาษคำตอบให้เขียนหัวกระดาษคำตอบให้ครบถ้วน
7. ขอขอบคุณนักเรียนทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบข้อสอบเป็นอย่างดี

เริ่มทำแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมได้แล้วครับ

1. เมื่อวิษณุ ได้รับมอบหมายให้เป็นประธานในการดำเนินการจัดกิจกรรมป้ายนิเทศวิชาสังคมศึกษา เรื่องประเทศเพื่อนบ้านของเรา ที่จะต้องอาศัยความรู้และความสามารถทางด้านศิลปะการออกแบบ ถ้านักเรียนเป็นวิษณุ นักเรียนจะมีวิธีการปฏิบัติในขั้นตอนแรกอย่างไรเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
  - ก. ปรีกษาครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา
  - ข. ดำเนินการค้นคว้าหาข้อมูลในห้องสมุด
  - ค. หาทีมงานที่มีความสามารถหลากหลาย
  - ง. ดำเนินการวางแผนการดำเนินงานตามลำพัง
2. วิโรจน์ ได้รับมอบหมายให้จัดมุมประสบการณ์ทางด้านวิชาสังคมศึกษาในโอกาสแสดงนิทรรศการวันวิชาการของโรงเรียน ซึ่งวิโรจน์เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านเนื้อหาวิชาการ เพราะเป็นผู้ขยันในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล แต่ขาดความชำนาญทางการตกแต่งมุมประสบการณ์ให้สวยงาม ดึงดูดความสนใจของผู้ที่อ่าน ถ้านักเรียนเป็นวิโรจน์ นักเรียนจะมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร
  - ก. หาทีมงานที่มีความสามารถด้านต่างๆ
  - ข. ค้นคว้าหาหนังสือการออกแบบจัดมุมประสบการณ์
  - ค. ลงมือปฏิบัติตามระดับความสามารถของตนเองที่ดีที่สุด
  - ง. ปรีกษากับทางร้านที่รับออกแบบจัดทำมุมประสบการณ์
3. เมื่อนักเรียนได้รับมอบหมายให้แสดงกิจกรรมบนเวทีในงานครบรอบ 25 ปีโรงเรียนของเรา ร่วมกับคณะผู้แสดงในระดับชั้นอื่นๆ นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร
  - ก. ปฏิเสธโดยฉับพลัน
  - ข. จะพยายามทำให้ดีที่สุด
  - ค. ขอศึกษารายละเอียดก่อน
  - ง. ขอความคิดเห็นจากครูประจำชั้น
4. เมื่อนักเรียนได้รับมอบหมายให้ออกมารายงานหน้าชั้น เรื่อง ถิ่นเดิมของชนชาติไทย นักเรียนมีแนวทางปฏิบัติได้อย่างไรให้การรายงานหน้าชั้นเป็นที่น่าสนใจ
  - ก. หาสื่อที่ประกอบการรายงานหน้าชั้น
  - ข. สรุปรูปเนื้อหาอย่างกระชับและเข้าใจง่าย
  - ค. เล่านิทานประกอบการรายงานหน้าชั้น
  - ง. อธิบายตามรายงานที่ทำมาเพื่อความรวดเร็ว

5. คุณครูได้มอบหมายให้นักเรียนทำงานกลุ่มและส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น ซึ่งนักเรียนได้รับมอบหมายให้ออกมารายงานหน้าชั้น แต่สุรเชษฐ์เพื่อนของนักเรียนทักท้วงว่า นักเรียนอ่านหนังสือไม่คล่อง และขาดความสนใจ นักเรียนจะมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร
  - ก. นักเรียนยอมรับ แต่ขอมีส่วนร่วมทางด้านอื่น
  - ข. นักเรียนยอมรับ แต่จะขอฝึกฝนและปรับปรุงใหม่
  - ค. นักเรียนไม่พอใจเพื่อน แล้วให้คนอื่นเป็นผู้รายงานแทน
  - ง. นักเรียนจะเป็นผู้รายงานหน้าชั้นเองโดยไม่รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน
6. เมื่อนักเรียนได้รับการคัดเลือกให้เป็นประธานนักเรียน ซึ่งนักเรียนจะทำงานโครงการต่างๆ กับคณะกรรมการนักเรียน นักเรียนสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นอย่างไร เพื่อให้การทำงานโครงการต่างๆ บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการนั้นๆ
  - ก. แบ่งให้ตัวแทนศึกษาโครงการต่างๆ
  - ข. สังเกตการทำงานของคณะกรรมการแต่ละคน
  - ค. แบ่งคณะกรรมการรับผิดชอบและติดตามโครงการ
  - ง. ประชุมปรึกษากับคณะกรรมการเพื่อวางแผนร่วมกัน
7. ในช่วงโมงเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องหน้าที่และสิทธิประชาธิปไตย คุณครูได้ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มแสดงบทบาทสมมติ นักเรียนจะมีแนวทางปฏิบัติการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างไร เพื่อให้การแสดงผลบทบาทสมมติของนักเรียนออกมาเป็นที่พอใจทุกคน
  - ก. ประชุมปรึกษากันภายในกลุ่ม
  - ข. มอบหมายงานให้แต่ละคนรับผิดชอบ
  - ค. กำหนดตัวแสดงให้ไปศึกษาบทบาทของตัวแสดง
  - ง. ฝึกซ้อมการแสดงบทบาทสมมติเพื่อความพร้อมเพียง
8. ขณะที่นักเรียนกำลังดำเนินการศึกษาเรื่อง เศรษฐกิจของประเทศไทยในทศวรรษหน้า ได้มีเพื่อนของนักเรียน 2 คนได้แสดงความคิดเห็นอย่างมาก ในฐานะที่นักเรียนเป็นหัวหน้ากลุ่ม นักเรียนจะมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร เพื่อให้การทำงานร่วมกันเป็นไปอย่างปกติสุข
  - ก. ให้ทั้งสองคนแสดงความคิดเห็นไปเรื่อยๆ
  - ข. พยายามหาข้อสรุปและให้สมาชิกลงมติ
  - ค. สรุปความคิดเห็นของตนเอง และให้เพื่อนลงมติ
  - ง. ยุติการประชุมทันที เพราะอาจจะมีทะเลาะกันได้

9. ในฐานะที่นักเรียนเป็นสมาชิกของสภานักเรียน นักเรียนได้รับมอบหมายให้จัดกิจกรรมวันที่ 5 ธันวาคม จึงมีการประชุมกันว่าเราควรดำเนินกิจกรรมอะไรดี ทั้งนี้ นักเรียนจะมีแนวทางการปฏิบัติอย่างไรที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เหมาะสม
- นั่งเฉยๆ งคออกเสียง
  - ปฏิบัติตามเสียงข้างมาก
  - ไม่ร่วมแสดงความคิดเห็นและจัดกิจกรรม
  - ร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์
10. ชบาได้รับการคัดเลือกให้เป็นประธานนักเรียนที่จะต้องดำเนินกิจกรรมระหว่างเพื่อนๆ และคุณครู เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถ้านักเรียนเป็นชบา นักเรียนจะมีแนวทางปฏิบัติอย่างไรเพื่อให้กิจกรรมต่างๆ ในรอบปีดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย
- รับฟังความคิดเห็นของคุณครูทุกเรื่อง
  - เมื่อคุณครูมอบหมายงาน พยายามปฏิบัติให้ดีที่สุด
  - มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นระหว่างสมาชิกกับคุณครู
  - สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนถึงความต้องการของนักเรียน
11. ในฐานะที่นักเรียนเป็นหัวหน้าชั้น นักเรียนได้ออกกฎระเบียบของห้องเรียน แต่เพื่อนๆ ในชั้นเรียนไม่ยอมรับและปฏิบัติตาม นักเรียนจะมีแนวทางการแก้ปัญหาอย่างไร เพื่อให้เพื่อนๆ ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานและร่วมตัดสินใจที่เหมาะสมและปฏิบัติตาม
- ออกมาตรการลงโทษเพื่อนนักเรียนที่ไม่ปฏิบัติตาม
  - ขอความร่วมมือ โดยให้ในที่ประชุมนักเรียนร่วมกันตัดสินใจ
  - แจ้งให้ครูประจำชั้นทราบในการบังคับให้นักเรียนปฏิบัติตาม
  - ขอความร่วมมือในการออกกฎระเบียบให้เป็นที่ยอมรับทุกคน
12. สมศักดิ์ได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้ากลุ่มในการศึกษาค้นคว้าเรื่องการท่องเที่ยวในภาคใต้ของประเทศไทย โดยสมศักดิ์เสนอให้สมาชิกเป็นผู้นำเสนอรายงาน เพราะสมาชิกเป็นคนที่มีความรู้ มีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวในภาคใต้บ่อยๆ แต่อ่านหนังสือไม่เก่ง ถ้านักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งนักเรียนจะมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างไร
- เห็นด้วย แต่ขอให้สมาชิกฝึกซ้อมการอ่านบ่อยๆ
  - เห็นด้วยกับหัวหน้ากลุ่ม เพราะบุคลิกภาพที่ดีต้องมาก่อน
  - เห็นด้วย เป็นการเปิดโอกาสให้เพื่อนๆ เถ่าประสบการณ์ตรงที่ผ่านมา
  - ควรพิจารณาใหม่ เพราะสมาชิกอ่านหนังสือไม่เก่งทำให้เพื่อนๆ ไม่สนใจได้

13. การดำเนินกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีภายในกลุ่ม โดยสมาชิกเสนอให้มีการจัดกิจกรรมราตรีสัมพันธ์ขึ้น ถ้านักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม นักเรียนจะร่วมกันแสดงความคิดเห็นอย่างไร เพื่อให้สมาชิกของกลุ่มยอมรับและตัดสินใจเลือกกิจกรรมที่นักเรียนเสนอมา
- เสนอความสำคัญของกิจกรรมนี้
  - เสนองบประมาณที่ใช้สำหรับกิจกรรมนี้
  - เสนอผลกระทบต่อการดำเนินกิจกรรมนี้
  - เสนอผลที่คาดว่าจะได้รับของกิจกรรมนี้
14. ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ได้มีการกำหนดกฎกติกาไว้ข้อหนึ่งที่นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามได้ นักเรียนที่เป็นสมาชิกได้เกิดความขัดแย้งขึ้นมา ถ้านักเรียนในฐานะที่เป็นหัวหน้ากลุ่มจะปฏิบัติอย่างไรเพื่อให้ทุกคนยอมรับและแก้ไขกฎกติกาข้อนั้นๆ
- ระดมพรรคพวกเพื่อต่อต้านกฎกติกา
  - ขอมติในที่ประชุมรับรองแก้ไขกฎกติกา
  - ปรึกษากับครูประจำชั้นเกี่ยวกับกฎกติกา
  - ให้ทางสมาชิกทบทวนและทำความเข้าใจเพิ่มเติม
15. พิชัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง โดยพิชัยได้รับมอบหมายให้เป็นประธานของที่ประชุมเพื่อพิจารณาเรื่อง “การจัดงานวันอำลาโรงเรียน” และในที่ประชุมได้เสนอกิจกรรมมากมายและแตกต่างกันออกไป ถ้านักเรียนเป็นพิชัยจะนำแนวคิดของที่ประชุมมาปฏิบัติอย่างไร
- นำความคิดของฝ่ายที่เสนอมาพิจารณา
  - นำความคิดของฝ่ายที่คัดค้านมาพิจารณา
  - นำความคิดของสมาชิกทุกคนมาร่วมกันพิจารณา
  - นำความคิดของสมาชิกทุกคนมาจัดกิจกรรมให้กว้างขวางขึ้น
16. เกษมเสนอให้มีการจัดแสดงละครของรุ่นน้อง แต่ถูกคัดค้านจากที่ประชุมเป็นอย่างมาก เพราะเวลาสำหรับการจัดกิจกรรมมีจำกัด ถ้านักเรียนเป็นประธานของที่ประชุมจะให้เหตุผลเกษมอย่างไรจึงจะยุติธรรม
- สมาชิกส่วนใหญ่เสนอว่าสมควรตัดออกไปเพราะเวลาไม่พอ
  - ให้เกษมยกเลิกความคิดนี้ดีกว่า เพราะกิจกรรมนี้เป็นของพวกเขา
  - ให้เกษมยกเลิกความคิดนี้ดีกว่า เพราะถึงอย่างไรเวลาก็ไม่พอยู่ดี
  - เกษมล้มเลิกความคิดนี้ดีกว่า เพราะอย่างไรรุ่นน้องก็ไม่สามารถมาร่วมกับเราได้

17. แวเป็นเด็กขี้อาย ไม่กล้าพูด ไม่กล้าแสดงออกต่อหน้าสาธารณชนหรือในที่ประชุมมากๆ โดยในที่ประชุมเสนอให้แวเป็นตัวแทนในการแสดงความคิดเห็น ด้วยเหตุผลต่างๆ ถ้านักเรียนเป็นประธานในที่ประชุม นักเรียนจะใช้วิธีใดเพื่อกระตุ้นให้แวได้ร่วมแสดงความคิดเห็นของตนเอง
- เรื่องนี้ใครๆ ก็อยากฟังแวพูด เชิญแวเลย
  - เรื่องนี้แวรู้สึกว่าเป็นเพื่อน ลองพูดให้เราฟังหน่อยซิ
  - แวมีคงความคิดเห็นในเรื่องนี้ดี ลองพูดให้เราฟังบ้างซิ
  - แวลองแสดงความคิดเห็นอะไรก็ได้เกี่ยวกับเรื่องนี้บ้างไหม เชิญเลย
18. วิศวกรรมิได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้าโครงการจัดสำนักirkโรงเรียน ซึ่งวิศวกรรมิจะต้องหาวิธีการที่จะให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินโครงการและข้อบกพร่องที่อาจจะเกิดขึ้น วิศวกรรมิในฐานะที่เป็นหัวหน้าโครงการจะเลือกปฏิบัติวิธีการใดเพื่อหาสรุปจากสมาชิก
- เปิดรายการ โต้วาที
  - เชิญผู้เชี่ยวชาญมาบรรยาย
  - แบ่งกลุ่มอภิปรายเป็นกลุ่มย่อย
  - เลือกผู้นำในการอภิปรายที่มีความสนใจทางด้านนี้
19. ในระหว่างการประชุมกลุ่มเพื่อศึกษารายละเอียดของกิจกรรมหนึ่งที่จะใช้ในโครงการจัดสำนักirkโรงเรียนนั้น ปรากฏว่ามีสมาชิกกลุ่มบางคนไม่เข้าใจในรายละเอียด ถ้านักเรียนเป็นหัวหน้าโครงการ นักเรียนจะมีวิธีการปฏิบัติอย่างไร
- รับเรื่องไปศึกษาด้วยตนเองก่อน
  - ขออนุญาตที่ประชุมสรุปเพิ่มเติม
  - ไม่สนใจเพราะที่ประชุมยอมรับแล้ว
  - ขอโทษที่ประชุมว่าคราวหน้าจะเตรียมข้อมูลมาให้พร้อม
20. ในการปฏิบัติงานของสถานักเรียนเกี่ยวกับโครงการหนึ่งโดยมีระยะเวลาดำเนินการ 1 เดือนเมื่อครบกำหนดระยะเวลา ประธานนักเรียนและสมาชิกจะร่วมกันสรุปงานที่จะปฏิบัติว่ามีผลการดำเนินงานอย่างไร มีอุปสรรคด้านใดบ้าง ถ้านักเรียนเป็นประธานสถานักเรียนจะมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร เพื่อให้ทราบแนวการปฏิบัติงานที่ผ่านมาและปรับปรุงงานต่อไป
- สอบถามจากผู้ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการนั้นๆ โดยตรง
  - ขอความคิดเห็นจากครูท่านอื่นๆ เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ
  - ขอคำแนะนำจากครูประจำโครงการเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
  - เจ้าของโครงการสรุปรายละเอียดและอุปสรรคที่พบขณะปฏิบัติงาน

21. ชุชาติเป็นหัวหน้าห้อง ม.3/4 ได้ออกกฎระเบียบการใช้ห้องไว้ข้อหนึ่งว่า “ห้ามไม่ให้นำของเล่นมาเล่นในห้องเรียน เพราะจะทำให้เพื่อนๆ เสียสมาธิในการเรียน” ถ้านักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งของห้อง ม.3/4 นักเรียนจะปฏิบัติตามกฎระเบียบของหัวหน้าห้องอย่างไร
- มีเหตุผลและยินดีปฏิบัติตาม
  - คัดค้านการออกระเบียบข้อนี้
  - ไม่ปฏิบัติตาม เพราะเป็นสิทธิส่วนบุคคล
  - ไม่ปฏิบัติตาม อย่างไม่สนใจใคร
22. สมชาติได้รับมอบหมายจากหัวหน้าชั้นให้เป็นผู้ดำเนินการจัดป้ายนิเทศวันแม่ (12 สิงหาคม) ถ้านักเรียนเป็นสมาชิกจะมีแนวทางการปฏิบัติอย่างไรจากหัวหน้าชั้น
- ดำเนินการโดยทันทีตามที่มีข้อมูลอยู่
  - หาเพื่อนที่มีความคิดหลากหลายมาร่วมดำเนินการ
  - มอบหมายให้ผู้อื่นดำเนินการแทนทั้งหมด
  - หาตัวอย่างที่เหมาะสมและทำตามแบบ
23. จากกฎระเบียบของห้องเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยมีข้อตกลงข้อหนึ่งว่า “ถ้านักเรียนคนใดไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ให้มีการปรับครั้งละ 1 บาทเป็นกองกลางในการดำเนินกิจกรรมของห้อง” ถ้านักเรียนเป็นสมาชิกของห้องด้วย นักเรียนเห็นด้วยกับกฎระเบียบของห้องหรือไม่ อย่างไร
- เห็นด้วย เพราะเพื่อนในห้องจะได้เป็นผู้ที่มีระเบียบวินัย
  - ไม่เห็นด้วย เพราะสงสารเพื่อนในห้องไม่มีเงินทานขนม
  - เห็นด้วย เพราะจะนำเงินนั้นมาดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในห้อง
  - เห็นด้วย เพราะเป็นการบังคับจากหัวหน้าชั้นให้สมาชิกปฏิบัติตาม
24. สิทธิชัยได้รับมอบหมายจากหัวหน้ากลุ่มให้ควบคุมดูแลความเป็นระเบียบภายในห้องขณะที่หัวหน้าไม่อยู่ในชั้นเรียน ถ้านักเรียนเป็นสิทธิชัย นักเรียนจะมีวิธีการปฏิบัติอย่างไร
- ชี้แจงเหตุผลและทบทวนกฎกติกาของห้อง
  - จดชื่อนักเรียนที่ไม่ปฏิบัติให้หัวหน้า
  - ทบทวนกฎกติกาของห้องและจดชื่อนักเรียนที่ไม่เรียบร้อย
  - บอกคุณครูประจำชั้นให้ทราบและลงโทษนักเรียน

25. หัวหน้าได้เสนอกิจกรรมโอกาสวันปิยมหาราช โดยมอบหมายให้ขวัญเป็นหัวหน้าในการดำเนินกิจกรรมวันปิยมหาราชโดยการจัดป้ายนิเทศวันปิยมหาราช ถ้านักเรียนเป็นขวัญ นักเรียนจะมีวิธีการปฏิบัติอย่างไร
- ปฏิบัติตามแนวทางของตนเองที่ความรู้สึกว่าดีและเหมาะสม
  - ปฏิบัติตามแบบอย่างของปีก่อนๆ โดยศึกษาจากภาพถ่าย
  - ปฏิบัติตามแบบอย่างของปีก่อนๆ นำมาปรับปรุงใหม่
  - ปฏิบัติตามแนวความคิดของสมาชิกที่มีความหลากหลาย
26. ชรินทร์ได้รับมอบหมายจากครูประจำชั้นว่า “ให้นักเรียนชั้น ม.3 ทุกคนจัดป้ายนิเทศวันแม่เพื่อเข้าประกวดกับห้องต่างๆ ชรินทร์และเพื่อนจะร่วมกันวางแผนกันอย่างไร เพื่อให้ชั้น ม.3 ชนะเลิศการแข่งขันการจัดป้ายนิเทศวันแม่
- พิชาญ “ให้แบ่งหน้าที่รับผิดชอบกันไปทำเลย”
  - พิชัย “ให้ไปคูตัวอย่างห้องที่ได้รับรางวัลมาแล้ว”
  - พิชา “ให้สมาชิกทุกคนร่วมกันกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมกันดีกว่า”
  - พิชาย “แล้วเราจะดำเนินการอย่างไร เพื่อให้ห้องเราชนะเลิศในครั้งนี้นี้”
27. ศักดิ์สิทธิ์กล่าวว่า “งานกลุ่มของเราชิ้นนี้เป็นงานที่พวกเราทุกคนจะช่วยกันทำงานเสร็จได้อย่างสมบูรณ์แบบมากเลยนะ “ สุทธิ “ใช่สิ แล้วเราจะให้ใครออกไปรายงานหน้าชั้นล่ะ” จากคำกล่าวนี้นักเรียนจะมีส่วนช่วยในการวางแผนอย่างไร เพื่อการรายงานชิ้นในครั้งนี้เป็นที่น่าสนใจกับเพื่อนๆ ในห้อง
- ใช้วิธีการจับสลากดีกว่าจะได้ยุติธรรมทุกคน
  - น่าจะเป็นหัวหน้ากลุ่มดีที่สุดเลย เพราะมีความสามารถอยู่แล้ว
  - ควรสรรหาคณะที่พูดเก่งและมีคารม และตกลงดีกว่านะ เพราะจะได้ไม่เครียดมาก
  - ควรสรรหาคณะที่พูดเก่งและมีความรู้ความสนใจทางด้านนี้เพราะมีทั้งผลิตผลและความรู้
28. สมพรได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้าโครงการรักษาความสะอาดโรงเรียนพร้อมด้วยเพื่อนสมาชิกในห้องเดียวกัน ถ้านักเรียนเป็นสมพรนักเรียนมีวิธีการอย่างไรเพื่อให้เพื่อนสมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผนเรื่องความสะอาดของโรงเรียน
- เสนอขั้นตอนการทำความสะอาดให้เพื่อนๆ พิจารณาแนวทางที่เป็นไปได้
  - ระบุคตัวบุคคลที่รับผิดชอบเกี่ยวกับภาระงานที่เกี่ยวข้อง
  - ให้เพื่อนๆ ระบุแนวทางการรักษาความสะอาดของโรงเรียนแล้วร่วมกันสรุป
  - ปล่อยให้เป็นที่ของนักการภารโรงในการรักษาความสะอาด

29. สุรีได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าโครงการดูแลต้นไม้บริเวณโรงเรียนร่วมกับเพื่อนๆ ถ้านักเรียนเป็นสุรีนักเรียนดำเนินการวางแผนอย่างไรเพื่อการดำเนินงานโครงการดูแลต้นไม้บริเวณโรงเรียนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเพื่อการดำเนินการต่อไป
- อรัญ “ส่งตัวแทนไปสัมภาษณ์ครูใหญ่เพื่อหาแนวคิดที่เหมาะสม”
  - วรัญญา “มอบหมายให้ตัวแทนกลุ่มออกไปสำรวจสภาพพื้นที่บริเวณโรงเรียน”
  - จิตติมา “ให้สมาชิกช่วยกันปลูกต้นไม้บริเวณโรงเรียนตามจุดต่างๆ ทันที่”
  - สุกิจ “แบ่งสมาชิกเป็นกลุ่มออกไปสำรวจพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกต้นไม้”
30. ฤชณะเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มในการณรงค์และประชาสัมพันธ์รักษาความสะอาด ถ้านักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มมีส่วนร่วมในการวางแผนกับฤชณะดำเนินกิจกรรมเพื่อให้เกิดประโยชน์และสามารถดำเนินกิจกรรมต่อไปในอนาคตอย่างไร
- อภิปรายกิจกรรมที่ตนมีความรู้ให้ฤชณะฟัง
  - อภิปรายกฎกติกาการเข้าร่วมกิจกรรมให้ชัดเจน
  - อภิปรายข้อดี ข้อเสียของกิจกรรมที่ฤชณะเสนอ
  - อภิปรายกิจกรรมที่ฤชณะเสนอขึ้นให้ชัดเจนเข้าใจทุกคน
31. เมื่อนักเรียนไปทัศนศึกษา ณ สถานือนามัยแห่งหนึ่งในต่างจังหวัด แล้วพบภาพเด็กขาดสารอาหาร นักเรียนจะร่วมเสนอแนวทางการบริโภคที่ถูกต้องได้อย่างไร
- แนะนำการบริโภคอาหารที่มีคุณค่าตามหลักโภชนาการ
  - แนะนำการบริโภคอาหารที่มีราคาแพงเพราะย่อมที่จะมีคุณภาพดี
  - แนะนำการบริโภคสิ่งที่ชอบรับประทาน เพื่อสร้างคุณค่าทางอาหาร
  - แนะนำการบริโภคทุกชนิดไม่เรื้อรังและสนใจอาหารใดเป็นพิเศษ
32. อรุณีเป็นโรคประจำตัว คือ มีอาการปวดศีรษะตลอดเวลา ซึ่งจะต้องทานยาแก้ปวดเป็นประจำ โดยผู้ปกครองจะซื้อยาที่ร้านขายยาแทนการพบแพทย์ นักเรียนจะมีส่วนในการเสนอแนะแนวทางการบริโภคที่ถูกต้องและปลอดภัยต่อสุขภาพของอรุณีได้อย่างไร
- แนะนำให้อรุณีไปพบแพทย์เพื่อเป็นการตรวจสุขภาพและรักษาได้เหมาะสม
  - อรุณีทานยานี้ดีแล้ว เพราะทำให้หายปวดหัวและราคาไม่แพงเกินไป
  - เปรียบเทียบการรักษาแต่ละวิธีให้อรุณีเห็นความสำคัญในการรักษาที่เหมาะสม
  - อธิบายประสบการณ์ของตนเองในการรักษาแต่ละวิธีให้อรุณีฟัง

33. เมื่อนักเรียนได้ทราบเกี่ยวกับสินค้าประเภทยารักษาโรค โดยบอกสรรพคุณต่างๆ ในการรักษาโรคต่างๆ มากมาย นักเรียนจะมีแนวทางการเลือกบริโภคได้อย่างไร
- ควรเลือกสินค้าที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่น่าเชื่อถือ
  - ควรให้มีการนำสินค้าไปใช้ว่าได้ผลในการรักษาได้จริงๆ
  - ควรสอบถามผู้ที่ได้ผ่านการใช้สินค้านี้มาแล้วว่าได้ผลการรักษา
  - ควรซื้อขี้นี้มาทดลองใช้กับตนเองก่อนจึงบอกสรรพคุณได้จริง
34. หลังจากที่นักเรียนออกกำลังกายโดยการเล่นกีฬา ทำให้นักเรียนเหนื่อยและกล้ามเนื้อเสียเหงื่อมาก ถ้าผู้ปกครองแนะนำให้นักเรียนดื่มเครื่องดื่มบำรุงกำลังประเภทเกลือแร่ นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ และจะเสนอแนวทางการบริโภคที่เหมาะสมได้อย่างไร
- เห็นด้วย เพราะช่วยลดการสูญเสียน้ำและความอ่อนเพลียในร่างกายได้จริง
  - ไม่เห็นด้วย เพราะจะทำให้เราต้องทานยาบำรุงชนิดนี้บ่อยๆ อาจเป็นอันตรายต่อร่างกายได้
  - เห็นด้วย เพราะมีผู้อื่นทานยาบำรุงนี้แล้วดีขึ้น
  - ไม่เห็นด้วย เพราะถ้ามีการพักผ่อนเต็มที่ก็จะทำให้สุขภาพดีขึ้นและปลอดภัยต่อร่างกาย
35. เมื่อนักเรียนเดินทางไปเที่ยวงานประจำปี “งานวันของดีประจำจังหวัด” มีสินค้ามากมายและราคาถูกกว่าตามท้องตลาด นักเรียนสามารถมีแนวทางการเสนอการบริโภคอย่างไร
- เป็นสินค้าที่ผลิตในท้องถิ่นควรได้รับการส่งเสริมเพื่อเศรษฐกิจของชุมชนที่ดีขึ้น
  - เป็นสินค้าที่ผลิตในท้องถิ่นที่มีราคาถูกและมีความสวยงามน่าบริโภค
  - เปรียบเทียบกับสินค้าต่างๆ ที่เคยใช้มาแล้วก่อนการตัดสินใจซื้อ
  - เป็นสินค้าที่มีราคาถูกและเน้นปริมาณมาอันดับแรก
36. ทรัพย์เป็นสมาชิกคนหนึ่งของชุมชนได้รับมอบหมายให้ดำเนินโครงการรักษ์ท้องถิ่น ถ้านักเรียนเป็นทรัพย์ นักเรียนจะสามารถเสนอผลงานอย่างไรที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานจริงในโครงการรักษ์ท้องถิ่นให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
- นำผลงานที่ให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนที่สร้างสรรค์
  - นำผลงานของชุมชนอื่นที่ประสบความสำเร็จมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานในชุมชน
  - นำผลงานที่เกิดจากหัวหน้าคณะทำงานเป็นแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน
  - นำผลงานของตนเองโดยมอบหมายให้ผู้อื่นปฏิบัติร่วมกัน

37. สภาพชุมชนของนักเรียนเป็นแหล่งประวัติศาสตร์ที่มีบุคคลมาท่องเที่ยวมากมาย ถ้านักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งของชุมชน นักเรียนจะมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการร่วมพัฒนาชุมชนของนักเรียนให้เป็นแหล่งประวัติศาสตร์นำศึกษาไปในอนาคตอย่างไร
- เน้นการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนร่วมกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้
  - เน้นให้ทางราชการออกกฎระเบียบบังคับในการดูแลแหล่งประวัติศาสตร์ของชุมชน
  - เน้นวิธีการต่างๆ ที่ได้จากชุมชนอื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการร่วมกัน
  - เน้นให้มีการมอบหมายให้ตัวแทนหรือข้าราชการเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง
38. สิทธิชัยเป็นสมาชิกคนหนึ่งของชุมชนได้ดำเนินกิจกรรมหนึ่งให้กับชุมชน แต่ชาวบ้านในชุมชนไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม โดยชาวบ้านอ้างว่า “ทำกิจกรรมของชุมชนไม่ได้กิน หางเงินเลี้ยงชีพ เลี้ยงครอบครัวดีกว่า” ถ้านักเรียนเป็นสิทธิชัย นักเรียนเสนอความคิดเห็นอย่างไรเพื่อให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของชุมชนในครั้งนี้
- เสนอความคิดเห็นกับหัวหน้าชุมชนให้เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในชุมชน
  - ประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านได้เข้าใจถึงกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในชุมชน
  - ยกตัวอย่างชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมนี้
  - ยกเลิกกิจกรรมนี้เสีย เพราะชาวบ้านในชุมชนไม่ต้องการ
39. เมื่อนักเรียนได้ร่วมกิจกรรมพัฒนาชนบทของโรงเรียน นักเรียนจะมีแนวคิดอย่างไรในการจัดกิจกรรมพัฒนาชนบท
- กำหนดแนวทางและให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนที่หลากหลาย
  - กำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนเสนอต่อหัวหน้าชุมชนในการเลือกปฏิบัติ
  - กำหนดรูปแบบของชุมชนอื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงาน
  - กำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนต่อคณะผู้บริหารชุมชนเพื่อสั่งการให้ปฏิบัติงานตาม
40. เมื่อนักเรียนได้ยินคำขวัญของจังหวัดหนึ่ง ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเองไม่ว่าจะเป็นเด็ก ผู้ใหญ่ สตรี ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในลักษณะต่างๆ นักเรียนเห็นด้วยกับแนวความคิดนี้หรือไม่อย่างไร
- ไม่เห็นด้วย เพราะหน้าที่ของการพัฒนาชุมชนเป็นของทางราชการเท่านั้น
  - เห็นด้วย เพราะจากการที่มีชุมชนอื่นๆ ที่กำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมทำให้ประสบความสำเร็จได้รวดเร็วอีกวิธีหนึ่ง
  - เห็นด้วย เพราะประชาชนได้เห็นถึงความสำคัญของตนเองในการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนได้
  - ไม่เห็นด้วย เพราะภาระหน้าที่ของประชาชนมีมากแล้วที่สำคัญคือการเลี้ยงครอบครัว

41. เมื่อนักเรียนพบเหตุการณ์ เรื่องตัดถนนใหม่เข้าหมู่บ้านเพิ่มอีกหนึ่งเส้นทาง นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างไรกับโครงการดังกล่าวนี้ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม
- ศึกษาข้อมูลและผลที่ได้รับจากโครงการนี้โดยเฉพาะทางด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของชาวบ้านในชุมชนนั้นๆ
  - ควรลงมือปฏิบัติโครงการนี้ เพราะเศรษฐกิจในบริเวณนั้นจะได้เจริญก้าวหน้า
  - ควรศึกษาจากแหล่งเศรษฐกิจอื่นๆ ว่ามีผลอย่างไรกับชาวบ้านและสิ่งแวดล้อม
  - ควรให้ออกาสกับรัฐบาลในการดำเนินโครงการนี้เพื่อพัฒนาแหล่งชุมชนให้ก้าวหน้า
42. เมื่อชุมชนของนักเรียนชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพการเกษตรและร้อนทอเป็นอาชีพเสริมอย่างหนึ่ง นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างไรกับอาชีพดังกล่าวนี้ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม
- ควรสนับสนุนให้ชาวบ้านประกอบอาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพทางเศรษฐกิจของตนเอง
  - ยกตัวอย่างอาชีพที่มีประโยชน์และช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
  - ให้ชาวบ้านประกอบอาชีพนี้โดยขาดความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
  - ให้ข้อมูลเพิ่มเติมและผลที่ได้รับจากการประกอบอาชีพนี้ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
43. จากเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ทั้งในภาคเหนือและภาคอีสานและภาคใต้ นักเรียนสามารถเสนอแนะแนวทางอย่างไรเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมเพื่อป้องกันน้ำท่วมที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของตนเองและชุมชนได้อย่างไร
- ช่วยเหลือให้อาหารและเครื่องนุ่งห่มแก่ชาวบ้านที่ได้รับความเดือดร้อน
  - สรุปหาแนวทางในการป้องกันน้ำท่วมใหญ่จากสถานที่ต่างๆ ที่เคยประสบภัยมา
  - ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเกิดน้ำท่วมใหญ่เป็นข้อมูลในการช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
  - ให้ทางราชการให้ความช่วยเหลือและให้ความรู้ที่ถูกต้องในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

44. เมื่อชุมชนของนักเรียนมีการมีการทำอาชีพในการจุดและร่อนทองเป็นอาชีพเสริมอย่างหนึ่ง ถ้านักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่ง นักเรียนจะมีส่วนในการเสนอแนะอย่างไรให้ชาวบ้านเห็นความสำคัญอย่างไรในการอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดในอนาคต
- ควรสนับสนุนให้ชาวบ้านประกอบอาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพทางเศรษฐกิจของตนเอง
  - ยกตัวอย่างอาชีพที่มีประโยชน์และช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
  - ให้ชาวบ้านประกอบอาชีพนี้โดยขาดความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
  - ให้ข้อมูลเพิ่มเติมและผลที่ได้รับจากการประกอบอาชีพนี้ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
45. จากคำกล่าวที่ว่า “การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการดำรงชีวิตของมนุษย์” นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องนี้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน
- การดำเนินชีวิตของมนุษย์กับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งต้องพึ่งพาอาศัยกัน เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
  - ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในการดำเนินชีวิต
  - ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมช่วยรักษามนุษย์แต่มนุษย์ไม่ช่วยกันรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
  - ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมควรใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดต่อมนุษย์ตามคำแนะนำของผู้แทนชุมชนนั้นๆ
46. เนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ โดยทางโรงเรียนร่วมกับชุมชนได้จัดกิจกรรม 12 สิงหาคมหาราชินีขึ้นในทุกๆ ปี นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไรที่เป็นการสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยโดยมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนและชุมชน
- ขออนุญาตคุณครูในการไปร่วมจุดเทียนชัยถวายพระพรแด่พระองค์
  - จะตั้งมั่นที่จะประพฤติปฏิบัติในการเป็นคนดีทั้งกาย วาจา และใจเพื่อถวายแด่พระองค์
  - จะประพฤติปฏิบัติที่จะเป็นคนดีเพื่อถวายแด่พระองค์ตามคำแนะนำของสื่อมวลชน
  - จะประพฤติปฏิบัติในอันที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมเป็นแบบปีก่อนๆ ที่ปฏิบัติกัน

47. สมพรเป็นนักเรียนในโรงเรียนทางภาคใต้แห่งหนึ่ง ซึ่งในเดือน 10 ของทุกปีจะมีกิจกรรมงานบุญเดือนสิบ (ประเพณีสารทไทย) เป็นประเพณีที่สำคัญของทางภาคใต้ เพื่อเป็นการระลึกถึงบุญคุณของญาติมิตรทั้งหลายที่เสียชีวิตไปแล้ว ถ้านักเรียนเป็นสมพร นักเรียนจะมีส่วนร่วมในการแสดงออกถึงทางด้านวัฒนธรรมของท้องถิ่นทางภาคใต้ได้อย่างไร
- เข้าร่วมกิจกรรมประเพณีเดือน 10 เช่นปีก่อนๆ เพราะมีกิจกรรมบันเทิงมากมาย
  - เข้าร่วมกิจกรรมประเพณีเดือน 10 โดยการเข้าวัดทำบุญอุทิศแก่ญาติผู้ล่วงลับทุกๆ ปี
  - เข้าร่วมกิจกรรมประเพณีเดือน 10 โดยชักชวนญาติพี่น้องและเพื่อนร่วมทำบุญอุทิศแก่ญาติผู้ล่วงลับ
  - เข้าร่วมกิจกรรมประเพณีเดือน 10 จากการชักชวนของญาติผู้ใหญ่ตามประเพณีที่สืบทอดต่อกันมา
48. ในชุมชนของนักเรียนได้มีการรณรงค์รักษาระเบียบวินัยของบุคคลในสังคม เพื่อความสงบเรียบร้อยของชุมชน ความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของชุมชน นักเรียนจะสามารถมีส่วนร่วมในการแสดงออกถึงความมีระเบียบวินัยของชุมชนและสังคมอย่างไร
- เสนอแนวความคิดให้มีการจัดระเบียบสังคมในชุมชนของเราให้เป็นที่น่าอยู่ น่าอาศัย
  - เสนอให้มีการจัดเวรยามเพื่อดูแลความปลอดภัยภายในชุมชนและความเป็นระเบียบ
  - เสนอให้มีการศึกษาดูงานจากชุมชนที่ได้รับการยกย่องแล้วนำมาปฏิบัติเพื่อความเรียบร้อยเช่นกัน
  - เสนอให้แสดงบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการสอดส่องดูแลความปลอดภัยของชุมชนนั้นๆ
49. ประเทศไทยเป็นเมืองพระพุทธศาสนาที่ยึดมั่นและเคารพในสถาบันหลักของชาติ นั่นคือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ นักเรียนจะมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสถาบันหลักของชาติอย่างไรตามความสามารถของนักเรียนที่เป็นรูปธรรมชัดเจน
- เสนอให้มีการขึ้นเคารพธงชาติเป็นประจำเมื่อได้ยินเพลงชาติไทย
  - เสนอให้มีการเข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณีที่เกี่ยวกับชาติไทยอย่างสม่ำเสมอ
  - เสนอให้มีการบอกกล่าวหรือพาเด็กๆ เข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณีของชาติไทยที่จัดขึ้น
  - เสนอให้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามประเพณีของชาติไทยโดยการชักชวนของญาติผู้ใหญ่อย่างสม่ำเสมอ

50. โรงเรียนของนักเรียนจัดกิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่เน้นเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมครั้งนี้ได้อย่างไร
- เสนอให้มีผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับโครงการนี้มานำเสนอข้อคิดใหม่ๆ สำหรับชุมชนของเรา
  - เสนอให้ศึกษาแนวคิดกิจกรรมทฤษฎีใหม่และผลที่ได้รับจากโครงการนี้เป็นการตัดสินใจก่อนนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป
  - เสนอให้นำแนวคิดนี้จากชุมชนที่ปฏิบัติมาแล้วมาทดลองใช้กับชุมชนของเรา
  - เสนอให้ผู้แทนชุมชนรับหน้าที่ในการศึกษาและมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบไปโดยตรง
51. เมื่อพิชณูได้รับมอบหมายจากพ่อแม่ว่าปีภาคเรียนนี้ให้ไปช่วยคุณป้าทำงานในโอกาสงานปีใหม่ ถ้านักเรียนเป็นพิชณู นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมที่เน้นทางด้านความกตัญญูได้อย่างไร
- มอบหมายให้น้องไปร่วมแทน เพราะน้องมีฝีมือทางด้านการทำงานดีกว่า
  - ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีและได้มีโอกาสทำบุญเพื่อความสำเร็จแก่ตนเอง
  - ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีทำงานแล้วเสร็จจึงไปดำเนินการทำอย่างอื่นต่อไป
  - ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีและศึกษาวิธีการทำงานเพื่อเป็นการสืบทอดประเพณีที่ได้สืบทอดๆ กันมา
52. เมื่อนักเรียนต้องการประสบความสำเร็จทั้งการเรียนและการประกอบอาชีพในอนาคต นักเรียนจะแสดงความไม่ประมาทอย่างไรเพื่อความสำเร็จในอนาคต
- ตั้งใจเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
  - ตั้งใจเรียนและพยายามศึกษาอย่างมีเหตุมีผลเพื่อการตัดสินใจในอนาคต
  - ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู-อาจารย์อย่างสม่ำเสมอ
  - เรียนไปเล่นไปเรียนจบได้เหมือนกัน
53. เมื่อนักเรียนได้รับมอบหมายให้ดำเนินกิจกรรมอย่างหนึ่งจากคุณครู นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมการปฏิบัติที่เน้นความมีปัญญา เพื่อให้งานครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
- ศึกษาจากเอกสารเกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายแล้วเลือกกิจกรรมที่เหมาะสม
  - ศึกษาหาข้อมูลและผลที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรมครั้งนี้แล้วเลือกกิจกรรมที่เหมาะสม
  - ศึกษากิจกรรมนี้ในปีก่อนๆ ว่ามีรูปแบบอย่างไรจึงตัดสินใจในการเลือกกิจกรรมที่เหมาะสม
  - ศึกษาจากเพื่อนในกลุ่มโดยการมอบหมายให้แต่ละคนดำเนินกิจกรรมนี้จนแล้วเสร็จสมบูรณ์

54. ในวันเข้าค่ายลูกเสือ ทวีศักดิ์ในฐานะที่เป็นสมาชิกหมู่เดียวกับอดิเทพ ซึ่งทั้งสองคนเป็นศัตรูกันในวันนั้นอดิเทพถูกงูพิษกัด หลังจากนั้นทวีศักดิ์ได้ทำการปฐมพยาบาล แล้วรีบแจ้งให้ผู้กำกับลูกเสือทราบทันที ถ้านักเรียนเป็นอดิเทพ นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างไร
- ก. โดยการแสดงความมีน้ำใจในการมอบสิ่งของเป็นการขอบคุณ
  - ข. เก็บความรู้สึกที่ดีๆ ไว้และหาโอกาสตอบแทนเพื่อนและสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีแก่เพื่อน
  - ค. แสดงความรู้สึกที่ดี เป็นมิตร และช่วยเหลือซึ่งกันและกันต่อไป
  - ง. โดยการแสดงความขอบคุณที่ได้ช่วยเหลือเพียงเท่านี้แล้วก็เลิกตากันไป
55. ชงชัยต้องการเป็นที่รักของเพื่อนๆ ทุกคนและให้เป็นที่ยอมรับทั้งทางการเรียนและการใช้ชีวิตส่วนตัวต่างๆ ถ้านักเรียนเป็นชงชัย นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมทางด้านจริยธรรมกับเพื่อนและบุคคลอื่นๆ ได้อย่างไร
- ก. เสนอให้เป็นผู้ที่ตั้งใจเรียนและมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และสามารถปรับตัวให้กับเพื่อนในทางที่ดีได้
  - ข. เสนอให้นำการบ้านให้เพื่อนลอก เพื่อแสดงความมีน้ำใจและความสามารถของตนเองในด้านการเรียน
  - ค. เสนอให้มีการสังเกตพฤติกรรมของเพื่อนว่าสิ่งใดที่เพื่อนต้องการ เพื่อสนองจะได้สนองความต้องการของเพื่อนได้ถูกต้อง
  - ง. เสนอให้ดำเนินไปตามความต้องการของตนเอง เมื่อเพื่อติมาเราก็ตอบกลับไปเช่นกัน

ภาคผนวก ค

คู่มือการใช้แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

คู่มือการใช้แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

ความหมายของการปฏิบัติทักษะทางสังคม

ความหมายของการปฏิบัติทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะอยู่ร่วมกัน โดยมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและประเทศชาติ

1.1 ด้านการพัฒนาตนเอง หมายถึง การปรับปรุงและสร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่ตนเอง ยอมรับในความด้อยหรือข้อจำกัดของตนเอง พยายามแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความสามารถในการเลือกแนวปฏิบัติของตนเอง มีอิสระในการตัดสินใจ สามารถศึกษาหาความรู้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ

1.2 ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง รู้จักกฎ กติกา และมารยาทในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ยอมรับสิทธิและความรับผิดชอบของผู้อื่น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักวิธีการสนทนาหรือการเข้ามีส่วนร่วมกิจกรรมของกลุ่ม สามารถแสดงบทบาทของตนได้อย่างเท่าเทียมกับผู้อื่น ยอมรับและชื่นชมในความร่วมมือของสมาชิกของคนอื่น ๆ และสามารถวิจารณ์และยอมรับคำวิจารณ์อย่างมีเหตุผล

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในกลุ่ม หมายถึง การพยายามศึกษาและทำความเข้าใจกับกฎ กติกาของกลุ่ม มีความรับผิดชอบที่จะทำงานที่กลุ่มมอบหมายให้สำเร็จ ยอมรับการตัดสินใจของกลุ่ม ยอมรับผลอันเกิดจากการตัดสินใจของกลุ่ม เข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มด้วยความกระตือรือร้นร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ศึกษาวางแผนให้กับกลุ่ม และยึดระเบียบแบบแผนในการทำงานกลุ่ม และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน

1.4 ด้านความเป็นผู้นำ หมายถึง การยอมรับบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของความเป็นผู้นำ โดยแสวงหาจุดร่วมที่เป็นข้อตกลงของกลุ่ม มีปฏิภาณในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ ทุ่มเทความรับผิดชอบ ติดตามการดำเนินงานของกลุ่ม และมีความสามารถเป็นที่ยอมรับของบุคคลในกลุ่มเหนือสังคม

1.5 ด้านการเป็นผู้ตาม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมที่แสดงออกได้อย่างชัดเจนว่าพร้อมที่จะกระทำตามข้อตกลง โดยปฏิบัติตามที่ผู้นำมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

1.6 ด้านการวางแผน หมายถึง การแสดงออกซึ่งความสามารถในการกำหนดแผนการ และแนวความคิดของตนเองต่อการพัฒนางานเพื่อให้การดำเนินงานให้สอดคล้องกับความเป็นจริง

1.7 ด้านการเป็นผู้บริโภคที่ดี หมายถึง การแสดงพฤติกรรมการแสดงออกถึงความรู้ในการบริโภค การเลือกบริโภคได้อย่างเหมาะสม สามารถให้คำแนะนำผู้อื่นในการบริโภค และการบริโภคอย่างคุ้มค่าเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

1.8 ด้านการพัฒนาสังคม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมด้านการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง การช่วยเหลือให้ผู้อื่นได้รับการพัฒนา การร่วมกับกลุ่มสร้างสรรค์ผลงาน การคิดสร้างสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ การทุ่มเทเสียสละเพื่อสังคม

1.9 ด้านการอนุรักษ์และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมออกเป็นผู้รักและรักษาความสะอาด ช่วยสร้างและปรับปรุงสภาพแวดล้อม มีการแสดงออกโดยการพูดชักชวนหรือโน้มน้าวผู้อื่น กล่าวถึงคุณประโยชน์ของการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม และเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของตนเองและมีความรับผิดชอบ ซึ่งเน้นการปฏิบัติจริงทางสังคม

1.10 ด้านการแสดงออกด้านวัฒนธรรม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมออกตามขนบธรรมเนียมประเพณี กฎหมาย ศาสนาและศีลธรรม ด้านภาษาและการแต่งกายประจำชาติ ด้านศิลปะและด้านอาชีพ ความมีระเบียบวินัย ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และส่งเสริมเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทย

1.11 ด้านการแสดงออกทางจริยธรรม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมด้านการตัดสินใจเชิงจริยธรรม และการแสดงพฤติกรรมทางด้านจริยธรรม เกี่ยวกับทำความดีละเว้นความชั่ว และการนำหลักธรรมทางศาสนาที่ตนเองนับถือมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ความมุ่งหมายของการใช้แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม พัฒนาขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการทดสอบวัดความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ว่ามีความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคมอยู่ในระดับใด เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของครู อันจะส่งผลให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

โครงสร้างของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ประกอบด้วย แบบทดสอบคุณลักษณะทักษะทางสังคม 11 ด้าน ๆ ละ 5 ข้อ ทั้งหมด จำนวน 55 ข้อ ใช้เวลาในการสอบ 1 ชั่วโมง

การพัฒนาแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

ในการพัฒนาแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมนั้นการวิเคราะห์ข้อมูล ผลปรากฏ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม จำนวน 55 ข้อ คะแนนเต็ม 220 คะแนน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 131.40 คะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 7.46 คะแนน ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.77 และมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด เท่ากับ 0.23

2. อำนาจจำแนกของแบบทดสอบ โดยใช้การทดสอบ t (t – test)

2.1 ผลการทดสอบครั้งที่ 1 ปรากฏว่า แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม จำนวน 77 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.99 – 34.16 ที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ามีอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ จำนวน 64 ข้อ และข้อที่ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 13 ข้อ ผู้วิจัยจึงทำการคัดเลือกและปรับปรุงใหม่เพื่อนำไปทดสอบครั้งที่ 2

2.2 ผลการทดสอบครั้งที่ 2 ปรากฏว่า แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม จำนวน 66 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 1.81– 35.72 ที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 61 ข้อ และข้อที่ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 ข้อ ผู้วิจัยจึงทำการคัดเลือกและปรับปรุงใหม่เพื่อนำไปทดสอบหาคุณภาพของแบบทดสอบ ได้แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม จำนวน 55 ข้อ

3. ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบหาโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha - coefficient) ผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้ ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77

4. ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ

4.1 ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (face validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบแบบทดสอบในแต่ละด้านว่า วัดได้ตรงตามคุณลักษณะในแต่ละด้านหรือไม่ จากนั้นนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 – 1.00

4.2 ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ (concurrent validity) โดยวิธีหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมแต่ละด้านกับค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านที่อาจารย์ที่ปรึกษากับอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาประเมินด้วยประเมินวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) ซึ่ง

คะแนนจากแบบทดสอบมีความสัมพันธ์กับค่าเฉลี่ยที่อาจารย์ประเมินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.3 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) โดยตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเป็นรายข้อและคะแนนรวมแต่ละด้าน (item – test correlation coefficient) ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) ปรากฏว่าคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 40 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ 0.105 – 0.650

วิธีดำเนินการสอบ

วิธีดำเนินการสอบ แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ การเตรียมก่อนสอบ ดำเนินการสอบ และการปฏิบัติเมื่อหมดเวลาสอบ มีลำดับขั้นดังนี้

1. การเตรียมตัวก่อนสอบ ผู้ดำเนินการสอบควรเตรียมในเรื่องเหล่านี้คือ
  - 1.1 กำหนดวันสอบไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ผู้สอบเตรียมตัวในการเข้าสอบ
  - 1.2 การจัดห้องสอบควรจัดให้มีสภาพเหมาะสมในการสอบให้มากที่สุด เช่น ไม้ร้อน อบอุ่น แสงสว่างเพียงพอ ไม่มีเสียงอื่นที่รบกวนสมาธิของผู้เข้าสอบ
  - 1.3 ผู้ดำเนินการสอบจะต้องเตรียมแบบทดสอบและกระดาษคำตอบให้เพียงพอ โดยมีแบบทดสอบและกระดาษคำตอบสำรองไว้ด้วย
  - 1.4 การเตรียมตัวสำหรับผู้ดำเนินการสอบควรจะเป็นที่มีความรับผิดชอบสูง รู้จักเก็บความลับ และซื่อสัตย์สุจริต สามารถโน้มน้าวใจให้ผู้สอบทำแบบทดสอบอย่างเต็มที่ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จ
2. วิธีดำเนินการสอบ
  - 2.1 พยายามโน้มน้าวใจให้ผู้สอบมีความกระตือรือร้นที่จะตอบอย่างเต็มความสามารถและตอบตามความเป็นจริงให้มากที่สุด
  - 2.2 ลงมือสอบ ผู้ดำเนินการสอบต้องปฏิบัติ ดังนี้
    - 2.2.1 การให้คำชี้แจง รายละเอียดคำชี้แจงจะปรากฏบนแผ่นหน้าของแบบทดสอบ ผู้ดำเนินการสอบจะต้องชี้แจงอยู่แต่เฉพาะเท่าที่ปรากฏเท่านั้น โดยอธิบายวิธีการตอบแบบทดสอบให้ผู้สอบทุกคนเข้าใจดีแล้ว จึงบอกให้ลงมือตอบได้ พร้อมกับเริ่มจับเวลาในการตอบแบบทดสอบ

1.2.2 การเตือนเวลา ให้ผู้ดำเนินการสอบ เตือนให้ผู้สอบทราบ 2 ครั้ง คือ เมื่อเหลือเวลาครึ่งหนึ่งของเวลาที่กำหนด และเมื่อเหลือเวลาอีก 5 นาทีของการทำแบบทดสอบ

2. การปฏิบัติเมื่อหมดเวลาสอบ

3.1 สั่งให้ผู้สอบวางปากกา หยุดทำทันทีแล้วเก็บแบบทดสอบ

3.2 เมื่อสอบเสร็จแล้ว ก่อนที่จะให้ผู้สอบออกจากห้องสอบ ผู้ดำเนินการสอบควรกล่าวชมเชยผู้สอบที่พยายามตั้งใจสอบอย่างดี เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเป็นการสร้างเจตคติที่ดีในการสอบ ควรพูดชี้แจงให้เห็นผลดีและประโยชน์ของการสอบครั้งนี้

วิธีการตรวจให้คะแนน

วิธีการตรวจให้คะแนน ยึดหลักดังนี้

ให้ 4 คะแนน สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเป็นกิจนิสัย เป็นลักษณะเฉพาะตัว และมีความเหมาะสมที่สุด คือมีเหตุมีผล และรู้จักเสนอแนะความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็น โดยคำนึงถึงผลดีผลเสียของการปฏิบัติเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ และสามารถปรับพฤติกรรมการปฏิบัติให้เข้ากับสถานการณ์ทางสังคมได้อย่างเหมาะสม

ให้ 3 คะแนน สามารถปฏิบัติตนอยู่บ่อย มีการนำข้อมูลหลักเหตุผลมาประกอบการพิจารณาและปฏิบัติตาม แต่ขาดทักษะในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์อื่น ๆ

ให้ 2 คะแนน สามารถปฏิบัติตามที่ได้เคยมีประสบการณ์มาก่อน ให้ความสนใจกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น มีการหาแนวทางในการปฏิบัติจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เคยผ่านมา ก่อนขาดเหตุและผลในการปฏิบัติ

ให้ 1 คะแนน ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวคิดและเหตุผลของตนเองและผู้อื่น อาศัยการบอกกล่าวจากผู้รู้ หรือการบังคับให้ปฏิบัติ และจะพยายามไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในสถานการณ์นั้น หรือในสถานการณ์นั้นน้อยที่สุด โดยจะปฏิบัติตามโดยยึดความคิดเห็นของตนเองเป็นใหญ่ โดยไม่คำนึงถึงความมีเหตุและผลตลอดจนความถูกต้องของสถานการณ์นั้น ๆ

สำหรับคะแนนตัวเลือกแต่ละข้อ มีรายละเอียดแสดงในตาราง 10

ตาราง 20 คะแนนของคำตอบในแต่ละข้อของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

ข้อที่	ตัวเลือก				ข้อที่	ตัวเลือก				ข้อที่	ตัวเลือก			
	ก	ข	ค	ง		ก	ข	ค	ง		ก	ข	ค	ง
1	2	4	3	1	21	4	2	3	1	41	4	3	2	1
2	3	4	2	1	22	3	4	1	2	42	3	2	1	4
3	1	3	4	2	23	3	2	4	1	43	3	2	4	1
4	4	2	3	1	24	4	2	3	1	44	3	2	1	4
5	3	4	1	2	25	1	2	3	4	45	4	2	3	1
6	2	1	3	4	26	4	2	3	1	46	3	4	1	2
7	4	3	2	1	27	1	2	3	4	47	1	2	4	3
8	2	4	3	1	28	4	1	3	2	48	4	3	2	1
9	1	3	2	4	29	1	4	2	3	49	3	4	1	2
10	1	2	4	3	30	2	1	4	3	50	3	4	2	1
11	3	2	1	4	31	4	3	2	1	51	1	3	2	4
12	3	2	4	1	32	3	1	4	2	52	3	4	2	1
13	2	1	4	3	33	4	3	2	1	53	3	4	2	1
14	1	3	2	4	34	2	3	1	4	54	3	2	4	1
15	1	2	3	4	35	4	3	2	1	55	3	4	2	1
16	3	2	1	4	36	4	2	3	1					
17	1	2	4	3	37	4	3	2	1					
18	2	1	4	3	38	3	4	2	1					
19	3	4	1	2	39	4	3	2	1					
20	3	2	1	4	40	1	2	4	3					

เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมนี้ เป็นเกณฑ์ระดับท้องถิ่น (local norms) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่นำมาสร้างเกณฑ์ปกติ จำนวน 1,030 คน เกณฑ์ปกตินี้สร้างในรูปคะแนน

มาตรฐานที่ปกติ (normalized T – score) แล้วปรับขยายคะแนนที่ปกติ โดยใช้วิธีกำลังสองต่ำสุด (least squares method) ผลปรากฏดังตาราง 21

ตาราง 21 คะแนน T ปกติของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

คะแนนดิบ	คะแนนT ปกติ	คะแนนดิบ	คะแนนT ปกติ	คะแนนดิบ	คะแนนT ปกติ
167	92*	143	64	119	35
166	91*	142	63	118	34
165	90*	141	62	117	33
164	89	140	60	116	32
163	88	139	59	115	31
162	87*	138	58	114	29
161	85*	137	57	113	28
160	84*	136	56	112	27
159	83*	135	54	111	26*
158	82*	134	53	110	25
157	81*	133	52	109	23*
156	79*	132	51	108	22*
155	78	131	50	107	21*
154	77	130	48	106	20*
153	76	129	47	105	19*
152	75	128	46	104	17*
151	73	127	45	103	16*
150	72	126	44	102	15*
149	71	125	42	101	14*
148	70	124	41	100	13*
147	69	123	40	99	12*
146	67	122	39	98	10*
145	66	121	38	97	9*
144	65	120	37	96	8

จากตาราง 21 แสดงว่า แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม มีคะแนนดิบตั้งแต่ 96 – 164 และคะแนน T ปกติของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมมีคะแนน T ตั้งแต่ 8 ถึง 89

การประเมินผลการทดสอบ ถ้าต้องการทราบระดับความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคมเป็นรายกลุ่มว่าสูงต่ำเพียงใด ให้พิจารณาเกณฑ์ดังนี้ (ชวาล แพรัตกุล. 2520 : 53) ดังนี้

ด้านความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคม

ตั้งแต่ T_{65} และสูงกว่า แปลว่า มีความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคมสูงมาก

ตั้งแต่ $T_{55} - T_{64}$ แปลว่า มีความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคมสูง

ตั้งแต่ $T_{45} - T_{54}$ แปลว่า มีความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคมปานกลาง

ตั้งแต่ $T_{35} - T_{44}$ แปลว่า มีความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคมต่ำ

ต่ำกว่า T_{35} แปลว่า มีความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางสังคมต่ำมาก

ถ้าผู้ใดได้คะแนนตรงจุดแบ่งพอดี คือ T_{35} , T_{45} , T_{55} และ T_{65} ให้เลื่อนขึ้นไปอยู่ในเกณฑ์ที่สูงถัดขึ้นไปเสมอ

ภาคผนวก ง

ผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

ของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

ตาราง 22 ผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่						IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5	6		
1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้*
2	+1	+1	0	0	+1	+1	0.67	คัดเลือกไว้*
3	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้*
4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้*
5	+1	+1	0	+1	+1	+1	0.83	คัดเลือกไว้*
6	+1	+1	0	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้*
7	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้*
8	+1	+1	0	0	0	+1	0.50	ตัดออก
9	0	-1	+1	+1	0	+1	0.4	ตัดออก
10	+1	0	0	+1	+1	+1	0.67	คัดเลือกไว้
11	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้*
12	+1	+1	+1	+1	0	+1	0.83	คัดเลือกไว้*
13	0	0	+1	0	+1	+1	0.5	ตัดออก
14	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้*
15	+1	+1	0	+1	+1	+1	0.83	คัดเลือกไว้*
16	0	+1	+1	+1	0	+1	0.67	คัดเลือกไว้
17	0	+1	+1	+1	+1	+1	0.83	คัดเลือกไว้*
18	0	+1	+1	+1	+1	+1	0.83	คัดเลือกไว้*
19	0	0	+1	+1	0	+1	0.5	ตัดออก
20	+1	0	+1	+1	+1	+1	0.83	คัดเลือกไว้*
21	+1	+1	+1	0	+1	0	0.67	คัดเลือกไว้*
22	+1	-1	+1	0	+1	+1	0.50	ตัดออก
23	+1	0	+1	+1	0	+1	0.67	คัดเลือกไว้*
24	+1	0	+1	+1	+1	+1	0.83	คัดเลือกไว้*
25	+1	0	+1	-1	+1	+1	0.50	ตัดออก

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่						IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5	6		
26	+1	+1	+1	0	+1	0	0.67	คัดเลือกรั้ว*
27	+1	-1	0	0	+1	+1	0.33	ตัดออก
28	+1	0	+1	0	+1	+1	0.67	คัดเลือกรั้ว*
29	+1	0	+1	+1	+1	+1	0.83	คัดเลือกรั้ว*
30	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกรั้ว*
31	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกรั้ว*
32	0	+1	+1	+1	+1	+1	0.83	คัดเลือกรั้ว*
33	+1	0	+1	+1	+1	+1	0.83	คัดเลือกรั้ว*
34	+1	0	+1	+1	+1	+1	0.83	คัดเลือกรั้ว*
35	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกรั้ว*
36	+1	-1	+1	+1	+1	+1	0.67	คัดเลือกรั้ว
37	+1	0	+1	+1	+1	+1	0.83	คัดเลือกรั้ว*
38	+1	-1	+1	+1	+1	+1	0.67	คัดเลือกรั้ว
39	+1	0	+1	+1	+1	+1	0.83	คัดเลือกรั้ว*
40	+1	0	+1	+1	+1	+1	0.83	คัดเลือกรั้ว
41	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกรั้ว*
42	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกรั้ว*
43	+1	0	+1	+1	+1	+1	0.83	คัดเลือกรั้ว*
44	+1	0	+1	+1	0	+1	0.67	คัดเลือกรั้ว*
45	+1	+1	+1	+1	+1	0	0.83	คัดเลือกรั้ว*
46	-1	-1	+1	+1	+1	+1	0.33	ตัดออก
47	-1	-1	+1	+1	+1	+1	0.33	ตัดออก
48	+1	0	+1	+1	0	+1	0.67	คัดเลือกรั้ว*
49	+1	0	0	0	+1	+1	0.50	ตัดออก
50	0	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกรั้ว*
51	+1	0	+1	0	+1	+1	0.67	คัดเลือกรั้ว*
52	+1	-1	+1	0	0	+1	0.33	ตัดออก

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่						IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5	6		
53	+1	+1	+1	0	+1	+1	0.83	คัดเลือกไว้*
54	0	-1	+1	0	+1	+1	0.33	ตัดออก
55	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้*
56	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้*
57	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้*
58	0	+1	+1	0	+1	+1	0.67	คัดเลือกไว้*
59	+1	0	0	0	+1	+1	0.50	ตัดออก
60	+1	+1	+1	0	+1	+1	0.83	คัดเลือกไว้*
61	+1	+1	+1	0	0	+1	0.67	คัดเลือกไว้*
62	0	0	+1	0	+1	+1	0.50	ตัดออก
63	+1	0	+1	0	+1	+1	0.67	คัดเลือกไว้*
64	+1	-1	+1	+1	+1	+1	0.67	คัดเลือกไว้*
65	+1	+1	+1	0	+1	+1	0.83	คัดเลือกไว้*
66	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้*
67	+1	+1	+1	0	0	0	0.50	ตัดออก
68	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้*
69	+1	+1	0	0	+1	+1	0.67	คัดเลือกไว้*
70	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้*
71	+1	+1	+1	+1	0	+1	0.83	คัดเลือกไว้*
72	+1	+1	+1	0	+1	+1	0.83	คัดเลือกไว้*
73	0	+1	+1	+1	+1	+1	0.83	คัดเลือกไว้*
74	+1	0	+1	0	+1	+1	0.67	คัดเลือกไว้*
75	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้*
76	0	0	+1	+1	+1	+1	0.67	คัดเลือกไว้*
77	0	0	+1	+1	+1	+1	0.67	คัดเลือกไว้*
78	0	0	+1	+1	+1	+1	0.67	คัดเลือกไว้*
79	+1	+1	+1	0	+1	+1	0.83	คัดเลือกไว้*

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่						IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5	6		
80	0	+1	+1	0	0	+1	0.50	ตัดออก
81	+1	+1	0	0	0	+1	0.50	ตัดออก
82	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้*
83	+1	0	+1	+1	0	+1	0.67	คัดเลือกไว้
84	+1	+1	+1	0	+1	+1	0.83	คัดเลือกไว้*
85	+1	+1	+1	0	0	+1	0.67	คัดเลือกไว้
86	+1	+1	+1	0	+1	+1	0.83	คัดเลือกไว้*
87	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้*
88	+1	+1	+1	+1	+1	0	0.83	คัดเลือกไว้*
89	+1	+1	+1	+1	+1	0	0.83	คัดเลือกไว้*
90	+1	+1	+1	0	+1	0	0.67	คัดเลือกไว้*
91	+1	0	+1	0	+1	+1	0.67	คัดเลือกไว้*
92	+1	0	+1	0	+1	+1	0.67	คัดเลือกไว้*
93	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้*
94	+1	0	+1	+1	+1	+1	0.83	คัดเลือกไว้*
95	+1	0	+1	0	+1	+1	0.67	คัดเลือกไว้*
96	+1	+1	0	0	+1	+1	0.67	คัดเลือกไว้
97	+1	0	+1	0	+1	+1	0.67	คัดเลือกไว้
98	0	-1	+1	0	+1	+1	0.33	ตัดออก
99	0	+1	+1	+1	+1	+1	0.83	คัดเลือกไว้*
100	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้*
101	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้*
102	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้*
103	0	+1	+1	+1	+1	+1	0.83	คัดเลือกไว้*
104	+1	0	+1	0	+1	+1	0.67	คัดเลือกไว้
105	+1	+1	+1	0	+1	+1	0.83	คัดเลือกไว้*
106	+1	+1	+1	0	+1	+1	0.83	คัดเลือกไว้*

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่						IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5	6		
107	+1	+1	+1	0	+1	+1	0.83	คัดเลือกไว้*
108	0	0	+1	+1	+1	+1	0.67	คัดเลือกไว้
109	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือกไว้*
110	0	-1	+1	-1	+1	+1	0.17	ตัดออก

* หมายถึงการนำข้อสอบไปใช้ทดสอบเครื่องมือครั้งที่ 1

บทคัดย่อ

การพัฒนาแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3

บทคัดย่อ
ของ
สมยศ มหัทธโนบล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2546
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 หากคุณภาพของแบบทดสอบสร้างเกณฑ์ปกติ และคู่มือการใช้แบบทดสอบ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,030 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน วิธีการศึกษานำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 ท่าน พิจารณาและนำไปทดสอบ 3 ครั้ง คือ ทดสอบครั้งที่ 1 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ ทดสอบครั้งที่ 2 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ และครั้งที่ 3 ทดสอบเพื่อหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงสภาพ ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ความเชื่อมั่น สร้างเกณฑ์ปกติและคู่มือการใช้แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม

ผลการศึกษา พบว่า ได้แบบทดสอบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม 11 ด้าน จำนวน 55 ข้อ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่พิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 ค่าอำนาจจำแนกมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าที่ ตั้งแต่ 1.81 – 35.72 ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.186 – 0.650 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.105 – 0.650 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ 0.77 เกณฑ์ปกติมีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 96 – 164 คะแนนที่ปกติอยู่ระหว่าง $T_8 - T_{99}$

**THE DEVELOPMENT OF A TEST FOR MEASUREMENT OF SOCIAL - SKILL
PERFORMANCE BY STUDENTS OF SECONDARY GRADE III UNDER THE
DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, EDUCATIONAL REGION III**

AN ABSTRACT

BY

SOMYOT MAHATTANOBON

**Presented to Thaksin University in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Measurement**

May 2003

Copyrighted by Thaksin University

The aim of this study was to develop a test for measurement of social – skill performance by students of secondary grad III under the Department of general Education, Educational Region III, by means of test quality assessment and construction of norm and test manual, with a sample of 1,030 students of secondary grade III obtained by multi – stage random sampling. The method of student involved submitting a test constructed by researcher to six experts for review and subjecting the test to three tryouts : in the first tryout the test was analyzed for value of discriminative power; in the second tryout the same type of analysis was made; and the third tryout involved test quality assessment with reference to face validity, construct validity, reliability, and construction of norm and manual for the test.

Following are the findings of the study. A 55 – item test for measurement of 11 aspects of social – skill performance was completed. Its content validity as checked by the experts showed IOC values from 0.60 to 1.00. its discriminative – power values were statistically significant, with t – values from 1.81 to 35.72. its face validity was statistically significant, with correlation – coefficient values from 0.186 to 0.650. Its construct validity was statically significant, with correlation – coefficient values from 0.105 to 0.650. Its reliability was at 0.77. The norm raw score ranged from 96 to 164, with normal T scores ranging from T_8 to T_{89} .

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายสมยศ มหัทธโนบล
วัน เดือน ปีเกิด	13 ตุลาคม 2517
สถานที่เกิด	อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1 / 67 หมู่ที่ 1 ถนนกาญจนวนิช ตำบลพะตง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90230
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูผู้สอน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนพะตงวิทยามูลนิธิ (การศึกษาสงเคราะห์พิเศษ) 66 / 1 ถนนสุขาภิบาล 7 ตำบลพะตง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2524	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดทุ่งลุงมิตรภาพที่ 198 อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2533	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพะตงประชานิธีร์วัฒน์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2535	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2539	การศึกษาระดับบัณฑิต (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต (การวัดผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา